

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Aktivní stárnutí a kvalita života

Bc. Dagmar Kruntorádová

©2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Dagmar Kruntorádová

Veřejná správa a regionální rozvoj – k. s. Hradec Králové

Název práce

Aktivní stárnutí a kvalita života

Název anglicky

Active aging and quality of life

Cíle práce

Teoretická část bude vycházet z pojmů stáří, stárnutí, jak z pohledu biologického tak demografického vývoje, dějinného procesu, indexu aktivního stáří, kvality života. Cílem práce je zmapování postavení seniorů a kvality jejich života v České republice, potažmo v Kraji Vysočina a na území Havlíčkovobrodská.

Metodika

Praktická část představí aktivní stárnutí v Kraji Vysočina pomocí zmapování nabízených aktivit v rámci kraje, především města Havlíčkova Brodu. Bude použito triangulace technik sběru dat pomocí dotazníkového šetření a polostrukturovaných řízených rozhovorů. Výsledky budou shrnuty v závěrečné kapitole diplomové práce. Na základě výsledků bude zhodnocena jak subjektivní tak objektivní kvalita života seniorů a navrženy případné náměty na zlepšení.

Harmonogram práce:

Březen 2020 – specifikace metodiky, stručný obsah teoretické části práce

Srpen 2020 – zpracování teoretické části DP (úvod, popis metodiky, literární rešerše),

Říjen 2020 – vlastní terénní šetření

Prosinec 2020 – zpracování a odevzdání empirické části v první verzi

Březen 2021 – odevzdání kompletní DP se zpracovanými připomínkami

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

aktivní stárnutí, společnost, kvalita života, stáří, senior

Doporučené zdroje informací

- BENEŠOVÁ, Dana. Gerontagogika: vybrané kapitoly. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2014. ISBN 978-807452-039-6.
- HASMANOVÁ MARHÁNKOVÁ, Jaroslava. Aktivita jako projekt: diskurz aktivního stárnutí a jeho odezvy v životech českých seniorů a seniorek. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2013. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-807419-152-7.
- HORSKÁ, Pavla. Dětství, rodina a stáří v dějinách Evropy. Praha: Panorama, 1990. Pyramida. ISBN 80-7038-011-x.
- KŘIVOHLAVÝ, Jaro. Stárnutí z pohledu pozitivní psychologie: možnosti, které čekají. Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3604-4.
- STUART-HAMILTON, Ian. Psychologie stárnutí. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-274-2.
- SÝKOROVÁ, Dana a Oldřich CHYTIL, ed. Autonomie ve stáří: strategie jejího zachování. V Ostravě: Ostravská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2004. ISBN 80-7326-026-3.
- TOMEŠ, Igor a Kateřina ŠÁMALOVÁ. Sociální souvislosti aktivního stáří. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3612-2.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 4. 3. 2021

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Aktivní stárnutí a kvalita života" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.03.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí diplomové práce prof. PhDr. Ing. Věře Majerové CSc. za její odborné vedení, cenné rady, připomínky, celkový vstřícný přístup a čas, který mi věnovala. Děkuji rodině za podporu a toleranci, kterou mi prokázali během mého studia.

Aktivní stárnutí a kvalita života

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá stářím a stárnutím ve smyslu postavení seniorů ve společnosti a kvality jejich života v postproduktivním věku. Cílem bylo zhodnotit stáří a stárnutí z hlediska biologického, sociálního i demografického vývoje, dějinného procesu, indexu aktivního stáří a kvality života. Diplomová práce posuzuje postavení seniorů v naší společnosti a současně hodnotí kvalitu a aktivitu jejich života v České republice, v Kraji Vysočina a na území Havlíčkovobrodská.

Vyhodnocení probíhalo na základě dotazníkového šetření s 325 respondenty. Výsledky ukazují problémy, které jsou v závěru formulovány konkrétními kroky, které zmírní dopady stáří a návrhy na řešení aktuální situace seniorů.

Klíčová slova: aktivní stárnutí, společnost, kvalita života, stáří, senior

Active ageing and quality of life

Abstract

This diploma thesis deals with old age and ageing in terms of the position of senior citizens in the society and the quality of their lives in post-productive age. The aim was to evaluate old age and ageing from the point of view of biological, social and demographic development, historical process, the index of active old age and the quality of life. The thesis assesses their position in our society and concurrently, it evaluates the quality and activeness of their lives in the Czech Republic, in Vysočina region and in the Havlíčkův Brod area.

The evaluation was based on a questionnaire with 325 respondents. The results show problems that are formulated by specific steps in the conclusion. These might reduce the impact of old age and suggest a solution to the current situation of senior citizens.

Keywords: active ageing, society, quality of life, old age, senior

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Definice stáří a stárnutí	14
3.1.1 Stáří a stárnutí	15
3.2 Senior	15
3.3 Periodizace stáří, věkové vymezení	16
3.3.1 Chronologický/ kalendářní věk, chronologické/kalendářní stáří.....	17
3.3.2 Stáří a mládí napříč kulturami	18
3.3.3 Odchod do důchodu	19
3.3.4 Biologické stáří	20
3.3.5 Fenotyp stáří	21
3.3.6 Funkční věk.....	22
3.4 Senioři jejich postavení ve společnosti	23
3.5 Demografický vývoj.....	23
3.5.1 Senioři v dějinném procesu.....	24
3.6 Kvalita života	25
3.7 Index (aktivního) stáří	30
3.8 Aktivní stárnutí.....	32
3.9 Aktivní stárnutí na Vysočině a Havlíčkově Brodě.....	38
3.9.1 Podpora vytváření vhodných podmínek pro seniory	38
3.9.2 Ekonomická problematika	39
3.9.3 Potřeby seniorů, nabídka služeb	40
3.9.4 Celoživotní učení	42
3.9.5 Rodiny a společnost, mezigenerační spolupráce	42
3.9.6 Bydlení a sociální ochrana seniorů	42
3.9.7 Senior pasy.....	43
3.9.8 Senior Point Havlíčkův Brod.....	45
3.9.8.1 Akce senior Pointu v roce 2020.....	45
3.10 Stáří a úmrtí.....	46
4 Vlastní práce	50
4.1 Dotazníkové šetření.....	50
4.2 Vyhodnocení odpovědí	52

4.2.1	Vyjádření krajských politiků k sociální oblasti na území Kraje Vysočina	81
4.3	Výsledky a diskuse	85
4.3.1	Doplňující vzkazy	86
5	Seznam použitých zdrojů	91
6	Přílohy	96

Seznam obrázků

Obrázek 1	Model kvality pracovního života	27
Obrázek 2	Od narození k smrti	29
Obrázek 3	Index stáří k 31. 12. 2019	32
Obrázek 4	Počty pacientů s Alzheimerovou chorobou v ČR	41
Obrázek 5	Karta senior pas a QR senior pasy	43
Obrázek 6	Úmrtí na 100 tisíc obyvatel a smrtnost v krajích v souvislosti s Covid - 19	49
Obrázek 7	Dotazník	50

Seznam tabulek

Tabulka 1	Aktuální věk odchodu do důchodu	19
Tabulka 2	Index stáří v letech 2000–2019	30
Tabulka 3	Přehled domén a ukazatelů AAI / The domains and indicators of AAI	33
Tabulka 4	Dimenze indexu AAI pro ČR NUTS2	34
Tabulka 5	Počty poskytnutých slev Senior pasy v roce 2020 dle krajů	44
Tabulka 6	Počet zemřelých 1. – 5. týden v letech 2011–2021	47
Tabulka 7	Srovnání počtu zemřelých v týdnu 1. – 5. rok 2021 a průměr v letech 2011 - 2020	48
Tabulka 8	Pohlaví	52
Tabulka 9	Věková skupina	53
Tabulka 10	Bydliště	54
Tabulka 11	Rodinný stav	55
Tabulka 12	Počet dětí	56
Tabulka 13	Vzdělání	57
Tabulka 14	Bydlení	58
Tabulka 15	Typ bydlení	59
Tabulka 16	Kontakt s dětmi s vnoučaty	60
Tabulka 17	Pobyt v jiném prostředí	61
Tabulka 18	Pracovní aktivita	62
Tabulka 19	Cíle, přání, vize do budoucna	63
Tabulka 20	Aktivní členství v sdruženích, organizacích a zájmových spolcích	64
Tabulka 21	Cestování	65
Tabulka 22	Jaká oblast by se měla ve Vašem bydlišti zlepšit?	66
Tabulka 23	Setkání s Ageismem	67
Tabulka 24	Okolnosti způsobující problémy, trápení	68
Tabulka 25	Informovanost ohledně Senior Point	69
Tabulka 26	Univerzita třetího věku	70
Tabulka 27	Informovanost ohledně sociálních službách	71

Tabulka 28 Míra spokojenosti zdraví	73
Tabulka 29 Míra spokojenosti finance.....	73
Tabulka 30 Míra spokojenosti bydlení	73
Tabulka 31 Míra spokojenosti kontakt s přáteli.....	74
Tabulka 32 Míra spokojenosti kontakt s přáteli.....	74
Tabulka 33 Míra spokojenosti sousedské vztahy	74
Tabulka 34 Míra spokojenosti kulturní možnosti	75
Tabulka 35 Míra spokojenosti sportovní možnosti.....	75
Tabulka 36 Míra spokojenosti cestování	75
Tabulka 37 Míra spokojenosti seberealizace	76
Tabulka 38 Míra spokojenosti Pracovní uplatnění	76
Tabulka 39 Jste spokojen/a se svým životem?	79
Tabulka 40 Dosažení životních přání	80

Seznam grafů

Graf 1 Průměrná délka pracovního života v zemích EU	20
Graf 2 Procentuální zastoupení populace ve věku 65 a více let v jednotlivých státech Evropy v letech 2010 a 2018	24
Graf 3 Index stáří v letech 2000–2019.....	31
Graf 4 Zaměstnanost	35
Graf 5 Zapojení ve společnosti	36
Graf 6 Nezávislý a zabezpečený život.....	37
Graf 7 Kapacita pro aktivní stárnutí	37
Graf 8 Slevy seniory pasy v ČR v roce 2020.....	44
Graf 9 Vyúčtování Senior pointu Havlíčkův Brod	45
Graf 10 Srovnání počtů zemřelých ve věkové hranici 65 a více 1. – 5. týden v letech 2011 - 2021	47
Graf 11 Procenta zemřelých v týdnu 1. – 5. 2021	48
Graf 12 Procenta zemřelých v týdnu 1. – 5. Procenta zemřelých průměr 2011 - 2020.....	48
Graf 13 Pohlaví.....	52
Graf 14 Věková supina	53
Graf 15 Bydliště.....	54
Graf 16 Rodinný stav	55
Graf 17 Počet dětí	56
Graf 18 Vzdělání.....	57
Graf 19 Bydlení	58
Graf 20 Typ bydlení.....	59
Graf 21 Kontakt s dětmi s vnoučaty	60
Graf 22 Pobyt v jiném prostředí	61
Graf 23 Pracovní aktivita	62
Graf 24 Cíle, přání, vize do budoucna	63
Graf 25 Aktivní členství v sdruženích, organizacích a zájmových spolcích	64
Graf 26 Cestování	65
Graf 27 Jaká oblast by se měla ve Vašem bydlišti zlepšit?	66
Graf 28 Setkání s Ageismem	67
Graf 29 Okolnosti způsobující problémy, trápení	68

Graf 30 Informovanost ohledně Senior Point	69
Graf 31 Univerzita třetího věku	70
Graf 32 Informovanost ohledně sociálních službách.....	71
Graf 33 Míra spokojenosti v dané oblasti I. část	72
Graf 34 Míra spokojenosti v dané oblasti II. část	72
Graf 35 Míra spokojenosti v dané oblasti III. část.....	72
Graf 36 Jste spokojen/a se svým životem?	79
Graf 37 Dosažení životních přání	80

Seznam příloh

Příloha 1 Počet zemřelých ve věku 65 a více podle čísla týdne v letech 2011–2021.....	96
Příloha 2 Počet zemřelých celkem podle čísla týdne v letech 2011–2021	96
Příloha 3 Projekt Taxík Maxík.....	98
Příloha 4 Pozvánky na akce Senior pointu Havlíčkův Brod v roce 2020.....	98
Příloha 5 Internetová podoba dotazníkového šetření.....	101
Příloha 6 Slevy seniorpasy Muzea, galerie, památky na Vysočině	107

Seznam použitých zkratk

BMI	Body mass index, index tělesné hmotnosti
ČR	Česká republika
DPS	Dům s pečovatelskou službou
GM	Grand mal (velké epileptické záchvaty)
HB	Havlíčkův Brod
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
QR	QR kód
SPOZ	Sbor pro občanské záležitosti
SZŠ	Střední zdravotnická škola
TJ	Tělovýchovná jednota
TK	Tlak krve
VOŠZ	Vyšší odborná škola zdravotní
KČT	Klub českých turistů

1 Úvod

Stárnutí populace je trendem, který postihuje všechny země, které překonaly fázi populační exploze. Je dán součtem dvou základních vlivů, jímž je pokles počtu dětí v rodině a zvyšování věku dožití díky zlepšeným životním podmínkám od jídla, přes bydlení, až po lékařskou péči. Vedle základních statistických čísel je podstatnou částí tohoto jevu také posouvání momentu, kdy je člověk vnímán jako senior a také jakým způsobem se mění jeho životní styl. Úředním okamžikem, kdy se z člověka pracujícího stává senior je okamžik odchodu do důchodu. Ve skutečnosti jde o celý proces, kdy u stárnoucího člověka vlivem tělesných i duševních změn dochází k výrazné změně osobních preferencí, životního stylu i přístupu k věcem kolem sebe. Křivka stárnutí a úbytku sil je individuální a individuální je také přístup každého seniora, jak se s touto skutečností vyrovnává, jak s ní bojuje a jak dokáže akceptovat vynucené změny od brýlí až po chodítko.

Ve své pracovní pozici se setkávám s celým lidským životem. Matričními knihami probíhá narození, vstup do střední části života charakterizovaný sňatkem a péčí o děti i definitivní odchody zapisované do knihy úmrtí. Vedle úředních aktů mýma rukama probíhají i společenské záležitosti, na nichž se účastní Sbor pro občanské záležitosti, ať jde o vítání občánků nebo účasti města na nejrůznějších jubileích.

Právě práce SPOZ mě přivádí do styku s velkým počtem seniorů. Lidí, kteří spolu prožili padesát, také šedesát i pětadesát let. Ale také nejstarších občanů, kteří se narodili ještě za první republiky, lidí, kteří často žijí sami a ve větší, či menší míře trpí odloučením a osamělostí.

Vedle toho je zde zvláštní skupina lidí, kteří nám jako dobrovolníci pomáhají práci a kontakty s těmi nejstaršími zvládat. Do jednoho jde o dobré duše, pro které je odměnou především ten pocit, že někomu pomohli, že jim někdo, kdo už toho mnoho nemůže, je vděčný, a hlavně mu přinesli trochu radosti. Je zajímavé, že mezi těmito lidmi převládají – senioři. Věnují této formě práce spoustu času, který získali, když jim odchod do penze dal více volna, které mohou využít dle vlastního uvážení.

Kontakty se všemi, těmito lidmi, s jejich osudy, životem, ochotou dělat něco pro druhé, mě přivedly k výběru tématu, které jsem se rozhodla zpracovat ve své diplomové práci.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnocení aktivního stárnutí a kvalita života českých seniorů.

Díličními cíli je na základě teoretických znalostí a poznatků zanalyzovat a zhodnotit stáří, stárnutí a kvalitu života v Kraji Vysočina, potažmo ve městě Havlíčkově Brodě.

Dalším díličím cílem práce je zpracování přehledu o demografickém vývoji v České republice i průměrné délky pracovního života ve vybraných zahraničních zemích. Mezi další díličí cíle patří provedení dotazníkové šetření, které je zaměřeno na seniory ve věku od šedesáti let a jeho následné vyhodnocení. Na toto dotazníkové šetření pak následně navazují odpovědi na otázky o stárnutí od politiků, kteří mají nebo měli v gesci danou problematiku na krajské úrovni Kraje Vysočina.

2.2 Metodika

Tato diplomová práce je rozdělena na dvě části, na část teoretickou a praktickou.

První teoretickou částí jsou rešerše literárních a internetových zdrojů, které byly čerpány od českých a zahraničních autorů zabývajících se stářím a stárnutím. Teoretická část práce je založena na studium odborné literatury a jsou zde jasně vymezeny a objasněny pojmy charakterizující název této práce, jimiž jsou stáří, stárnutí, jak z pohledu biologického, tak demografického vývoje, dějinného procesu, indexu aktivního stáří, kvality života

Cílem je zmapování postavení seniorů a kvality jejich života v České republice, potažmo v Kraji Vysočina a na území Havlíčkobrodska.

Praktická část představuje aktivní stárnutí v kraji Vysočina pomocí zmapování nabízených aktivit v rámci kraje, především města Havlíčkova Brodu. Bylo použito triangulace technik sběru dat pomocí dotazníkového šetření a polostrukturovaných řízených rozhovorů.

Výsledky jsou shrnuty v závěrečné kapitole diplomové práce. Na základě výsledků byla zhodnocena jak subjektivní, tak objektivní kvalita života seniorů a byly navrženy případné náměty na zlepšení.

3 Teoretická východiska

3.1 Definice stáří a stárnutí

„Člověk má dvojí cíl: ten první je účel daný přírodou: zplození potomstva a všechno co patří k péči o hnízdo; k tomu patří vydělávání peněz a sociální postavení. Když je tento účel vyčerpán, nastane jiná fáze: účelem je rozvíjení individuální kultury. K dosažení prvního cíle pomáhá příroda a nad to výchova; k dosažení toho druhého nám pomáhá málo co nebo nic.“ (Jung, 1995, s. 113)

„Odpoledne života nemůžeme žít podle téhož programu jako dopoledne, neboť toho, čeho je ráno dostatek, se začíná večer nedostávat a to, co bylo ráno pravda, večer pravda nebude.“ (Jung, 1995, s. 110)

K velmi diskutovaným tématům lidstva patří od samého prvopočátku stáří a stárnutí. Stáří jako konečná etapa života, je nedílnou a přirozenou součástí každého lidského života, pokud má člověk to štěstí, že se na základě jiných okolností, této etapy dožije. Neexistuje jediná celosvětově uznávaná definice stáří, různí autoři odborné literatury se v pojmu a pojetí této definice liší.

V čem se autoři odborné literatury shodují, je, že senescence neboli stárnutí je fyziologickým procesem, jemuž se nemůže vyhnout žádný člověk. (Příbyl, [2015], s 96)

Vágnerová uvádí (2000, s. 402) že, stárnutí je proces, který je spojený s postupným úpadkem všech tělesných funkcí. Podle Horské (1990, s 59) všichni stárneme, i když ne vždy stejně rychle. Někdo se může zdát starý ve dvaceti, jiný může být duševně mladý a tělesně čilý i v osmdesáti letech. Stopy však věk zanechává na každém z nás. Pacovský (1990, s. 33) vidí stáří jako proces asynchronní, disociovaný a dezintegrovaný. Nástup změn funkčních a morfologických nastává ve vývoji jedince v různém období a pokračuje i různou rychlostí.

Stáří je vymezeno dvěma časovými body, jeho horní věková hranice je ostře vymezena smrtí, spodní věková hranice je rozmazána, protože jevy a procesy, které tvoří stáří, vstupují do života člověka postupně. Tuto spodní věkovou hranici můžeme ukázat

a názorně toto rozmazání zobrazit například na porovnání dnešních seniorů a seniorů počátkem 20. století. Pokud bychom je postavili vedle sebe, vypadali by jinak, a to nejen oblečením, ale především jejich životní styl a aktivity by byly v daném věku velice odlišné. Současné stáří je silně modelováno i společností. (Sak, 2012, s. 14)

3.1.1 Stáří a stárnutí

Za své stáří je každý člověk odpovědný, proto je stáří možno chápat jako „**žně za život**“ (Pacovský, 1990, s 55)

Proces stárnutí probíhá u každého člověka jinak, u někoho jsou probíhající změny velmi rychlé, u jiného přicházejí pomalu. Rychlost, kterou jedinec stárne, je geneticky zakódována, současně je ovšem ovlivněna i jinými faktory. Jedním z hlavních faktorů je životní styl, dále pak prostředí, ve kterém člověk žije, práce, kterou vykonává. V poslední době je hodně diskutovaný faktor „stres“, kterému je během života člověk vystaven, zde je rozhodující především jeho míra. Změny týkající se stárnutí buněk a tkání začínají zpravidla kolem 30. věku života člověka. Vyvrcholením stárnutí je stáří, které představuje závěrečnou kapitolu v životě jedince (Křivohlavý, 2011, s. 13)

3.2 Senior

„Senioři se mezi sebou navzájem dramaticky liší věkem (reálné rozpětí je 60–110 let) zdravotním i funkčním stavem, životním stylem, rodinným zázemím, ekonomickými podmínkami, lokalitou i bytovými podmínkami, sociální sítí, vzděláním, životními a pracovními zkušenostmi, zájmy, hodnotovým systémem, osobnostními rysy, prioritami, představami o dalším životě i dalšími závažnými okolnostmi. Obecně lze říct, že seniorská populace je velmi heterogenní“ (Čevela, 2012).

Seniorem nazýváme člověka, který dospěl k završující životní fázi, takový člověk má i své specifické postavení ve společnosti (Sak, 2012, s. 25).

V naší společnosti existují dva druhy seniorů. První typ mladší senioři, byl důchodovým věkem osvobozen od základních materiálových starostí, které jsou kryty

starobní penzí. Věková omezení jsou mírná, zdravotní stav je stabilizovaný, typickými chorobami je hypertenze, cukrovka II. typu, vetchozrakost. Fyzické slábnutí vede k omezování fyzických aktivit, které však v žádném případě neomezují soběstačnost v základních potřebách. Tento typ seniorů potřebuje dostupnou základní lékařskou péči, jejíž požadavky jsou mírně vyšší než u mladší generace. Požadavky těchto seniorů se vyvíjejí podle vývoje zájmů na naplnění volného času. Pro prodloužení této etapy života jsou zásadními aktivity, které udržují fyzický stav přiměřenou fyzickou zátěží a posilují duševní svěžest.

V jiné situaci jsou senioři na sklonku života. Kromě výrazného nárůstu požadavků na zdravotní péči, které často vede k umístění do specializovaného zařízení, roste i jejich nesamostatnost, ztrácejí fyzickou a často i mentální schopnost plně se postarat o svoje potřeby. Pomoc společenství, ve kterém žijí, nejčastěji rodiny, dokáže oddalovat okamžik, kdy bezmocnost překročí mez, kdy zajištění životních potřeb v domácích podmínkách přestane být možné. Tito senioři se stávají odběrateli sociálních i zdravotnických služeb, které jsou poskytovány ve specializovaných zařízeních. Domácí péči o tyto lidi lze zajistit velmi obtížně a pouze za cenu velkého vypětí členů rodiny.

3.3 Periodizace stáří, věkové vymezení

Nejčastěji stáří dělíme na kalendářní, biologické a sociální. (Čevela, 2012)

Z pohledu statistiků pojem senior není ani v právní ani statistické kategorii, ale patří spíše do kategorie sociologické. Věk chronologický není podmínkou a kritériem pro zahrnutí dané osoby do kategorie senior, který je společný pro všechny statistické výstupy. Z tohoto důvodu pracuje statistika s věkovými skupinami 0-14, 15-64 a 65 let a více, tyto kategorie jsou v souladu se statistikami Eurostatu a OSN.

3.3.1 Chronologický/ kalendářní věk, chronologické/kalendářní stáří

Datum narození každého jedince vymezuje kalendářní stáří nazývané také jako chronologické či matriční stáří. Toto stáří určuje faktický prožitý čas, nepostihuje žádné individuální rozdíly mezi jednotlivými jedinci. S ohledem na kalendářní věk začíná prakticky každý jedinec stárnout již od narození.

Členění dospělého věku po patnácti letech, které odpovídá doporučení expertů Světové zdravotnické organizace, v české literatuře již uvádí Příhoda (1974, s. 62):

- 15-29 postpubescence a mecítma
- 30-44 adultium
- 45-59 interevium, střední věk
- 60-74 senescence, počínající stáří
- 75-89 vlastní stáří
- 90 a více patriarchium, dlouhověkost

Na toto dělení navazuje Světová zdravotnická organizace (WHO) ještě v 60. letech 20. století, kdy přijala světově uznávané členění lidského věku, které bylo akceptováno v roce 1980 i OSN.

WHO a její členění periodizace věku člověka:

- 0-14 dětský věk
- 15-29 mladý věk
- 30-44 dospělý věk
- 45-59 střední věk
- 60-74 časně stáří
- 75-89 vlastní stáří
- 90 a více dlouhověkost (Kalvach, 2004)

Na základě měnících se podmínek pro život, které přinášejí výrazné zlepšení zdravotního stavu ve stáří, a celkového demografického vývoje ve světě se v současnosti uplatňuje nejčastěji následující členění stárnoucí populace:

- **65-74** **mladé stáří** (problematiky: odchod do důchodu, volný čas, aktivity, seberealizace)
- **75-84** **staré stáří** (změny: funkční zdatnosti, medicínská specifika, průběh chorob atypický)
- **85 a více velmi staré stáří** (problematiky: soběstačnost, zabezpečení se)

Z této kategorizace vyplývá výrazný jev, že kritickým ortogenetickým bodem je věk kolem **75 let** (Benešová, 2014, s. 20).

V souvislosti s věkem každého jedince existují dva termíny určující stáří prvním je **kalendářní stáří** – toto stáří je dané věkem člověka, druhým termínem vyjadřující stáří je **biologické stáří** – toto je podmíněno vitalitou, zdravím a zdatností jedince.

3.3.2 Stáří a mládí napříč kulturami

Profesor sociální psychologie a ředitel Centra pro studium skupinových procesů na Fakultě psychologie na University of Kent Dominic Abrams, který v rámci sociologického výzkumu sebral data od 40 tisíc respondentů z celé Evropy, se zabýval výzkumem, kdy člověk přestává být považován za mladého. Výzkum ukázal rozdíl mezi vnímáním stáří dle jednotlivých zemí, kultur, zeměpisné šířky, ale také, že čím vyšší vzdělání, tím se člověk cítí mladší. (Abrams, online).

Z jeho zjištění vyplývá, že si Evropané myslí, že člověk přestává být považován za mladého od 42 let a že starým se stává od 64 let. Podobně tomu je i v Česku, kde si lidé myslí, že mládí končí s poslední příponou u věkové hranice-cet, tzn. 40 let a stáří přichází s věkem a 60 let. Britové si myslí, že mládí končí v 35 letech a v 58 letech přichází stáří. Kypřané si myslí, že mládí končí v 45 letech. Belgičané označovali za "staré" až osoby nad 64 let. Portugalci uvedli, že mládí končí už ve 29 letech a stáří v 51 letech. (Semelentová, 2015)

3.3.3 Odchod do důchodu

Průměrná délka pracovního života se prodlužuje nejen v České republice, ale i v jiných státech a s tím souvisí věková hranice odchodu do důchodu (Hovorková, 2019).

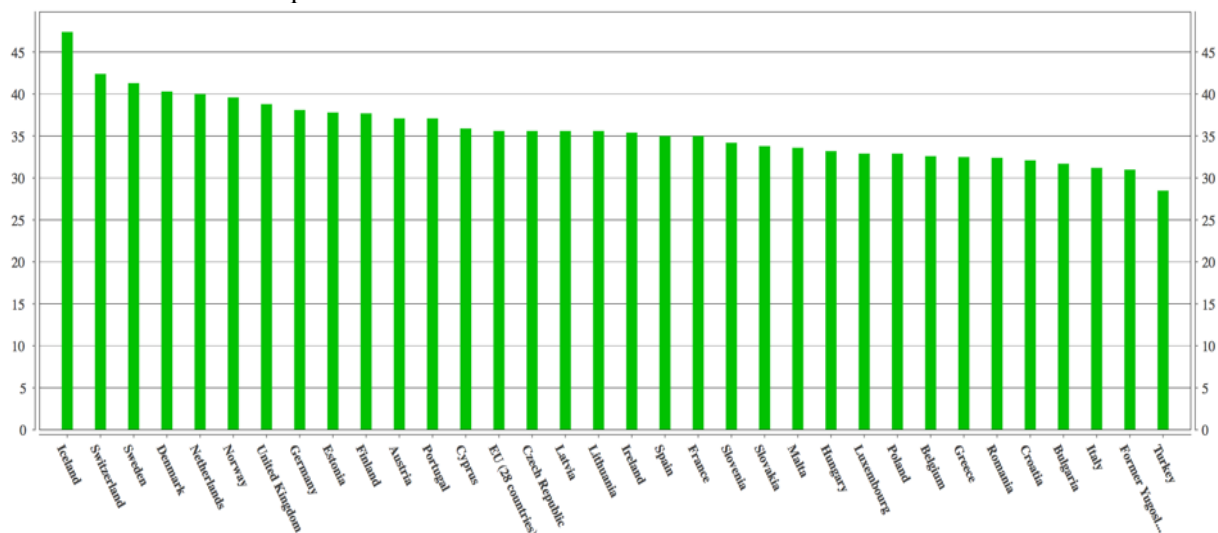
Tabulka 1 Aktuální věk odchodu do důchodu

	Aktuální věk odchodu do důchodu (2019)	Budoucí věk odchodu do důchodu
Austrálie	57 let	60 let (2025)
Belgie	65 let	67 let (2030)
Bulharsko	66 let a 4 měsíce	67 let (2023)
Česko	63 let a 6 měsíců / 63 let a 2 měsíce	65 let (2030), plánuje se další posunutí hranice
Dánsko	67 let	68+ let (2030)
Estonsko	63 let a 6-9 měsíců	65 let (2026), 68+ let (2027)
Finsko	63 let 3-6 měsíců	65+ let (2027)
Francie	66 let a 2 měsíce	67 let (2023)
Chorvatsko	65 let / 62 let	67 let (2038)
Irsko	66 let	68 let (2028)
Itálie	66 let a 7 měsíců	67+ let (2022)
Kypr	65 let	65+ let (2018)
Litva	63 let a 10 měsíců / 62 let a 8 měsíců	65 let (2026)
Lotyšsko	63 let a 6 měsíců	65 let (2025)
Lucembursko	65 let	-
Maďarsko	64 let	65 let (2022)
Malta	63 let	65 let (2027)
Německo	65 let a 7 měsíců	67 (2031)
Nizozemsko	66 let	67+ let (2022)
Polsko	65 let / 60 let	-
Portugalsko	66 let a 5 měsíců	66+ let (2016)
Rakousko	65 / 60 let	65 let (2033)
Rumunsko	65 let / 61 let	65 muži / 63 ženy (2030)
Řecko	67 let	67+ let (2021)
Slovensko	62 let a 6 měsíců	63 let a 2 měsíce + (2024)
Slovinsko	65 let	-
Španělsko	65 let a 6 měsíců	67 let (2027)
Švédsko	61-67 let	66+ (2026)
Velká Británie	65 let	67+ (2028), 68 (2046)

Zdroj: Hovorková, 2019

Níže uvedený graf ukazuje průměrnou délku pracovního života v zemích EU a kandidátských zemí, kde je vidět, že nejdéle se pracuje na Islandu, Česká republika se pohybuje v průměru a nejméně odpracovaných let mají Italové a Turci. (W4T.CZ, 2017)

Graf 1 Průměrná délka pracovního života v zemích EU

Zdroj: W4T.CZ

3.3.4 Biologické stáří

Na začátku této kapitoly bychom si měli položit otázku a zároveň na ni v odborné literatuře nalézt odpověď. „*Je stáří nemoc?*“ Na tuto otázku nalezneme jasnou odpověď hned v první české učebnici psychologické gerontologie profesora Josefa Švancary. Na tuto otázku odpovídá většina badatelů takto: „*Stárnutí není chorobnou změnou, ale normálním biologickým pochodem, který probíhá v nezadržitelném toku vývoje*“ (Švancara, 1983. s. 32).

Další otázka by mohla znít: „*Kdy začíná člověk stárnout?*“ Na tuto otázku nelze nalézt jednoznačnou odpověď. Je zde například radikální postoj, který se dívá na stárnutí jako na biologický proces, probíhající celým životem. Z tohoto postoje vyplývá, že **stárnutí člověka začíná počítím** – a tečka. Druhý postoj se na stárnutí dívá jako na něco, co se vztahuje až k pozdější fázi běhu života (Křivohlavý, 2011, s. 19). Každopádně biologickému aspektu stárnutí je mezi odbornou veřejností věnována mimořádná pozornost.

Teoretické označení značné míry involučních změn nazýváme biologickým stářím, mezi tyto změny můžeme zařadit také atrofii a například změny adaptačních a regulačních mechanismů. Tyto změny nazývané jako involuční jsou často spojeny s chorobami, obvykle se vyskytujícími ve stáří, a to hlavně ve vyšším věku této životní etapy. Pokud bychom se na biologické stáří podívali hodně zjednodušeně, můžeme ho označit jako věk, který nám určuje stáří orgánů a naší fyzické kondice. Stále zde však chybí potvrzení platnosti, která by dokázala tyto zjevné skutečnosti, že lidé, ač stejného chronologického neboli kalendářního věku se navzájem výrazně liší svojí funkční zdatností a mírou involučních změn. Ani na základě těchto poznatků, se pokusy o určení biologického stáří prozatím nezdařily, ač se jeví jako výstižnější určení věku než kalendářní stáří, přesto se v současné společnosti měření biologického věku nepoužívá. (Benešová, 2014, s. 20).

Znaky stárnutí můžeme rozdělit do dvou kategorií:

- **Univerzální znaky**
- **Probabilistické znaky**

Univerzálními znaky stárnutí nazýváme znaky, které jsou shodné pro označení stáří všeobecně – sdílí je všichni staří lidé (mezi tyto znaky můžeme zařadit například vrásčitou kůži). **Probabilistické znaky** stárnutí jsou znaky, které nejsou univerzální, ale jsou pravděpodobné, příkladem těchto znaků je (artróza). Tyto pojmy můžeme srovnat s obdobnými termíny:

- **Primární znaky stárnutí**
- **Sekundární znaky stárnutí**

Primární znaky stárnutí zastupují všechny tělesné změny, které probíhají ve stárnoucím organismu. **Sekundární znaky** jsou zastoupeny změnami, které se ve stáří objevují nejčastěji, nejsou však nutným doprovodným jevem stáří. Mezi odbornou veřejností se v poslední době objevuje pojem **terciární stárnutí**, který zahrnuje prudký tělesný úpadek, který je patrný bezprostředně, před nadcházející smrtí (Stuart-Hamilton, 1999, s. 18).

3.3.5 Fenotyp stáří

Staří lidé se od mladších odlišují tělesnými projevy a změnami. Tyto změny a projevy jsou však velmi individuální, soubor těchto změn definujeme pojmem fenotyp

stáří. Současná generace stárne v mnohem lepším zdravotním stavu a lepší kondici, než tomu bylo v předcházejících letech (Kalvach, 2004).

Fenotyp stáří se skládá z několika faktorů, které jsou u každého jedince různě vyjádřitelné a ovlivnitelné (Kalvach, 2004):

- určitý genotyp (například dispozice k dlouhověkosti), genetická determinace a biologická involuce
- důsledky chorob, úrazů, nemocí a jejich projevy – jejich kombinace s vlivem farmakoterapie
- životní styl a jeho důsledky – mezi ně patří vhodné stravování, pohybová i mentální aktivita
- vlivy fyzikálního a sociálního prostředí
- schopnost adaptace na stáří, psychický stav a druhy motivace

Velmi důležitým zjištěním a informací je fakt, že mimo biologické determinace jsou všechny výše uvedené faktory **pozitivně** ovšem, zde pozor, i **negativně ovlivnitelné**.

3.3.6 Funkční věk

Potenciál jedince (skutečný věk) neboli funkční věk často není shodný s věkem kalendářním. Tento věk je dán souhrnem určitých charakteristik, především psychologických, biologických a sociálních, vyjadřuje míru soběstačnosti, sociální a psychickou zdatnost jedince (Benešová, 2014). Z tohoto pohledu je třeba se v současné době dívat na současnou velice heterogenní skupinu seniorů a rozlišovat jejich požadavky a potřeby.

Čevela (2012) vymezuje seniory:

- elitní – schopnost vysokých výkonů i ve vysokém věku
- zdatní – zvládnutí života v náročném prostředí, pohyb, práce, ostatní aktivity
- nezávislí – zvládnutí každodenního života s jeho nároky, nižší zdraví
- křehcí – labilní stav, ohrožený stav, častá intervence včetně tísňové péče
- závislí – nízký potenciál zdraví, nutnost podpory od jiných osob
- zcela závislí – trvalý dohled, časté připoutání na lůžko, demence, potřeba služeb
- umírající – paliativní péče

3.4 Seniori jejich postavení ve společnosti

Stuart-Hamilton (1999) uvádí že, „spokojené stáří je pro člověka odměnou, není to však jeho nezadatelné právo. Je možné jej dosáhnout přibližování se k perspektivě zestárnutí s čistou otevřenou myslí“

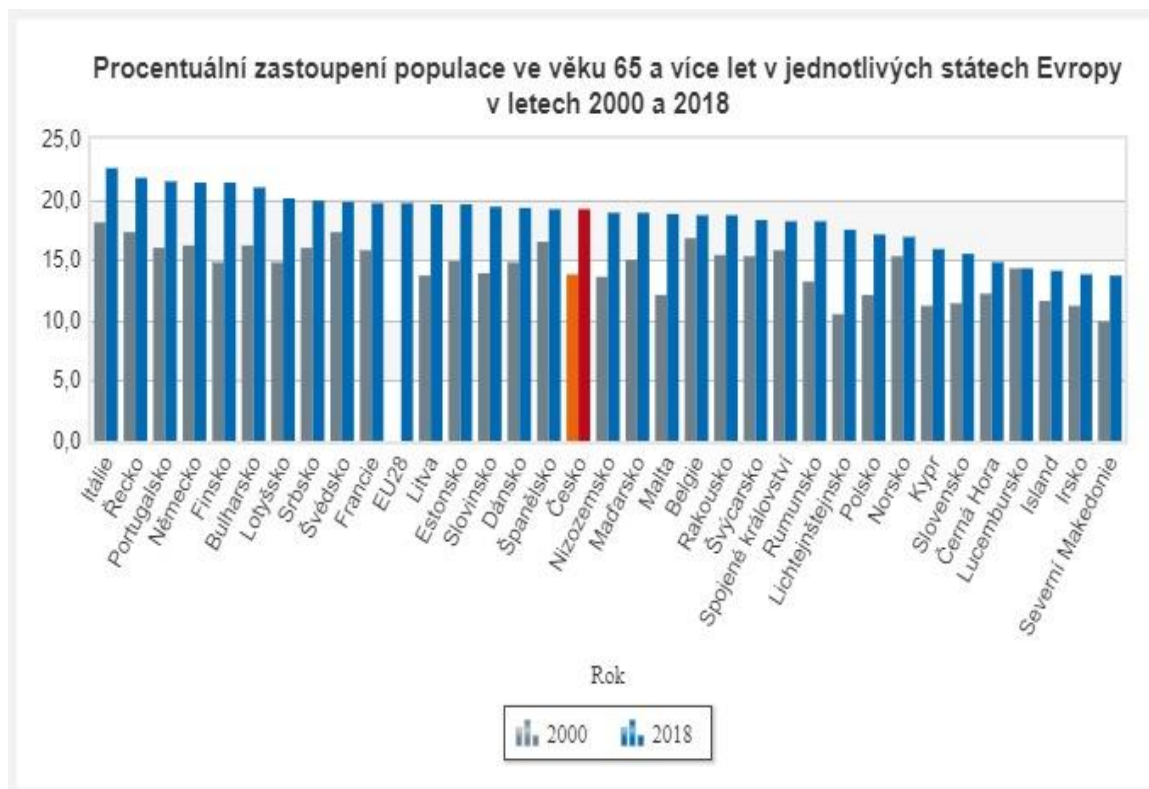
Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách, současná generace seniorů stárne v mnohem lepší kondici, než tomu bylo dříve. Současně je dosahováno i vyššího věku dožití. Tento pozitivní vývoj patří mezi dávné touhy člověka, kdy z historie jsou nám známé snahy o dosahování co nejvyššího věku, ne-li přímo nesmrtelnosti. V hospodářsky rozvinutých zemích světa se v posledních desetiletích tato touha o vyšším věku dožití stává skutečností. Bohužel současná chyba společnosti spočívá v tom, že na tento, ač pozitivní vývoj nahlížíme z hlediska, zda odpovídá administrativním modelům nastaveným současnou společností, namísto abychom se snažili tyto modely přizpůsobit nastávajícím skutečnostem. Společnost by neměla vidět stárnutí populace jako hrozbu, ale tyto špatné prognózy, které se předpokládají hlavně v ekonomikách států, by měly sloužit k vyvinutí určitého úsilí, které by těmto špatným prognózám zabránilo (Sýkorová, 2004, s. 25).

3.5 Demografický vývoj

Dle ČSU od konce 80. let 20. století populace v České republice stárne. V posledním desetiletí se nárůst absolutního i relativního počtu seniorů výrazně zrychlil. Vzrostl především počet obyvatel ve věku nad 85 i nad 90 let. Tímto novým trendem a trendem se současnou nízkou natalitou se průměrný věk obyvatele ČR v roce 2018 zvýšil o jednu desetinu na 42,3 roku (u mužů na 40,9 let a u žen na 43,7 let) a je o dva roky vyšší než v roce 2008.

Demografický vývoj v zastoupení seniorů 65+ let je patrný z následující tabulky, která mapuje tento nový vývojový trend Evropy v průběhu posledních let.

Graf 2 Procentuální zastoupení populace ve věku 65 a více let v jednotlivých státech Evropy v letech 2010 a 2018

Zdroj: Senioři | ČSÚ (czso.cz)

Obecně lze tedy sledovat trend stárnutí populace nejen v celé Evropě, ale potažmo ve všech hospodářsky vyspělých zemích světa. K tomu přispívá stále vyšší věk dožití a nedostatečný počet dětí. Pohled na strom života jak kraje Vysočina, tak i celé republiky ukazuje nikoli pěkný smrček s větvemi od země, ale spíše listnáč s maximální šířkou koruny, kolem 45-50 letých „Husákových dětí“.

3.5.1 Senioři v dějinném procesu

Historickým modelem soužití byla v minulých staletích vícegenerační rodina, ze které část dětí odcházela založit rodinu vlastní a část (nejčastěji jedno dítě, popřípadě neprovdané dcery) zůstávaly a pokračovaly v tradici rodu. Dospělé děti pak ve vedení rodu postupně nahrazovaly stárnoucí rodiče. Sociální role se málokdy měnila skokem, spíše vývojem. Kromě ekonomického účelu pak rod plnil i řadu sociálních funkcí, především vůči nejmladší a **nejstarší generaci**.

Trendem 20. století ve vyspělých státech se stal přechod od modelu mnohačetné vícegenerační rodiny k modelu malé, jedno nebo dvougenerační rodiny s ideálním počtem dvou dětí, silným modelem rodin s jedináčkem, zatímco rodin s počtem dětí čtyř a více výrazně ubylo. Na druhé straně se výrazně prodloužila doba dožití a také doba aktivního života. Oproti předchozímu, tento model malé rodiny vytváří řadu skokových změn v sociálním uspořádání (především osamostatnění dětí a odchod do důchodu) a přináší mnohem větší požadavky na sociální systém. Toto jsou interakce, ke kterým dochází mezi seniorem a společností v jednotlivých obdobích stáří.

3.6 Kvalita života

Kvalitou života seniorů se zabývá mnoho studií, které se zejména soustředí na kvalitu života, aktivní stárnutí, ale také na individuální index aktivního stáří. (Tomeš, Šámalová, 2017, 256 s.)

Asi bychom si na začátku měli odpovědět na otázku: „Co je kvalita života?“ Světová zdravotnická organizace (WHO) definuje kvalitu života jako „*subjektivní vnímání vlastní životní situace ve vztahu ke kultuře, k systému hodnot, životním cílům, očekáváním a běžným zvyklostem* (Brůnová, 2020).

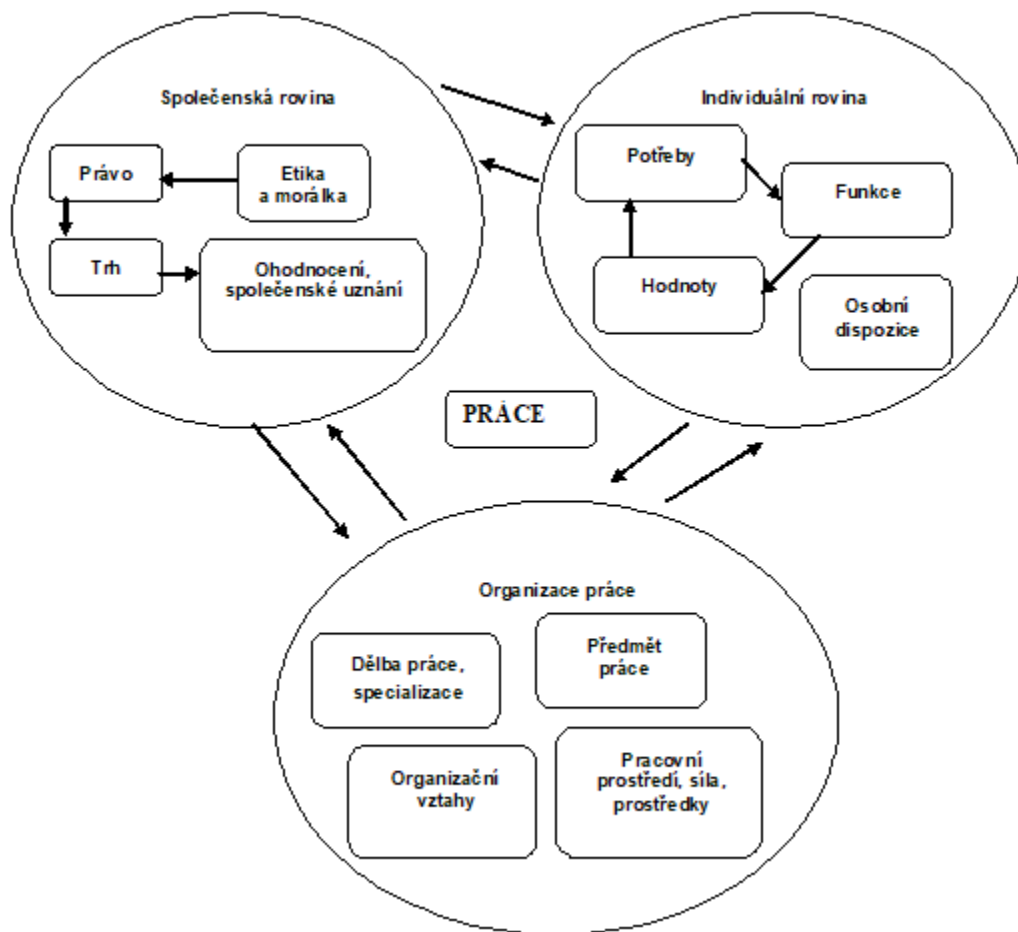
Kvalita života je pojímána ve dvou vzájemně souvisejících dimenzích, a to vnější a vnitřní dimenzi. Vnější dimenze je vše, co člověka dennodenně obklopuje, vlastnosti prostředí, ve které člověk žije, bydlí, jaké využívá služby, jaké má k dispozici vybavení, jaké vlivy životního prostředí na něho působí. Těmito otázkami se zabývají hlavně statistici, demografové, sociologové.

Naopak vnitřní dimenze se zabývá člověkem jako takovým, tedy jeho osobností, jeho vlastnostmi. S touto dimenzí člověka pracují sociologové a psychologové, protože je zajímavá fyzické a duševní zdraví člověka, jak prožívá subjektivní pohodu, jak se cítí v dané etapě života, v daném okamžiku. Hodnotí pak emoční bilance subjektu a jeho životní spokojenost (Tomeš, 2017, s. 105–106).

Kvalita života by se dala definovat osmi oblastmi: (Brůnová, 2020)

1. **Zdraví**, které je Světovou zdravotnickou organizací (WHO) definuje takto: „*Zdraví je stav kompletní fyzické, duševní a sociální pohody, a nikoliv pouhé nepřítomnosti nemoci či vady* (Vos, Barber, Bell, 2013).
2. **Vzdělání**, které začíná narozením člověka, kdy s věkem každý jedinec získá soubor znalostí, dovedností a schopností prostřednictvím vzdělávání, výuky a studia (Zákon č. 561/2004 Sb.).
3. **Práce a kvalita pracovního života**. Kvalita pracovního života každého člověka je úzce propojena s udržitelným rozvojem, závisí na konkurenceschopnosti a na měnících se požadavcích ekonomiky. Kvalita pracovního života je spjata s požadavky trhu práce, zaměstnanosti či nezaměstnanosti, je dána charakteristikou pracovních míst, vnitřní kvality práce, získaných dovedností, celoživotního vzdělávání a rozvojem kariéry. Kvalitu pracovního života určují i rovnosti a nediskriminace, bezpečnost a ochrany zdraví při práci, organizace práce, rovnováha mezi životem a prací, kultura práce, flexibilita zaměstnanců. Kvalitní sociální dialog s aktivním zapojením všech zainteresovaných účastníků pracovního procesu vede k celkové spokojenosti a pohodě pracovníků a také zvyšuje kvalitu, výkonnost a konkurenceschopnost ekonomiky (JOSRA, 2018). Vše zmíněné je předmětem zkoumání týmu složeného z řešitelů z Výzkumného ústavu bezpečnosti práce a z Českého vysokého učení technického v rámci projektu Proměny kvality pracovního života, realizovaného v rámci programu na podporu aplikovaného společenskovedního výzkumu a experimentálního vývoje „OMEGA“ s finanční podporou TA ČR. (Svobodová a kol., 2015).

Obrázek 1 Model kvality pracovního života

Zdroj: Kvalita pracovního života – změny ve světě práce, modely, indikátory (Svobodová, 2006)

Čas obecně a volný čas. Sociologická encyklopedie uvádí, že volný čas nebo jenom čas, jsou činnosti, které člověk nevykonává pod tlakem závazků plynoucích ze společenské dělby práce nebo z nevyhnutelnosti vedoucí k udržení svého biofyzilogického či rodinného systému. (Sociologická encyklopedie, 2021). (Sociologická encyklopedie, 2021)

4. Možnost užívat majetek a služby.

Ochrana práva na pokojné užívání majetku v čl. 1 Protokolu 1 k Úmluvě

Článek 1 Protokolu 1 zní: „Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva. (Ústavní zákon č. 2/1993)

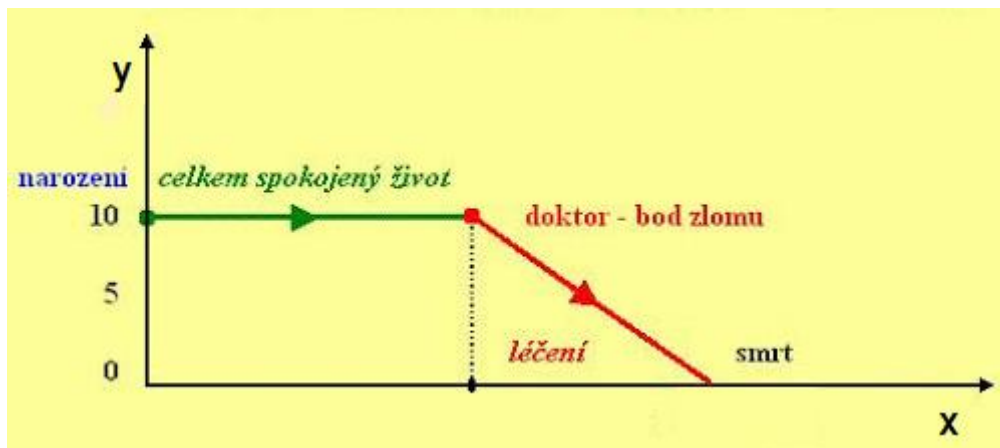
5. **Osobní práva na svobodu a právní stát** jsou asi nejlépe definovány Listinou základních práv a svobod, která byla přijata usnesením předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 jako součásti ústavního pořádku České republiky a Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. (Ústavní zákon č. 2/1993)
6. **Psychické prostředí**, které psychickými jevy v průběhu vývoje působí na jednotlivce a v zásadě mění, jeho vědomosti, dovednosti a schopnosti. Tyto jevy zobrazují prostředí a zároveň umožňují aktivní působení na něj, působí v aktivitách a činnostech a jejich prostřednictvím zajišťují vztah člověka s prostředím. (Vzdělávání členů SH ČMS, 2021)
7. **Rovnost šancí na účast na veřejném životě**. Této oblasti se v našem kraji věnoval velmi podrobně Projekt „Rovnost na Vysočině v kontextu tvorby koncepce rodinné politiky kraje“, CZ.1.04/3.4.04/76.00239, je financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR. (Švanda, 2021)

Kvalitu života asi každý hodnotí individuálně, je to dáno tím, jak velký je rozdíl mezi vlastními předpoklady jedince a skutečností. Čím více se předpoklad přibližuje požadavku, tím více je jedinec spokojen. Předpoklady, které určují stupeň kvality života, se uplatňují v první linii ve vztahu jedince k okolí, stejně jako sociální a politická situace.

Pokud bychom kvalitu života hodnotili na bodové stupnici od jedné do deseti, pak narození je tím nejvyšším bodem s hodnotou 10. Novorozenec roste, vyvíjí se, prochází různými etapami dětství přes dospívání, dospělost po stáří a stařeckost končící nevyhnutelně smrtí.

Následující obrázek by mohl definovat lidové rčení: „od deseti k pěti“ a pokud opět použijeme lehkou nadsázku, můžeme říct k nule.

Obrázek 2 Od narození k smrti

Zdroj: vlastní zpracování

Se stářím přichází různé psychické a biologické změny, které ovlivňují více či méně každého člověka. Přichází zhoršení smyslového vnímání, horšící se paměť, lhostejnost k okolnímu světu, sociální závislost na druhých osobách, ale také např. lpění na stereotypch a odpor ke všemu novému.

S blížícím se koncem života přichází i strach ke smrti, k blížícímu se konce života, strach z bolestného umírání. Člověk prochází popíráním, kdy si fakt odmítá připustit, k tomu se může objevit frustrace a zlost k sobě samému i okolí. Po této fázi se snaží tento fakt oddálit, jedná se o tzv. fázi smlouvání, po které se mohou objevit deprese. Staří lidé mají sklony k rekapitulaci toho, co prožili a uvědomují si to, co již nestihli. Poté pak přichází uvědomění si neodvratnosti konce a smíření s tím, že jejich život pomalu končí a oni se s vlastní smrtí smířují a této fázi se říká přijetí (Langmeier, 2006).

3.7 Index (aktivního) stáří

Index stáří je dán jako poměrem počtu obyvatel ve věku 65 a více let k počtu obyvatel ve věku 0–14 let. V níže uvedené tabulce jsou zpracovány počty obyvatel starších 65 let dle jednotlivých krajů a hlavního města Prahy (ČSÚ, Porovnání krajů v mapách, 2021).

Tabulka 2 Index stáří v letech 2000–2019

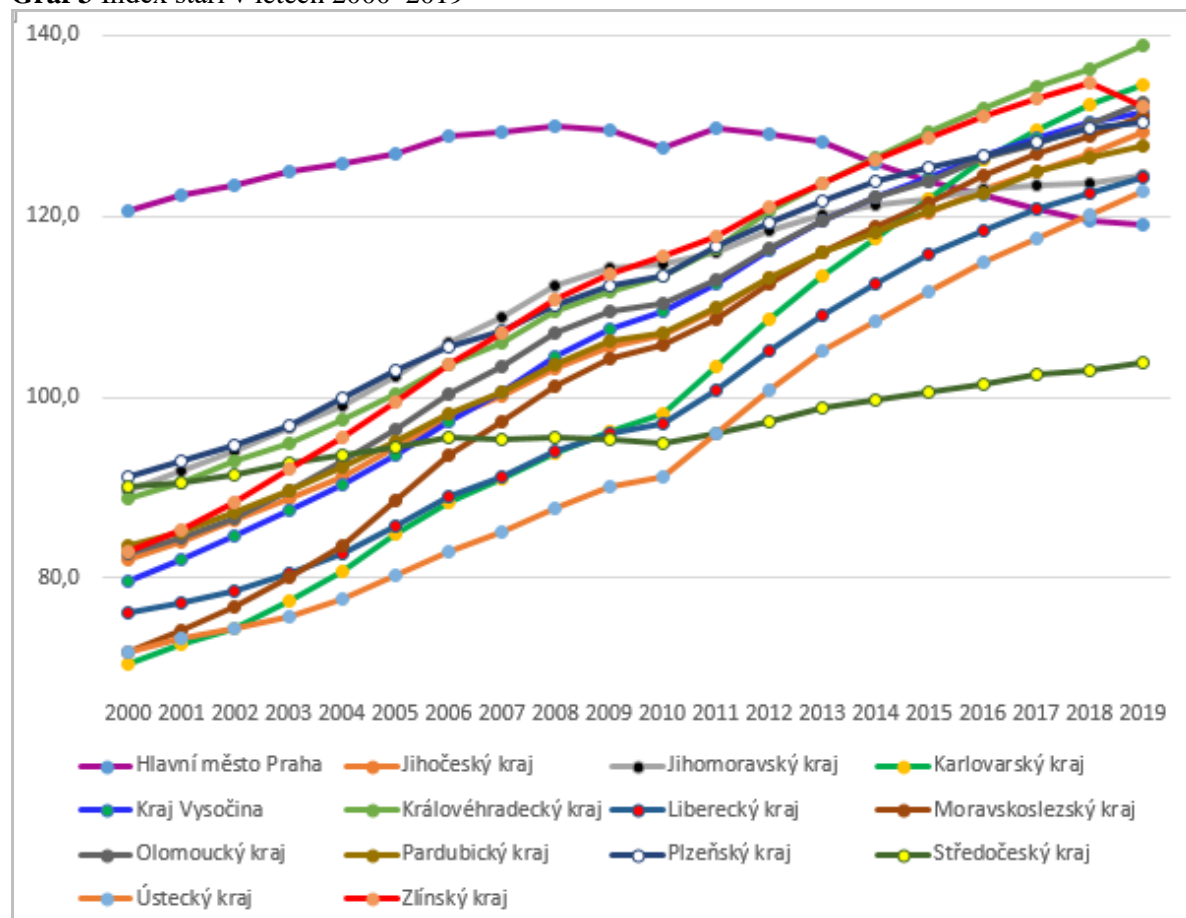
Kraj /rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Hlavní město Praha	120,6	122,3	123,4	125,0	125,8	126,9	128,8	129,4	130,0	129,5
Jihočeský kraj	82,0	84,0	86,4	88,8	91,2	94,5	97,7	100,2	103,2	105,5
Jihomoravský kraj	89,7	91,8	94,0	96,7	99,1	102,4	106,1	108,9	112,3	114,2
Karlovarský kraj	70,6	72,7	74,4	77,5	80,7	84,9	88,4	90,9	93,7	96,3
Kraj Vysočina	79,7	82,0	84,7	87,5	90,3	93,6	97,4	100,6	104,5	107,5
Královéhradecký kraj	88,9	90,6	92,9	95,0	97,5	100,3	103,7	106,1	109,6	111,7
Liberecký kraj	76,1	77,2	78,5	80,5	82,7	85,8	89,0	91,2	94,1	96,0
Moravskoslezský kraj	71,8	74,2	76,8	80,0	83,5	88,6	93,5	97,2	101,2	104,3
Olomoucký kraj	82,7	84,4	86,7	89,6	92,9	96,5	100,3	103,5	107,1	109,4
Pardubický kraj	83,5	85,1	87,3	89,7	92,2	95,1	98,1	100,6	103,7	106,2
Plzeňský kraj	91,1	92,9	94,6	96,9	99,9	102,9	105,5	107,3	110,1	112,3
Středočeský kraj	90,0	90,5	91,5	92,8	93,6	94,5	95,5	95,3	95,6	95,4
Ústecký kraj	71,8	73,4	74,5	75,7	77,6	80,2	83,0	85,0	87,6	90,0
Zlínský kraj	82,9	85,3	88,4	92,0	95,6	99,4	103,7	107,2	110,8	113,6

Kraj /rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	127,6	129,7	129,2	128,3	125,8	123,8	122,4	120,9	119,6	119,1
Jihočeský kraj	106,8	109,8	113,2	116,0	118,4	120,4	122,9	125,0	127,0	129,3
Jihomoravský kraj	114,8	116,1	118,4	120,2	121,2	122,0	122,9	123,5	123,6	124,5
Karlovarský kraj	98,1	103,4	108,7	113,4	117,5	121,9	126,3	129,6	132,4	134,5
Kraj Vysočina	109,6	112,6	116,2	119,6	122,1	124,2	126,7	128,7	130,4	131,6
Královéhradecký kraj	113,4	116,5	120,5	123,6	126,4	129,3	132,0	134,4	136,3	138,8
Liberecký kraj	97,1	100,7	105,2	109,1	112,5	115,8	118,4	120,8	122,6	124,3
Moravskoslezský kraj	105,8	108,6	112,5	116,0	118,9	121,5	124,5	126,9	128,9	131,0
Olomoucký kraj	110,3	112,9	116,5	119,5	122,1	123,9	126,4	128,1	130,2	132,5
Pardubický kraj	107,1	110,0	113,1	116,1	118,3	120,6	122,5	124,9	126,5	127,8
Plzeňský kraj	113,4	116,6	119,2	121,8	123,8	125,3	126,7	128,3	129,7	130,5
Středočeský kraj	94,8	95,9	97,4	98,8	99,6	100,5	101,5	102,5	103,0	103,9
Ústecký kraj	91,2	96,0	100,8	105,1	108,5	111,7	115,0	117,5	120,1	122,7
Zlínský kraj	115,7	117,8	121,1	123,6	126,3	128,6	131,1	133,0	134,8	132,2

Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, Porovnání krajů v mapách, 2021)

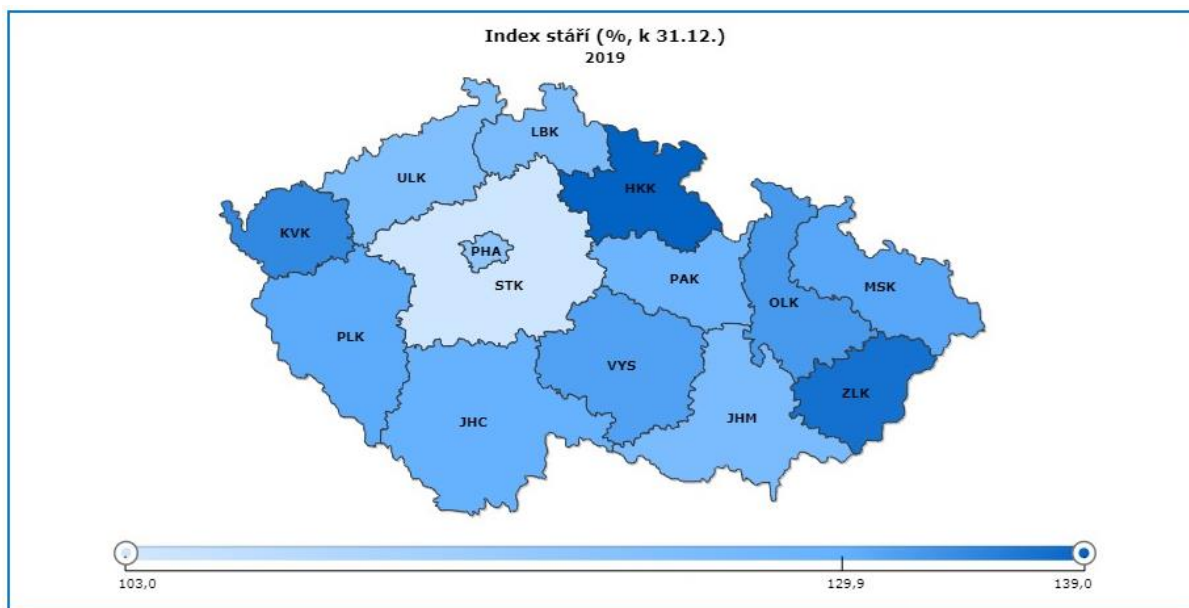
Karlovarský kraj (134,5), Moravskoslezský kraj (131) a Kraj Vysočina (131,6) stárly rychleji než ostatní kraje. Mezi mladší kraje se dnes řadí hlavní město Praha (119,1), Ústecký (122,7), Liberecký (124,3) a Jihomoravský kraj (124,5). Prvenství, kde jen mírně převažuje nad počtem 65letých a starších má Středočeský kraj (103,9). Porovnání s ostatními kraji je patrné z barevného grafického zobrazení.

Graf 3 Index stáří v letech 2000–2019

Zdroj: vlastní zpracování tabulky Index stáří v letech 2000–2019

Obrázek 3 Index stáří k 31. 12. 2019

Zdroj: (ČSÚ, Porovnání krajů v mapách, 2021)

3.8 Aktivní stárnutí

Z demografického hlediska můžeme vidět stárnutí populace jako hrozbu a paniku z nastalé blížící se reality, zatímco koncept aktivního stárnutí ho může zobrazovat jako příležitost pro redefinování významu stáří (Hasmanová Marhánková, 2013, s. 32).

Evropskou komisí byl vyhlášený Evropský rok aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity, který se označuje jako EY2012. (Vidovičová, Peterková Kafková, 2016).

Problematikou seniorů se v ČR na celostátní úrovni zabývá Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017. Doposud nebyl bohužel projednán Návrh strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti 2020-2025, který pracovní skupina pro ochranu práv starších osob vypracovala a předložila přes Ministerstvo práce a sociálních věcí ke schválení vládě ČR. Tyto návrhy navazují na předchozí národní strategie řešení problematiky stárnutí populace a přípravy na stárnutí. Vláda měla tyto návrhy v pětiletých intervalech schválit, k čemuž zatím nedošlo. Tento materiál byl z jednání vlády několikrát stažen a do dnešního dne stále neprojednán. Byl prodloužen Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017.

Tabulka 3 Přehled domén a ukazatelů AAI / The domains and indicators of AAI

Skutečná praxe aktivního stárnutí / Active ageing			Podmínky pro aktivní stárnutí Conditions to active ageing
Zaměstnanost / Employment	Zapojení do života společnosti Participation in the life of society	Nezávislý, zdravý a bezpečný život / Independent, healthy and secure living	Podmínky a prostředí umožňující aktivní stárnutí Conditions and environment conducive to active ageing
<p>váha domény: 35%</p> <p>míra zaměstnanosti osob 55-59 let</p> <p>míra zaměstnanosti osob 60-64 let</p> <p>míra zaměstnanosti osob 65-69 let</p> <p>míra zaměstnanosti osob 70-74 let</p>	<p>váha domény: 35%</p> <p>dobrovolnické aktivity</p> <p>péče o děti nebo vnoučata</p> <p>péče o starší dospělé</p> <p>politická participace</p>	<p>váha domény: 10%</p> <p>fyzická aktivita</p> <p>dostupnost zdravotní péče</p> <p>nezávislý životní režim</p> <p>finanční zabezpečení 1: relativní medián příjmu</p> <p>finanční zabezpečení 2: absence rizika chudoby</p> <p>finanční zabezpečení 3: absence mat. deprivace</p> <p>fyzické bezpečí</p> <p>celoživotní učení</p>	<p>váha domény: 20%</p> <p>naděje dožití jako podíl dosažené délky života z cíle 105 let ve věku 55 let⁽¹⁾</p> <p>podíl budoucí délky života ve zdraví na celkové střední délce života ve věku 55 let</p> <p>duševní pohoda</p> <p>využívání informačních a komunikačních technologií</p> <p>míra sociálních kontaktů</p> <p>dosažené vzdělání</p>

Zdroj: výzkumné studie a indexy pro hodnocení kvality života seniorů a aktivního stárnutí

V rámci indexu aktivního stárnutí, který je celosvětově označován AAI (the Active Ageing Index) jsou zahrnuty čtyři základní rozměry:

- 1) zaměstnanost;
- 2) participace na společnosti – aktivity mimo placené zaměstnání;
- 3) nezávislý a zabezpečený život;
- 4) kapacita pro aktivní a zdravé stárnutí a podpůrné prostředí.

Zatímco první tři dimenze popisují realitu, sledovanou zkušenost aktivního stárnutí. Poslední dimenze se zabývá schopností, jak aktivně stárnout, Jak umíme využít vzhledem ke všem okolnostem a k podmínkám nabízené možnosti a příležitosti, které nám poskytnou aktivní stárnutí.

Jak ukazuje následující tabulka č. 4, jsou tyto 4 dimenze složeny z 22 identifikátorů, které mají rozdílné váhy.

Tabulka 4 Dimenze indexu AAI pro ČR NUTS2

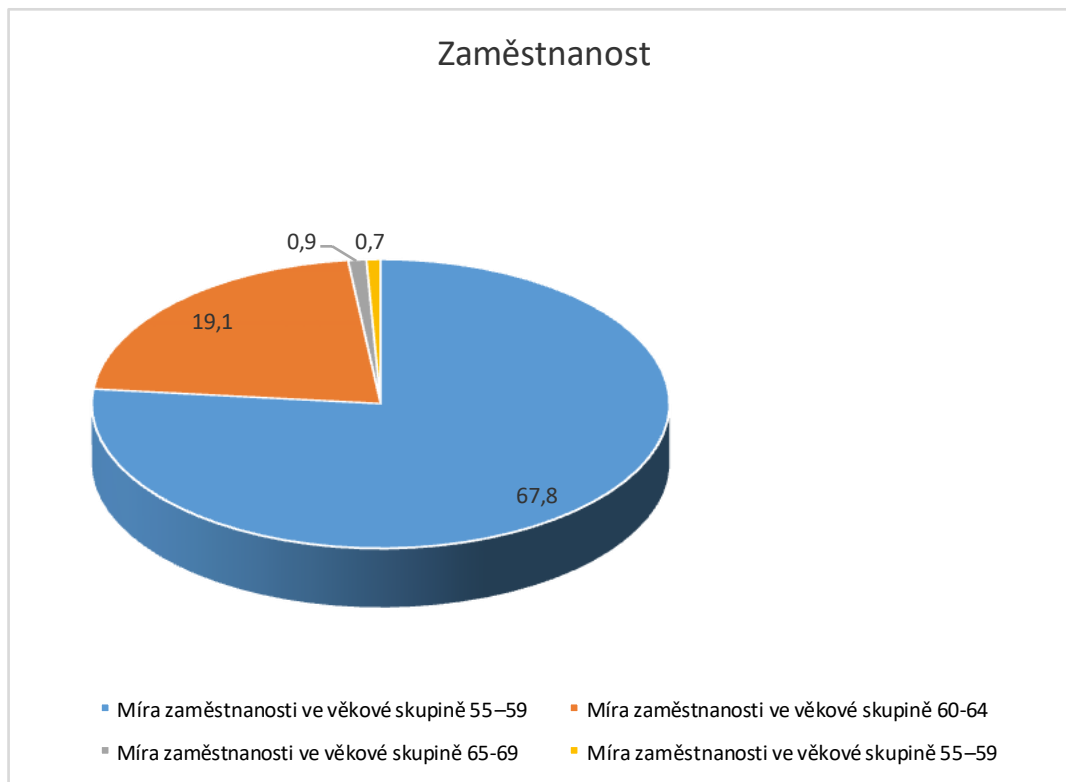
Dimenze	Indikátor	Váha indikátoru v rámci dimenze	Hodnota (alternativního) identifikátoru
Zaměstnanost	Míra zaměstnanosti ve věkové skupině 55–59	25	67,8
	Míra zaměstnanosti ve věkové skupině 60–64	25	19,1
	Míra zaměstnanosti ve věkové skupině 65–69	25	0,9
	Míra zaměstnanosti ve věkové skupině 70–74	25	0,7
Zapojení ve společnosti	Dobrovolnické aktivity	25	17,6
	Péče o děti, vnoučata	25	18,1
	Péče o starší dospělé	30	18,6
	Politická participace	20	4,3
Nezávislý a zabezpečený život	Fyzická aktivita	10	25,4
	Dostupnost zdravotní a stomatologické péče	20	99,2
	Autonomní životní uspořádání	20	88,4
	Relativní medián příjmu	10	82,8
	Absence rizika chudoby	10	97,6
	Absence závažné materiální deprivace	10	94,0
	Fyzické bezpečí	10	86,0
	Celoživotní učení	10	6,7
Kapacita pro aktivní stárnutí	Zbývající naděje na dožití dalších padesáti let ve věku 55 let (% z 50 let)	33	50,4
	Naděje na roky ve zdraví ve věku 55 let	23	57,0
	Mentální zdraví a pohoda	17	72,2
	Užití ICT	7	47,3
	Zapojení v sociálních sítích	13	75,5
	Dosažené vzdělání seniorů	7	77,4

Zdroj: vlastní zpracování z (Vidovičová, Peterková Kafková, 2016)

V rámci jedné dimenze je součet identifikátorů 100 %, jednotlivé podíly se v rámci dimenze liší a pohybují se od 7 % do 33 %.

Z tabulky č. 4 vyplývá, že 25% podíl je u váhy všech čtyř identifikátorů v první dimenzi, ale nejvyšší hodnota je v této dimenze u míry zaměstnanosti ve věkové skupině 55-59 let, kdy dosahuje téměř 68 %.

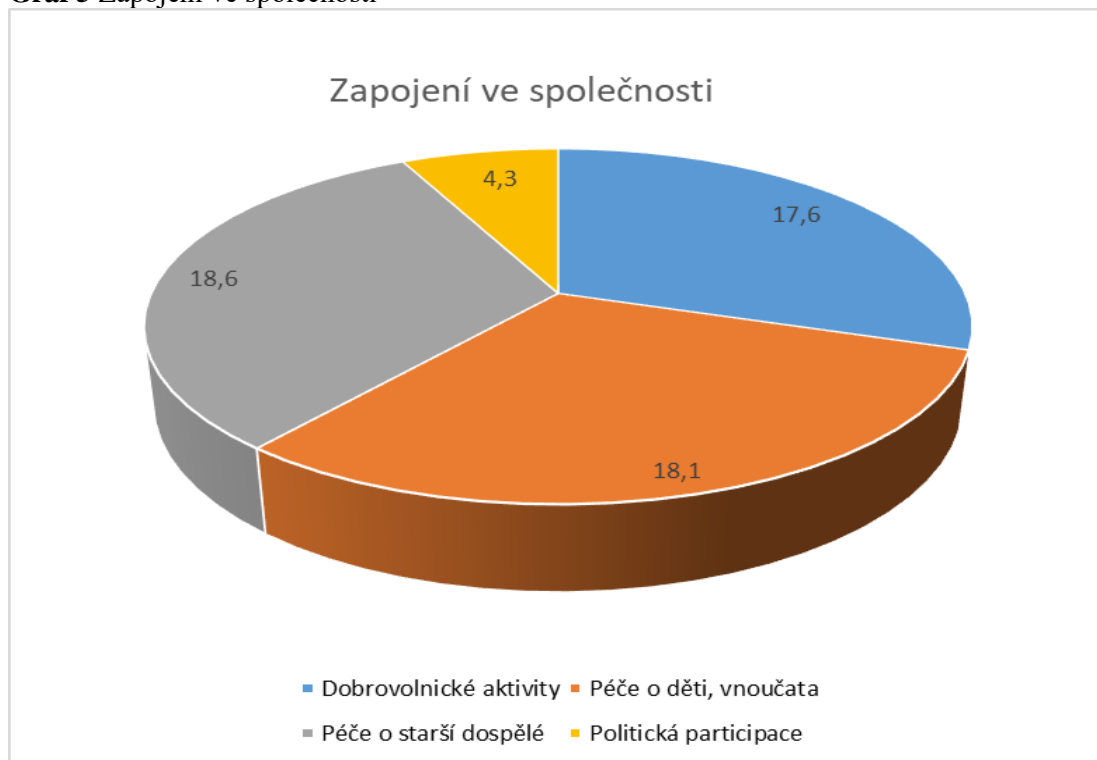
Graf 4 Zaměstnanost

Zdroj: tabulka č. 4 Dimenze indexu AAI pro ČR NUTS2

Podobně na tom jsou identifikátory v dalších dimenzích. U druhé dimenze zabývající se zapojením do společnosti je největší váha a současně i hodnota věnována péči o dospělé., která je spojena se zvyšováním podílu starých lidí v populaci. Jak je vidět z grafu č. 2 procentuální zastoupení populace ve věku 65 a více let v jednotlivých státech Evropy v letech 2010 a 2018, který porovnává počty seniorů nad 65 let v rámci populace v jednotlivých státech Evropy v letech 2010 a 2018. Kdy se Česká republika pohybuje ve středu mezi Španělskem a Nizozemskem.

Graf 5 Zapojení ve společnosti

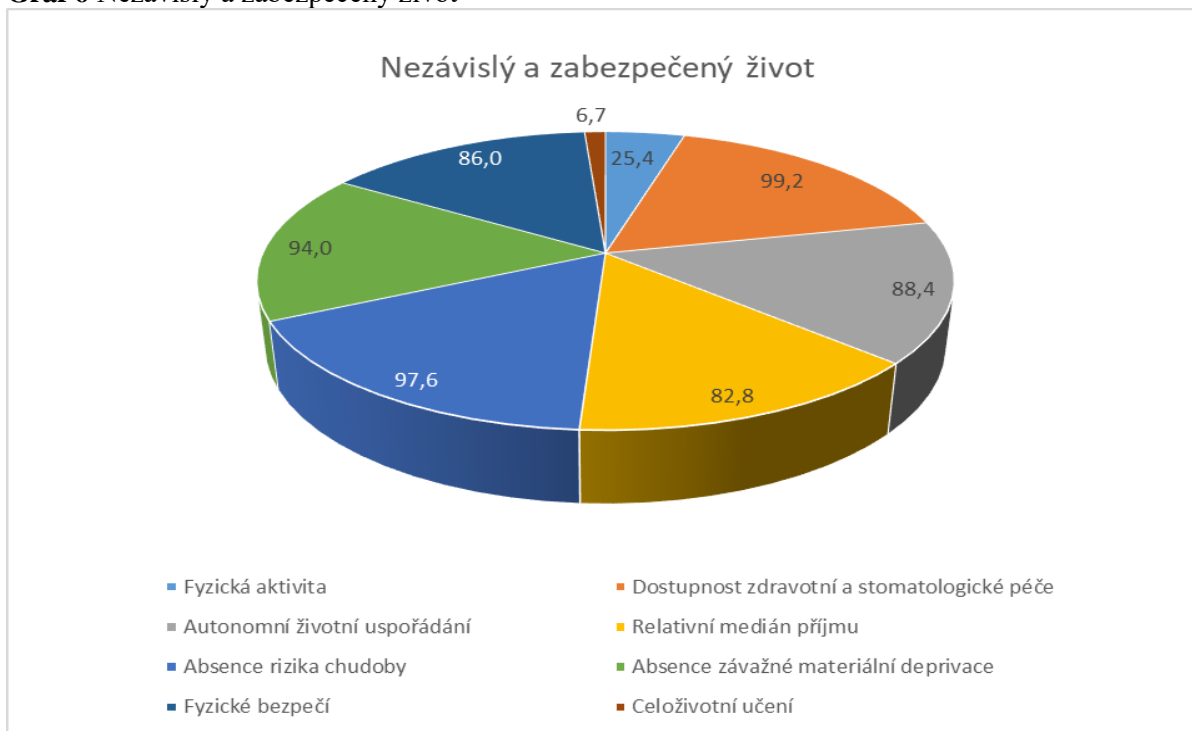

Zdroj: tabulka č. 4 Dimenze indexu AAI pro ČR NUTS2

Třetí dimenze složená z osmi indikátorů přisuzuje nejvyšší váhu v přístupu ke zdravotní a stomatologické péči a samotnému autonomnímu životnímu uspořádání.

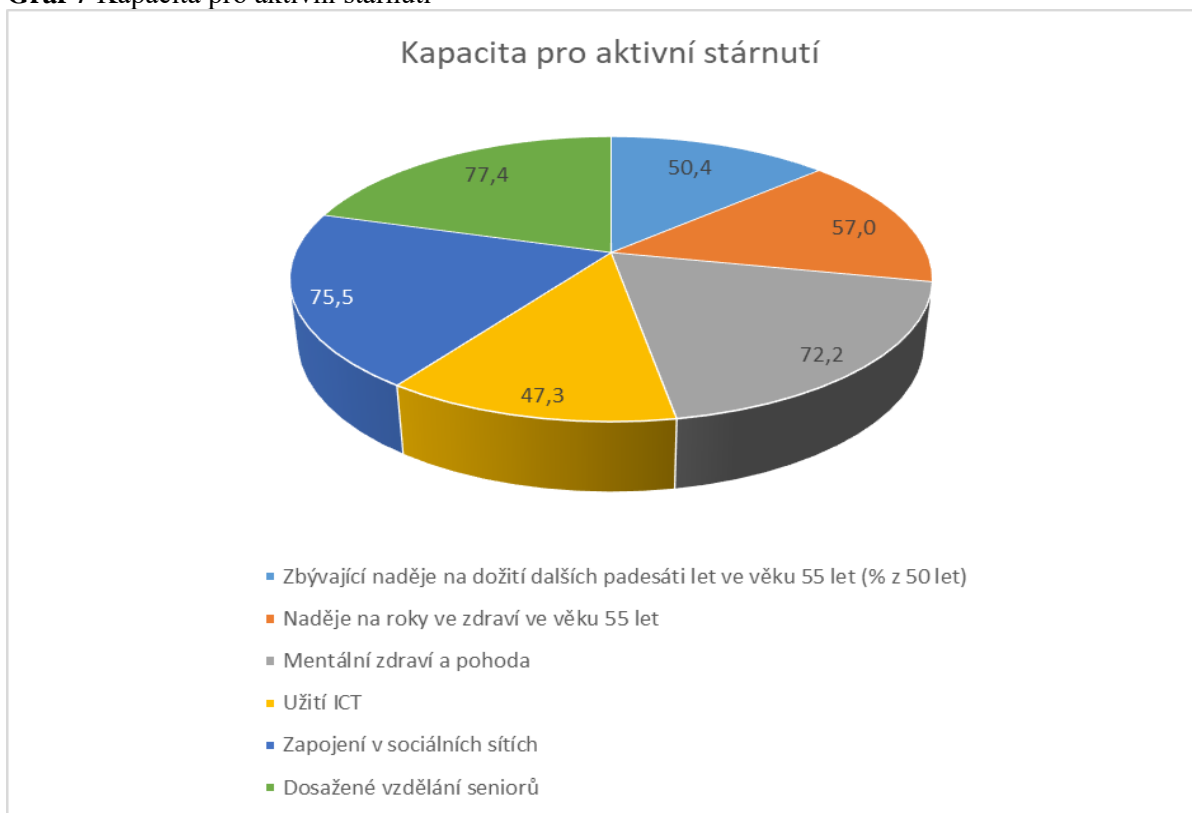
Poslední dimenze klade 33 % váhu identifikátoru na zbývající naději na dožití dalších padesáti let ve věku 55 let, ale nejvyšší hodnoty jsou pak u způsobu využívání informačních a komunikačních technologií a dosažené vzdělání seniorů.

Graf 6 Nezávislý a zabezpečený život

Zdroj: tabulka č. 4 Dimenze indexu AAI pro ČR NUTS2

Graf 7 Kapacita pro aktivní stárnutí

Zdroj: tabulka č. 4 Dimenze indexu AAI pro ČR NUTS2

3.9 Aktivní stárnutí na Vysočině a Havlíčkově Brodě

V srpnu 2016 byl schválen dokument Krajem Vysočina pod názvem KONCEPCE RODINNÉ A SENIORSKÉ POLITIKY KRAJE VYSOČINA NA OBDOBÍ 2017 – 2021, který se problematikou podpory aktivního pozitivního stárnutí a mezigenerační solidarity zabývá, a to zejména v podpoře aktivního stárnutí a rozvoje občanských kompetencí seniorů, vzdělávání a celoživotního učení seniorů, dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce a v péči o seniory s omezenou soběstačností a zavádění nových forem opatrování (Kraj Vysočina, část A, 2021).

Schválený dokument plně koresponduje s Národním akčním plánem, který určil následující priority:

- realizace politiky přípravy na stárnutí
- zajištění a ochrana lidských práv starších osob
- celoživotní učení
- zaměstnávání starších pracovníků
- dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce
- kvalitní prostředí pro život seniorů
- zdravé stárnutí
- péče o seniory s omezenou soběstačností

3.9.1 Podpora vytváření vhodných podmínek pro seniory

V rámci výzkumného šetření potřeb seniorů v kraji byla zjištěna různorodost osob starších 55 let, různé potřeby specifické jednotlivých skupin populace ve věkovém rozmezí 55+. V této souvislosti bylo možné připravit odpovídající podporu a programy vycházející z vnějších potřeb obyvatel Kraje Vysočina. Jedná se o problematiku ekonomickou, potřeby seniorů a nabídky služeb, celoživotní vzdělávání, rodinu a mezigenerační soužití a také bydlení a sociální ochranu. (Kraj Vysočina, část A, 2021).

Aby všechny koncepce, které jsou na různých úrovních přijímány a odpovědnými institucemi schvalovány nebyly jen dokumentem, ale byly v praxi realizované, je nutné zapojení všech aktérů. To znamená zapojení orgánů státní správy na všech úrovních, samosprávních celků jako jsou obce, města kraje, dále je nutné zapojení tzv. občanského

sektoru. Zejména nestátní neziskové organizace, odbory apod. Pro funkčnost je nutná i spolupráce komerčního sektoru, který zastupují zejména zaměstnavatelé a poskytovatelé komerčních služeb. Nesmíme zapomenout na zapojení odborníků z různých oborů, ale i akademiků, vědců a výzkumníků. Nutností je i připojení vzdělávacích institucí, místních, regionálních médií a samozřejmě široké občanské veřejnosti, což jsou zejména senioři a jejich rodinní příslušníci (Kraj Vysočina, část A, 2021).

Kraj Vysočina si nechal zpracovat Metodiku pro implementaci přístupů rovných příležitostí do praxe organizace veřejné správy a služeb, který byl součástí zakázky Krajského úřadu Kraje Vysočina na základě smlouvy uzavřené mezi ním a společností BDO Audit s.r.o. Zpracování Metodiky dobré praxe je aktivita financovaná v rámci projektu Z teorie do praxe – rovnost a sladování v podmínkách Krajského úřadu Kraje Vysočina financovaného z Evropského sociálního fondu Operačního programu Zaměstnanost. (Kraj Vysočina, Metodika, 2017)

3.9.2 Ekonomická problematika

- *Zveřejňovat příklady dobré praxe.* Toto je plněno prostřednictvím regionálního tisku a médiích.
- *Motivovat zaměstnavatele k rovnému přístupu na pracovním trhu.* Zde by šlo použít dle příkladu dobré praxe jako např. genderovou analýzu rovného odměňování v ČR nově zaváděný systém Logib. Jedná se o analytický nástroj zajišťující testování rovnosti v odměňování mezi muži a ženami. Výpočet se provádí pomocí regresní analýzy, která zkoumá objektivní faktory ovlivňující výši mzdy či platu, včetně osobních charakteristik (nejvyšší dosažené vzdělání, délka praxe, délka trvání pracovního poměru) a další charakteristiky týkající se konkrétního pracovního místa (požadovaná úroveň odborných dovedností, úroveň řízení). Pohlaví je součástí regrese jako další nezávislá proměnná. Pokud nedochází k diskriminaci, nemá tato proměnná výrazný vliv na výši mzdy/platu. (Kraj Vysočina, Metodika, 2017)

- **Informovat seniory o různých možnostech manipulace s vlastními finančními prostředky v bankovních institucích tak, aby nebyli znevýhodňováni.** Tyto informace seniorům podávají pracovníci odboru sociální péče v na Městském úřadě v Havlíčkově Brodě, pracovnice Senior pointu a Občanská poradna oblastní Charity Havlíčkův Brod, kterou město Havlíčkův Brod finančně podporuje.
- **Zvyšovat finanční gramotnost starších osob prostřednictvím různých přednášek, besed apod.** Besedy se pravidelně konají v Senior a Family pointu, prostřednictvím Krajské knihovny Vysočiny, na Českém svazu žen a v Coworkingovém centru HUBBR.
- **Motivovat seniory k účasti na trhu práce v libovolných formách,** toto je organizováno Úřady práce, Hospodářskou komorou a jednotlivými podnikatelskými subjekty, kteří seniory a osoby se zdravotním postižením zaměstnávají.

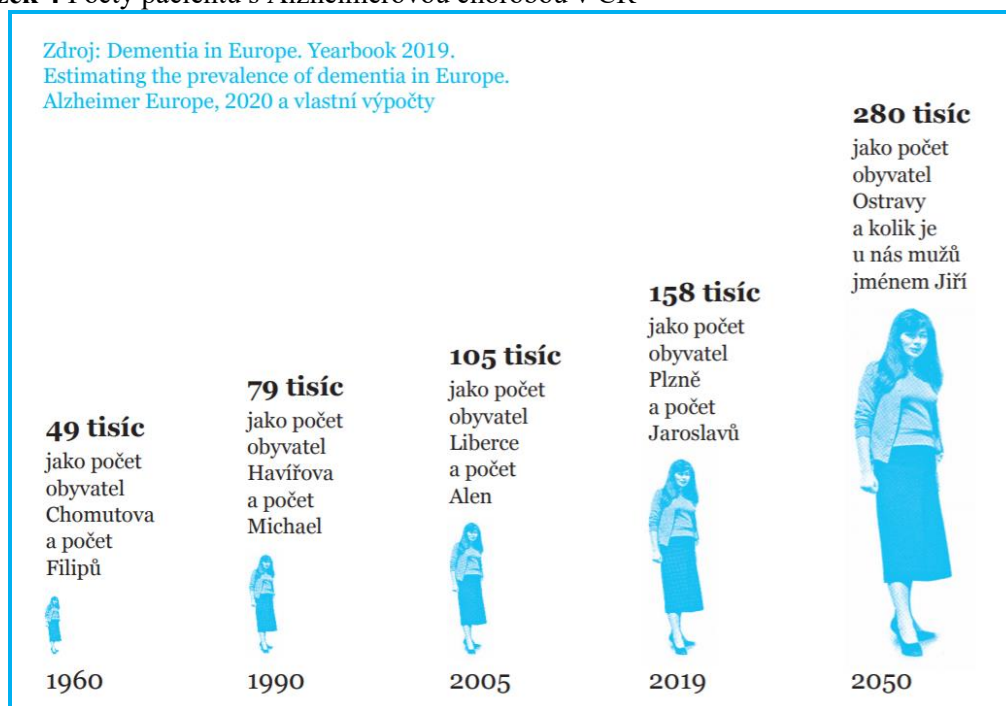
3.9.3 Potřeby seniorů, nabídka služeb

Kraj Vysočina v roce 2017 zpracoval metodiku, kde se potřebami seniorů a nabídkou služeb, které jim je možno nabídnout podrobně zabýval (Kraj Vysočina, Metodika, 2017)

- Zabezpečit a sledovat zabezpečení přístupu k dostupným sociálním službám a zdravotnímu ošetření nezávisle na stáří a pohlaví.
- zvýšit informovanost o pobytových a ambulantních službách pro seniory a uvědomovat si, že část seniorské populace s internetem nepracuje.
- při rozšiřování sociálních služeb nezapomenout, že senioři potřebují služby, jako jsou pečovatelské, ošetrovatelské, denní stacionáře, domovy pro seniory, různé možnosti stravování a jiné
- podporovat na regionální a místní úrovni dostupnou dopravní obslužnost, např. podporovat službu Senior taxi nebo více projektů jako je projekt lékáren Dr. Max, kdy zakoupením jejich produktové značky přispějí zákazníci 1 Kč na společný projekt Nadace Charty 77 – Konta Bariéry a lékáren Dr. Max s názvem TAXÍK MAXÍK (viz příloha č. 3). Díky tomuto projektu již ve více než sto městech slouží k přepravě do zdravotnických a sociálních zařízení a na úřady osobní automobily určené pro seniory a zdravotně znevýhodněné občany. (Dr. MAX, online, 2021)

- Podpora volnočasových aktivit, a to zejména sportovních a kulturních akcí na místní úrovni např. formou dotací a grantů spolkům a neziskovým organizacím. Na řadě míst v České republice se tak např. konají různé festivaly, a to jak dechových hudeb, tak i koncerty vážné hudby.
- pro seniory některá města zajistila v rámci možnosti osobní ochrany prostřednictvím odborníků zabezpečení na dveře, nebo organizují semináře, aby byli senioři obezřetní
- sociodemografické analýzy ukazují na zvyšování potřeb na místa v domovech pro seniory, v tomto případně nutnost zvážit možnosti vybudování nových zařízení a o zařazení nových sociálních služeb a navýšených kapacit stávajících poskytovatelů sociálních služeb do krajské sítě. Podle § 95 písm. h) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o sociálních službách), kraj určuje síť sociálních služeb na území své působnosti; činí tak v rámci své povinnosti zajišťovat dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb (Zákon č. 108/2006 Sb, 2019)
- na základě demografické analýzy a zvyšování počtu pacientů s Alzheimerovou chorobou nutnost podpořit výstavby domovů se zvláštním režimem (Česká alzheimerovská společnost, online, 2019)

Obrázek 4 Počty pacientů s Alzheimerovou chorobou v ČR

Zdroj: Výroční zpráva České alzheimerovské společnosti za rok 2019

3.9.4 Celoživotní učení

- Podporovat diferencované formy vzdělávání (např. Univerzita třetího věku, Senior Pointy, Family pointy, přednášky ČSŽ poznávací zájezdy, v rámci klubu seniorů a osob se zdravotním postižením. V rámci formálních i neformálních aktivit.
- Zaměřit pozornost na vzdělávání v oblasti zdravého životního stylu, věnovat významnou pozornost prevenci různých např. civilizačních onemocnění. Tytu službu zajišťuje v Havlíčkově Brodě Senior point, který pořádá různé besedy a přednášky (viz příloha č. 4)

3.9.5 Rodiny a společnost, mezigenerační spolupráce

- V Domově pro seniory v Havlíčkově Brodě vznikl projekt mezigeneračního dialogu, kdy přímo v tomto zařízení vznikla jedna třída dětí s předškolním vzděláváním. Senioři, kteří nemohou trávit čas se svými vnoučaty a pravnoučaty mohou vidat děti ve společných prostorách a slyšet tak dětský smích
- V těchto zařízeních je potřeba podpory aktivity dobrovolnictví, kdy mohou dobrovolníci seniorům pomoci se čtením knih, doprovázení na procházkách, nebo jen je vyslechnout
- Každý má osobní odpovědnost za vlastní způsob života, ochranu zdraví a mezilidské vztahy zejména v rodinách a pozitivní vzory jsou pro všechny velkým přínosem

Jednou z nejdůležitějších potřeb jsou prorodinné aktivity napříč všemi generacemi jako rodiče, prarodiče, vnoučata a pravnoučata. (Kraj Vysočina, Metodika, 2017)

3.9.6 Bydlení a sociální ochrana seniorů

Dle platné legislativy ČR má obec dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) zajistit uspokojení potřeby svých občanů i v otázkách bydlení:

§ 35 (2) „... Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby

bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.”

- podpora výstavby malometrážních bytů. Výstavba KODUSu – 10 bytů pro seniory 62+
- dostatek míst pro potřebné v domovech pro seniory a zajištění nepobytových služeb pro seniory. Tak např. funguje Domovinka provozovaná Sociálními službami Havlíčkova Brodu, kdy ráno seniory přivezou osoby o ně pečující a odpoledne je vyzvednou, případně je zajištěn jejich odvoz pracovníky sociálních služeb.
- Monitorovat nabídku i poptávku na bydlení v domovech pro seniory, monitorovat možnosti bydlení v penzionech, podpořit relevantní projekty nabízející možnosti bydlení pro seniory v různých cenových relacích. (DPS 65 Kč/m²)
- Zákaz podomního prodeje v rámci celého města chránit důvěřivé seniory před praktikami různých firem pořádajících prodejní akce a nabízí změny energií
- Městská policie pak pořádá přednášky a besedy k aktuální problematice (Kraj Vysočina, Metodika, 2017)

3.9.7 Senior pasy

Senior pasy jsou bonusy, slevy a výhody, které přináší jednotný, ucelený systém všem držitelům karet. Zaregistrování je zdarma na www.seniorpasy.cz. Náklady s vystavením karet jsou zcela hrazeny Krajem Vysočina. Podmínkou založení je zde minimální věk 55 let a trvalé bydliště na území České republiky. Senior pas má po vydání neomezenou platnost. Slevy, bonusy a výhody jsou poskytovány, pouze po předložení karty Senior pasu. (Senior pas, online, 2021)

Obrázek 5 Karta senior pas a QR senior pasy

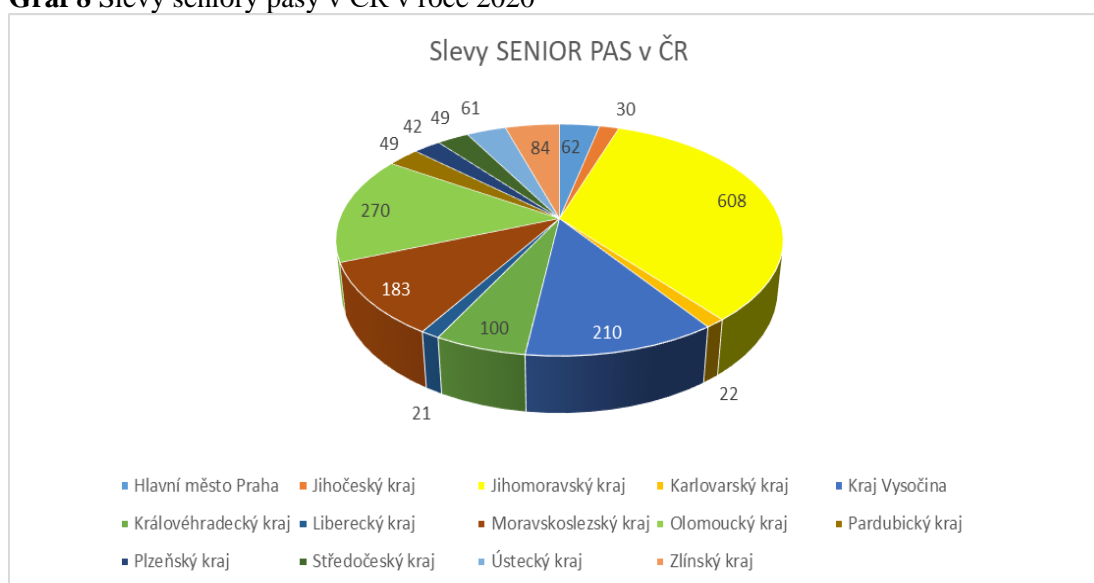
Zdroj: Senior pas.cz

Tabulka 5 Počty poskytnutých slev Senior pasy v roce 2020 dle krajů

kraj	počet slev	kraj	počet slev
Hlavní město Praha	62	Moravskoslezský kraj	183
Jihočeský kraj	30	Olomoucký kraj	270
Jihomoravský kraj	608	Pardubický kraj	49
Karlovarský kraj	22	Plzeňský kraj	42
Kraj Vysočina	210	Středočeský kraj	49
Královéhradecký kraj	100	Ústecký kraj	61
Liberecký kraj	21	Zlínský kraj	84
celá ČR		1791	

Zdroj: www.seniorpasy.cz

Graf 8 Slevy seniory pasy v ČR v roce 2020

Zdroj: vlastní zpracování z tabulky č. 5

V roce 2012 se Kraj Vysočina aktivně zapojil i do projektu „Aktivní seniorská politika Vysočina-Dolní Rakousko“. Jedná se o přeshraniční projekt Kraje Vysočina se spolkovou zemí Dolní Rakousko, kdy držitelé slevové karty Kraje Vysočina, mohou při návštěvě Rakouska využívat slevy a výhody registrovaných rakouských poskytovatelů ve slevovém systému aktiv PLUS (NÖ aktiv PLUS) a stejně tak turisté a držitelé karty NÖ aktiv PLUS z Dolního Rakouska mohou v rámci příhraniční spolupráce využít slevy a výhody projektu u registrovaných poskytovatelů na území Kraje Vysočina. (Kraj Vysočina: Senior Plus, 2021)

Senioři tak mohou využít např. ubytování s 10% slevou v Rakouských Alpách v Bad Gastein, což je lázeňské a lyžařské středisko. Ubytování v pěti plně vybavených

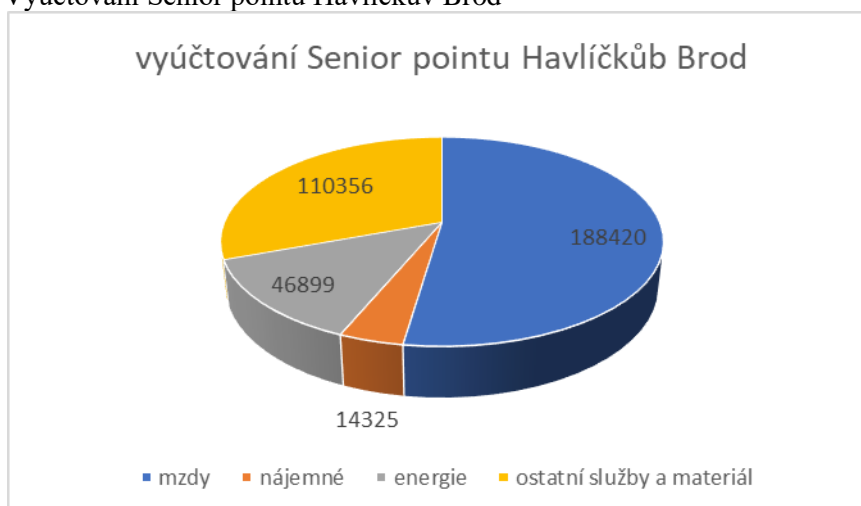
bytech tak mohou využít celoročně, kdy od jara až do podzimu je oblast na procházky po horách, návštěvu termálních lázní, památek a přírodních zajímavostí. V zimě se městečko změnilo v lyžařské středisko, protože v Bad Gastein jsou vynikající podmínky pro lyžování, jelikož je součástí Ski Amadé. (Senior pas, 2021)

Starší generace je nyní vitálnější, zdatnější a podnikavější než kdy dříve. Je přímo uprostřed života. Zjistěte více o aktuálních nabídkách a kampaních pro seniory v Dolním Rakousku a objevte zajímavé a inspirativní akce (Mittendrin in leben, 2021).

3.9.8 Senior Point Havlíčkův Brod

Senior point v Havlíčkově Brodě je hrazen z veřejných prostředků Kraje Vysočina a města Havlíčkův Brod. Obě instituce se podílí částkou 180000 Kč a příjemce této finanční podpory pak je povinen odevzdat vyúčtování. Více jak polovina z 360 000 Kč jde na mzdy (188420 Kč), 14 325 Kč tvoří nájemné prostor, 46899 Kč energie a ostatní služby a materiál mají součtovou částku 110 356 Kč. (Loužecká, 2021)

Graf 9 Vyúčtování Senior pointu Havlíčkův Brod

Zdroj: interní dokument odboru sociálních služeb Městského úřadu HB

3.9.8.1 Akce senior Pointu v roce 2020

- Tábor pro seniory
- Zdravotní monitoring krevního tlaku, BMI a GM ve spolupráci se SZŠ a VOŠZ HB
- Zdravotní cvičení v květnu s lektorkou Jaroslavou Kabelkovou
- Poradenský den Alzheimer poradny Kraje Vysočina

- První jarní pétanque se uskuteční na pétanquovém hřišti TJ Jiskra
- Přednáška Kořeny nespokojenosti Jany Vejsadové
- Nordic Walking s Jaroslavou Kabelkovou
- Den zdraví, měření TK, BM, GM a zdravotní cvičení pod vedením zkušené lektorky.
- Březnový šipkový turnaj
- Rukodělné dílničky
- REFLEXOLOGIE - přednáška s lektorkou Petrou Čechovou

3.10 Stáří a úmrtí

„Neštěstí nechodí po horách, ale po lidech,“ je dalším příslovím, kterému je nutno dát za pravdu. V současné době pandemie, která je asi celosvětově největší pohromou od 2. sv. války, a to nejen z pohledu ekonomického, ale také s důsledky v sociální oblasti, kdy lidé přichází o své blízké a sociální a zdravotní jistoty. Počty zemřelých stoupají a politici se různými opatřeními této situaci bránit. Předmětem této práce není hodnocení jak to, kdo zvládá, ale protože mezi nejpostiženější evropské státy v počtu úmrtí způsobené Covid-19 patří i Česká republika, byla aktuálně zařazena do této práce i statistická data, která jsou k dispozici na stránkách Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR, který je referenčním zdrojem údajů o počtech zemřelých v souvislosti s epidemií COVID-19.

Český statistický úřad na svých stránkách pravidelně zveřejňuje dostupná statistická data, která se řídí Vyhláškou č. 293/2019 Sb. a 466/2020 Sb., o Programu statistických zjišťování na rok 2020, resp. 2021, na základě, které mají matriční úřady povinnost odeslání aktuálních statistických hlášení na ČSÚ. Počet zemřelých celkem podle čísla týdne v letech 2011–2021 (podrobná data, příloha č. 2.), obsahuje údaje o počtu zemřelých měsíčně, vždy do 5. dne po skončení kalendářního měsíce. *V rámci ČSÚ byly procesy zpracování dat upraveny tak, aby data o zemřelých byla zpracovávána přednostně před ostatními hlášeními demografických událostí a bezprostředně po přijetí hlášení.* (ČSÚ, online, 2021)

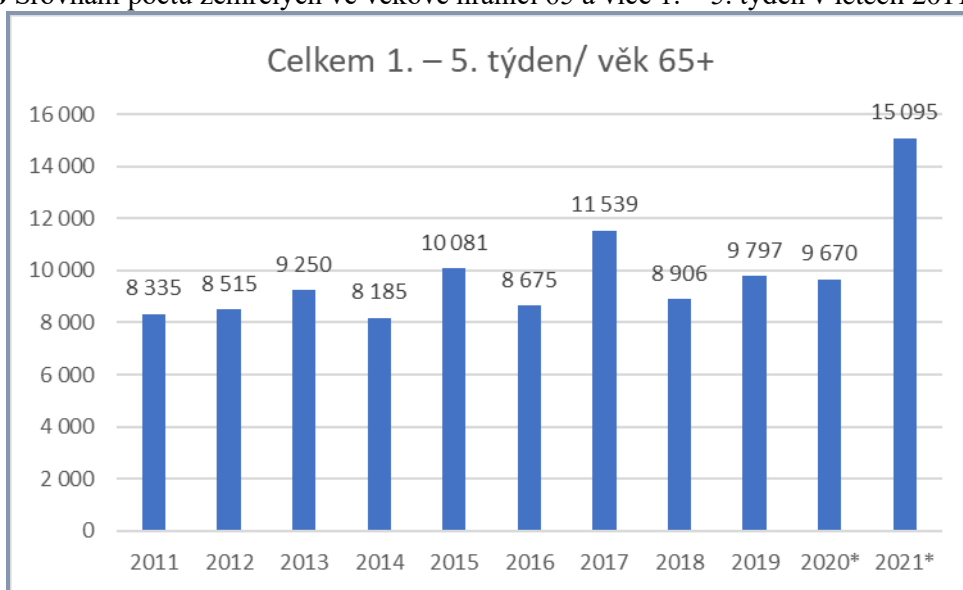
Na rozdíl od tabulky příloha č. 1, tabulka příloha č. 2 zahrnuje aktuální statistiky všech věkových skupin, které mají v souvislosti s úmrtími na COVID-19 stoupající tendenci, obsahuje data pouze seniorské kategorie 65+.

Tabulka 6 Počet zemřelých 1. – 5. týden v letech 2011–2021

týden	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	průměr 2011 - 2020
Celkem věk 0+	10866	10869	11702	10309	12285	10704	13766	10905	11784	11578	17552	11477
věk 0- 64	2531	2354	2452	2124	2204	2029	2227	1999	1987	1908	2457	2182
věk 65 - 74	2204	2341	2566	2281	2692	2547	3024	2616	2760	2608	4210	2564
věk 75 - 84	3387	3299	3571	3015	3643	3091	4022	2989	3330	3425	5628	3377
věk 85+	2744	2875	3113	2889	3746	3037	4493	3301	3707	3637	5257	3354
Celkem věk 65+	8335	8515	9250	8185	10081	8675	11539	8906	9797	9670	15095	9295

Zdroj: ČSÚ

Graf 10 Srovnání počtů zemřelých ve věkové hranici 65 a více 1. – 5. týden v letech 2011-2021

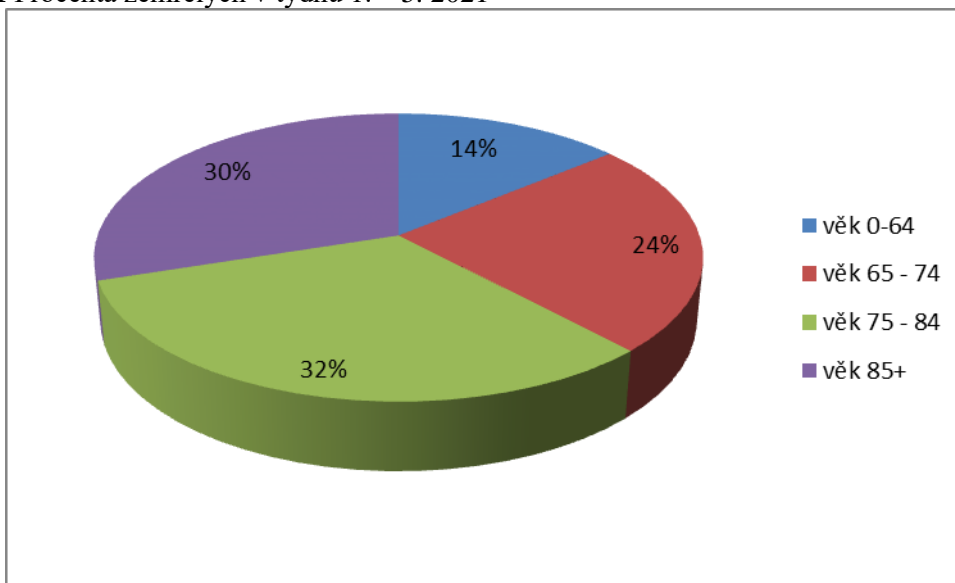
Zdroj: ČSÚ

Tabulka 7 Srovnání počtu zemřelých v týdnu 1. – 5. rok 2021 a průměr v letech 2011-2020

věk	2021	průměr v letech 2011-2020
0-64	14 %	19 %
65-74	24 %	22 %
75-84	32 %	29 %
85+	30 %	29 %
Průměr zemřelých v letech 2011-2020	x	11477
počet zemřelých v roce 2021	17552	x

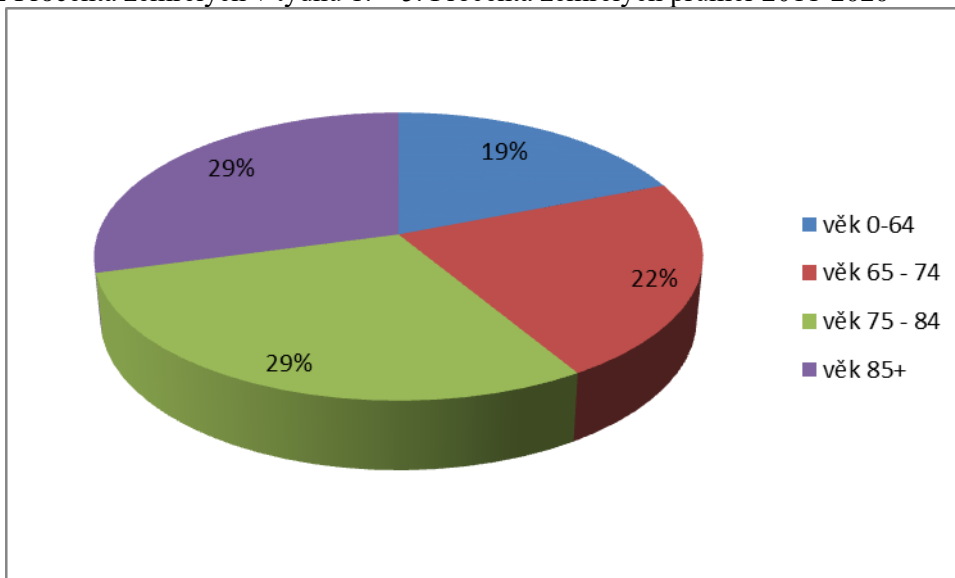
Zdroj: vlastní propočty v tabulkách č. 6

Graf 11 Procenta zemřelých v týdnu 1. – 5. 2021

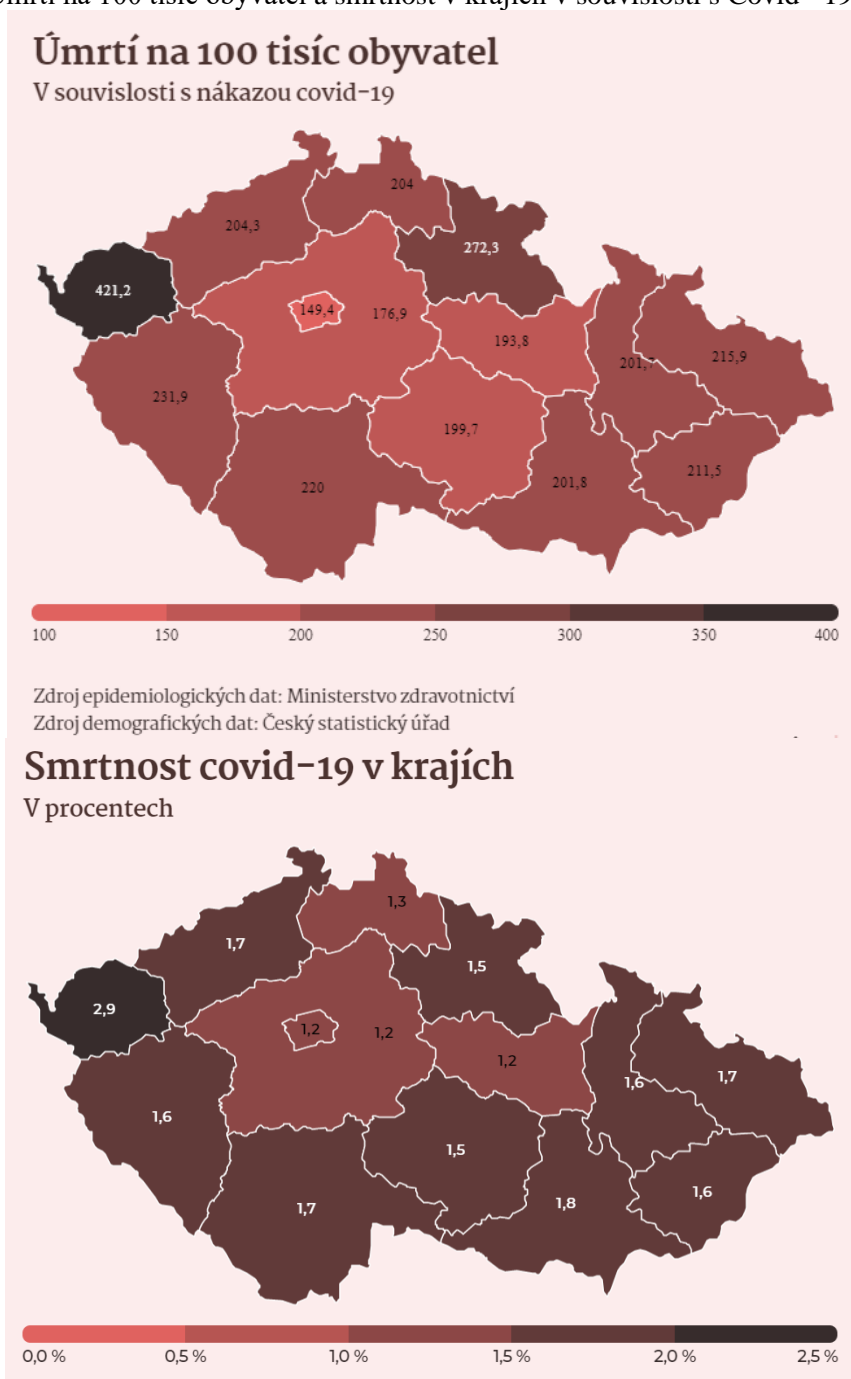
Zdroj: tabulka č. 7

Graf 12 Procenta zemřelých v týdnu 1. – 5. Procenta zemřelých průměr 2011-2020

Zdroj: tabulka č. 7

Obrázek 6 Úmrtí na 100 tisíc obyvatel a smrtnost v krajích v souvislosti s Covid - 19

Zdroj: Burýšek, 2021

Z těchto výše uvedených map je jasně patrné, že v současné době se demografický vývoj v souvislosti k celosvětové pandemii, která postihla a sužuje celý svět již téměř rok, bude pravděpodobně oproti predikovanému dlouhodobému vývoji lišit. V současné době nedokáže nikdo odhadnout, jak velký dopad bude v konečném důsledku na data, ve světové populaci seniorů.

4 Vlastní práce

Praktická část se skládá ze dvou částí, dotazníkového šetření, které proběhlo na základě 325 oslovených respondentů. Získaná data jsou pak následně zpracována v tabulkách, grafech a vyhodnocena. Výsledky tohoto šetření jsou shrnuty v závěrečné části práce.

V další části této práce byly provedeny řízené rozhovory se čtyřmi krajskými politiky, kteří mají nebo měli ve svém funkčním období v gesci sociální oblast na krajské úrovni.

4.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření k této diplomové práci proběhlo v elektronické formě. Důvodem byla situace kolem celosvětové pandemie Covid 19, která zasáhla velmi výrazně i Českou republiku. Tato pandemie je nejrizikovější právě pro věkovou skupinu, která představuje oblast tohoto výzkumu (tab. č. 6).

Respondenti se po rozkliknutí odkazu dostali na internetové stránky https://docs.google.com/forms/d/1dgFWvxqf_80LPGTXBZJUDJIRA5JJ2vfUNSWeeVI6WxA/edit?gxids=7628, kde se jim otevřel dotazník, který byl formulovaný jasně, tak aby jim jeho vyplnění nečinilo problém a nemohl být dlouhý, aby jeho vyplňování nevzdali (obrázek č. 7). Všechny otázky jsou pak přílohou č. 5.

Obrázek 7 Dotazník

Zdroj: vlastní zpracování

„USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 23. prosince 2020 č. 1373 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2 Vláda I. podle

čl. 6 odst. 2 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, prodlužuje do 22. ledna 2021 nouzový stav vyhlášený usnesením vlády ze dne 30. září 2020 č. 957, o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky od 00:00 hodin dne 5. října 2020 na dobu 30 dnů, které bylo vyhlášeno pod č. 391/2020 Sb., prodloužený usnesením vlády ze dne 30. října 2020 č. 1108, vyhlášeným pod č. 439/2020 Sb., do 20. listopadu 2020, dále prodloužený usnesením vlády ze dne 20. listopadu 2020 č. 1195, vyhlášeným pod č. 471/2020 Sb., do 12. prosince 2020, a dále prodloužený usnesením vlády ze dne 10. prosince 2020 č. 1294, vyhlášeným pod č. 521/2020 Sb., do 23. prosince 2020, a to na základě souhlasu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky uděleného jejím usnesením ze dne 22. prosince 2020 č. 1443;“ (Usnesení vlády české republiky č.1373, 2020).

Z důvodu ochrany zdraví respondentů a dodržení hygienických opatření, se proto elektronická forma stala jediným možným řešením, jak tento výzkum provést bezpečně.

Pro zamýšlený výzkum elektronicky, bránila původně obava, že elektronický dotazník nebude touto věkovou skupinou přijímán a v některých věkových intervalech nebude možný vůbec. Realita ovšem předčila všechna očekávání, nakonec se do výzkumu v poměrně krátké době zapojilo 325 respondentů.

Dotazník byl zpočátku rozeslán adresně především spolupracovnícím komise SPOZ (Sbor pro občanské záležitosti), kde byly osloveni respondenty s prosbou, zda by se tohoto dotazníkového šetření zúčastnily. Dále byly požádány, zda by zprostředkovaly i jeho další distribuci, v této ještě řízené a kontrolované části, bylo zajímavé sledovat stejnoměrné zastoupení mužů a žen. Toto poměrně stejné procentuální zastoupení obou pohlaví začalo rapidně klesat po překonání hranice 80 respondentů, a to ve prospěch žen. Z tohoto můžeme usuzovat, že přímo oslovené ženy zapojily i své partnery. Jakmile si dotazník začal žít svým životem, začala převládat aktivita žen.

Pomocí spolupracovníků v sociálních službách byli do šetření zapojeni i senioři v domovech pro seniory a domě s pečovatelskou službou.

Největší počet respondentů byl z Havlíčkobrodska potažmo Kraje Vysočina. Následně se do dotazníkového šetření připojili i senioři z jiných krajů České republiky. Kterým byl odeslán e-mail prostřednictvím koordinátory projektu Implementace politiky stárnutí při MPSV.

4.2 Vyhodnocení odpovědí

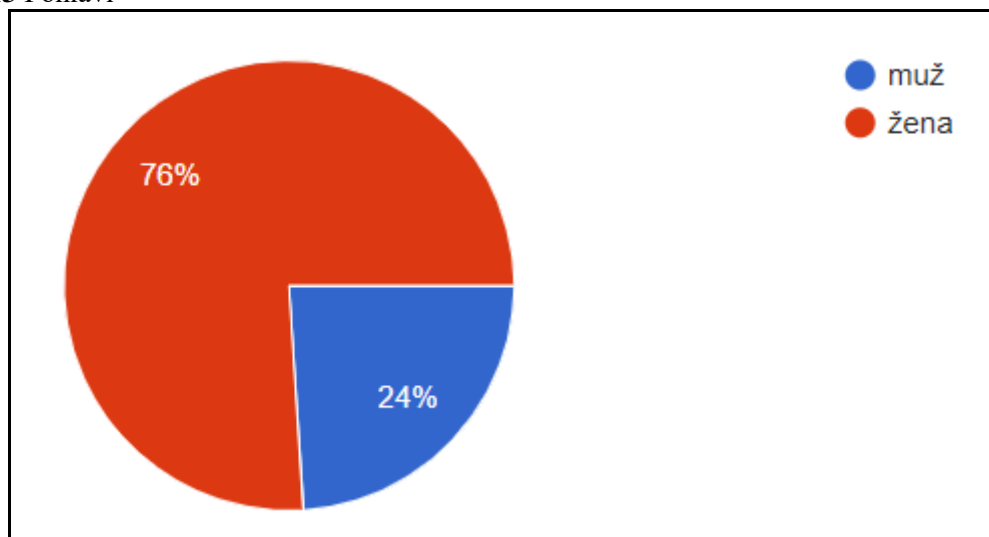
1. Pohlaví

Tabulka 8 Pohlaví

Pohlaví	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Muž	78	24 %
Žena	247	76 %
CELKEM	325	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 13 Pohlaví

Zdroj: Vlastní zpracování

Do dotazníkového šetření s názvem Aktivní stárnutí a kvalita života, které bylo provedeno prostřednictvím internetového dotazníku, se zapojilo 325 respondentů, z toho bylo 247 žen (76 %) a 78 mužů (24 %). Z tohoto grafu je jasně patrná převaha žen, můžeme se domnívat, že zde hraje roli více faktorů. Jedním z nich je všeobecně známá větší aktivita s přibývajícím věkem u žen než mužů, z čehož plyne ochota a chuť žen se do takového šetření zapojit. Dalším faktorem, který se jistě promítl, je i známý fakt, že ženy se v současné době dožívají vyššího věku, z čehož plyne větší podíl vdov než vdovců ve společnosti.

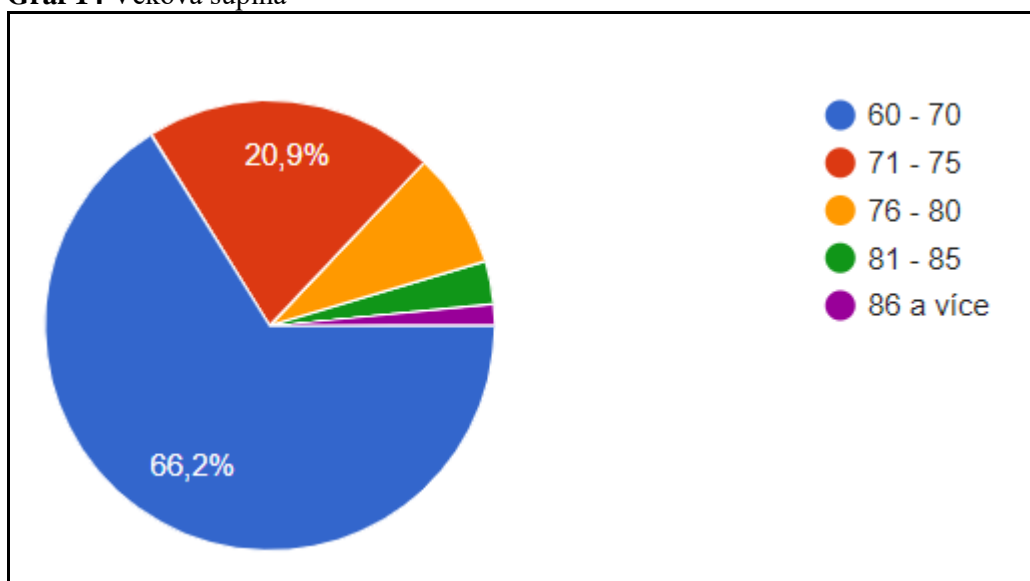
2. Věková skupina

Tabulka 9 Věková skupina

Věk	Počet respondentů	Počet respondentů v %
60-70	215	66,2 %
71-75	68	20,9 %
76-80	27	8,3 %
81-85	10	3,1 %
86 a více	5	1,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 14 Věková skupina

Zdroj: Vlastní zpracování

Oslovení respondenti byli rozděleni do pěti věkových skupin, tyto zaujímaly v dotazníkovém šetření následující podíl: 60-70 let, 215 osob (66,2 %), 71-75 let, 68 osob (20,9 %), 76-80 let, 27 osob (8,3 %), 81-85 let, 10 osob (3,1 %), 86 a více let, 5 osob (1,5 %). Z tohoto grafu je patrné, že největší podíl respondentů byl ve věku do 75 let. Tento podíl činil 87,1 % všech zúčastněných. Tento výsledek koresponduje pravděpodobně s tím, že dotazníkové šetření bylo prováděno elektronickou formou.

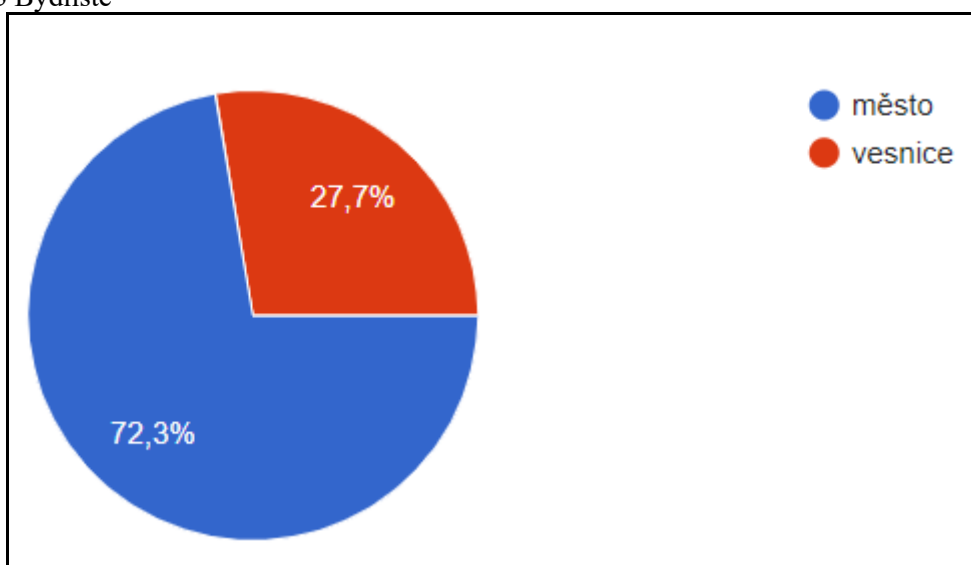
3. Bydliště

Tabulka 10 Bydliště

Bydliště	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Město	235	72,3 %
Vesnice	90	27,7 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 15 Bydliště

Zdroj: Vlastní zpracování

Do internetového dotazníkového šetření se aktivně zapojilo 235 obyvatel města což je 72,3 % a 90 obyvatel venkova (27,7 %). Z tohoto grafu je patrné, že se dotazník šířil spíše mezi obyvateli měst, byli pravděpodobně i ochotněji ho vyplňovat. Dalším hlediskem může být i vyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí v městské populaci, což je z výsledků dotazníku patrné, z účastníků šetření, kteří pocházeli z města byl skoro každý 2,9 s vysokoškolským vzděláním, oproti tomu ve venkovské populaci to byl každý 7,5 účastník. S tímto zjištěním má zcela jistě souvislost počítačová gramotnost i ve vyšším věku.

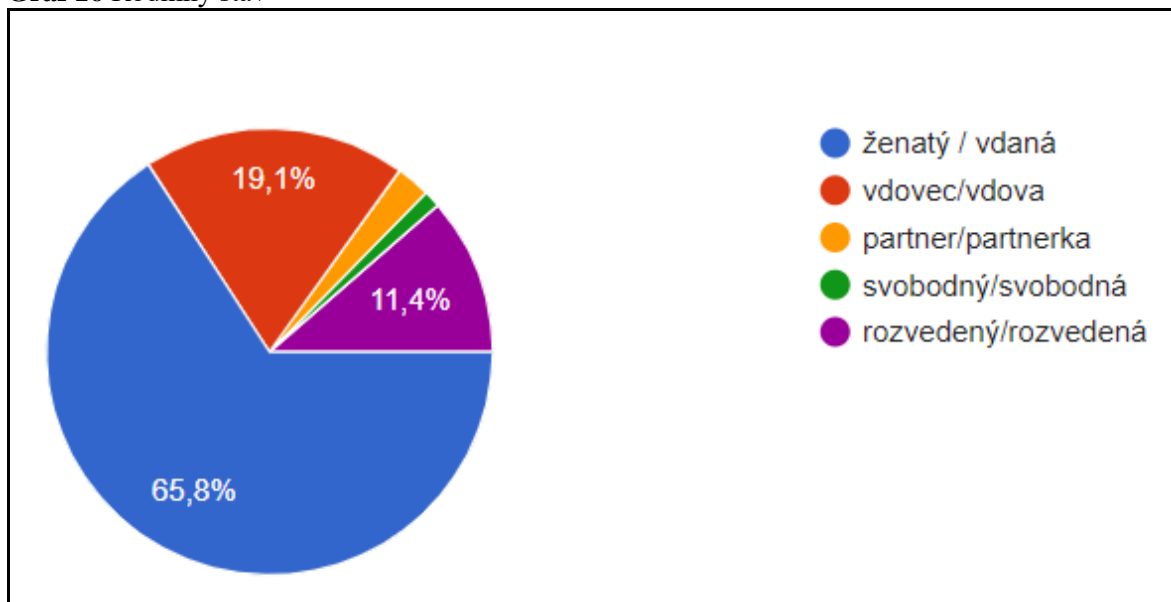
4. Rodinný stav

Tabulka 11 Rodinný stav

Rodinný stav	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Ženatý/vdaná	214	65,8 %
Vdovec/vdova	62	19,1 %
Partner/partnerka	8	2,5 %
Rozvedený/rozvedená	37	11,4 %
Svobodný/svobodná	4	1,2 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 16 Rodinný stav

Zdroj: Vlastní zpracování

Šetření ohledně rodinného stavu přineslo následující data. Téměř 66 % dotazovaných respondentů čili 214 osob starších 60 let žije v manželství. Další velkou část představuje skupina ovdovělých, 62 osob což je z našeho množství dotázaných 19,1 % podíl. Další větší skupinu zaujímají rozvedení s počtem 37 osob (11,4 %). Z grafu můžeme vyčíst, že poměrně malou část zaujímají respondenti, kteří žijí v partnerském stavu bez uzavření manželství, 8 osob (2,5 %) a úplně nejmenší podíl uzavírá skupina 4 osob, což činí 1,2 % podíl z dotázaných respondentů, kteří jsou svobodní.

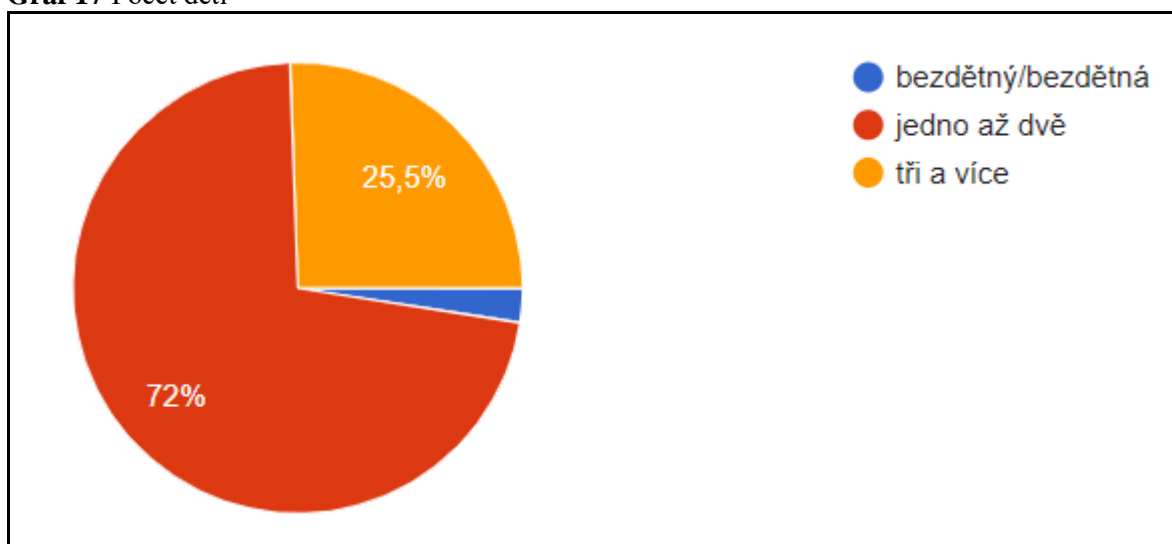
5. Počet dětí

Tabulka 12 Počet dětí

Počet dětí	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Jedno až dvě	234	72 %
Tři a více	83	25,5 %
Bezdětný/bezdětná	8	2,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 17 Počet dětí

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že největší skupinu oslovených respondentů zastupují rodiče s jedním až dvěma dětmi - 234 osob (72 %). Další poměrně velkou skupinou jsou senioři, kteří jsou rodiči tří a více dětí - 83 osob (25,5 %). Opravdu velmi malou skupinu tvoří bezdětní respondenti v zastoupení 8 osob (2,5 %). Z podrobné tabulky lze vyčíst že celková spokojenost s vlastním životem a tím čeho člověk v životě dosáhl není vázána jen na to, zda se člověk v životě stal rodičem, či nikoliv. Z osmi bezdětných respondentů totiž odpovědělo sedm respondentů velmi kladně na poslední dvě otázky, hodnotící celkovou spokojenost se životem.

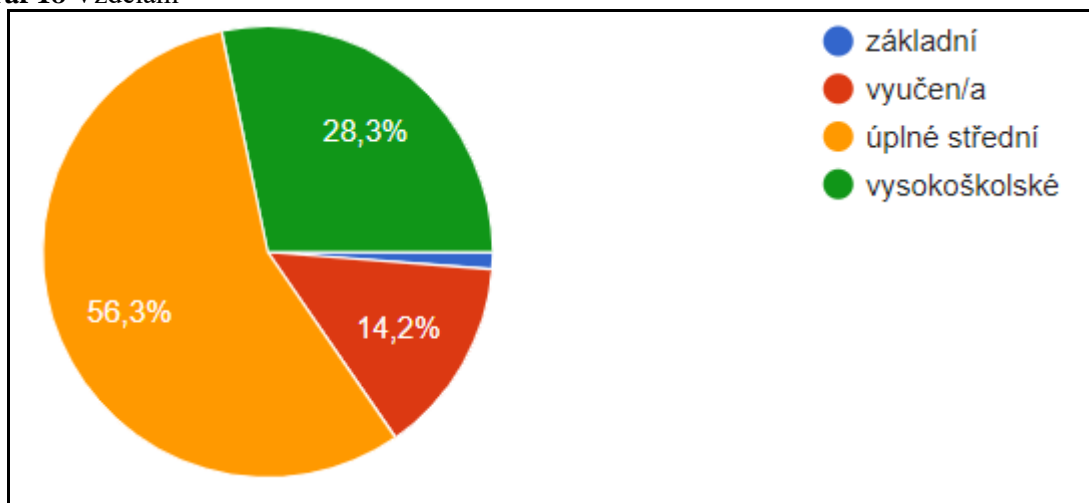
6. Vzdělání

Tabulka 13 Vzdělání

Vzdělání	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Základní	4	1,2 %
Vyučen/a	46	14,2 %
Úplné střední	183	56,3 %
Vysokoškolské	92	28,3 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 18 Vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze všech dotázaných respondentů byly pouze 4 osoby, (1,2 %) se základním vzděláním. Celkem 46 osob tedy (14,2 %) bylo vyučeno, největší podíl v zastoupení respondentů měli osoby s úplným středním vzděláním – 183 osob, (56,3 %). Poměrně velký podíl respondentů byl i z řad vysokoškolsky vzdělaných osob, kterých bylo 92, (28,3 %). Tato data pravděpodobně korespondují s již jednou zmíněným aspektem, který měl zajisté vliv na poměrně vysokou vzdělanost mezi uvedenými respondenty. K vyplnění dotazníků byl totiž potřebný přístup nebo dovednost ohledně výpočetní techniky.

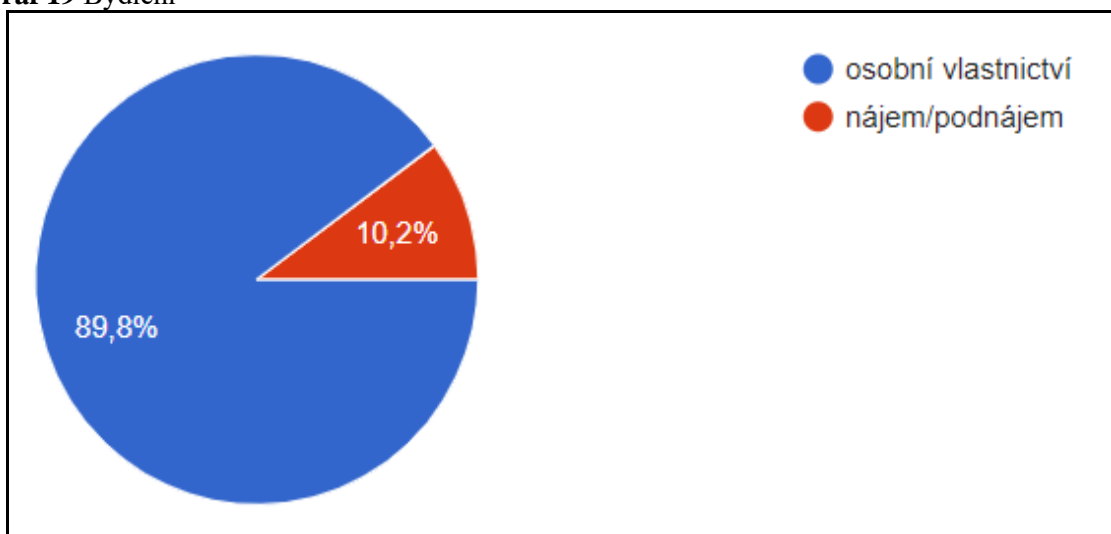
7. Bydlení

Tabulka 14 Bydlení

Bydlení	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Osobní vlastnictví	292	89,8 %
Nájem/podnájem	33	10,2 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 19 Bydlení

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst jeden důležitý faktor, který se podílí na celkové spokojenosti seniorů. Tím je osobní vlastnictví svého bydlení, tento faktor totiž velmi ovlivňuje ekonomickou situaci dotázaných respondentů, což vyplývá z podrobné tabulky dotazníkového šetření. Graf nám jednoznačně ukazuje, že velký podíl respondentů má své byty a domy v osobním vlastnictví, tento podíl je téměř 90 %, přesně 89,8 % což představuje 292 osob ze všech dotázaných respondentů. Pouze 33 osob, (10,2 %), bydlí v nájmu nebo pronájmu.

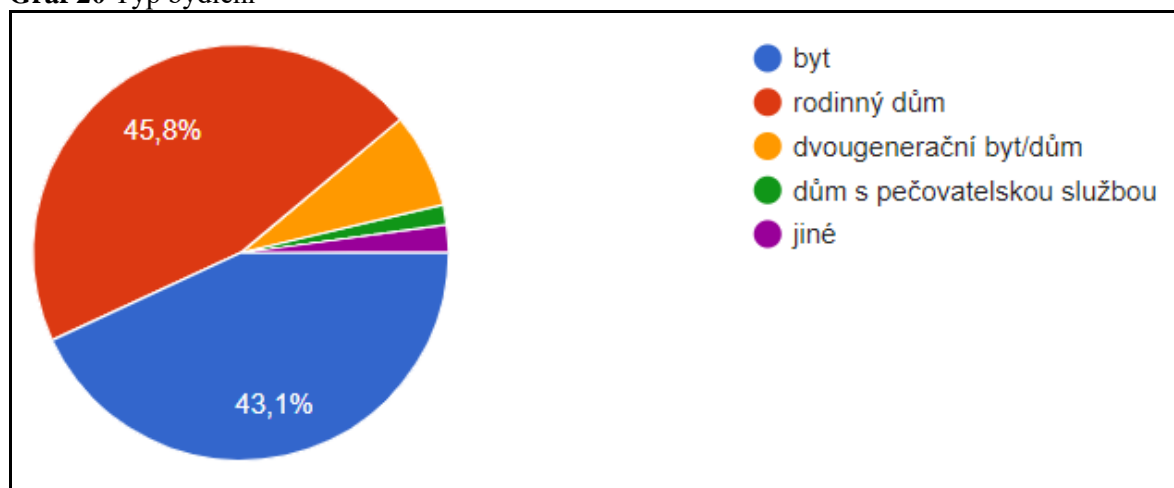
8. Typ bydlení

Tabulka 15 Typ bydlení

Typ bydlení	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Byt	140	43,1 %
Rodinný dům	149	45,8 %
Dvougenerační byt/dům	24	7,4 %
Dům s pečovatelskou s.	5	1,5 %
Domov seniorů	7	2,2 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 20 Typ bydlení

Zdroj: Vlastní zpracování

Výše uvedený graf nám představuje současné bydlení oslovených respondentů. Je z něho patrné, že velmi vyrovnaný podíl je mezi bydlením v rodinných domech a bytech. V rodinném domě žije 149 dotázaných, což je 45,8 % podíl, v bytech žije 140 dotázaných, (43,1 %). Z oslovených respondentů žije v rámci dvougeneračního bydlení 24 osob, což představuje 7,4 %. Dalších 7 z oslovených respondentů, 2,2 %, je v současné době v domově seniorů, 5, což je jen 1,5 %, bylo osloveno v rámci dotazníkového šetření v domě s pečovatelskou službou. Respondenti, kteří byli osloveni v domově seniorů, vyplňovali dotazník za pomoci sociálních pracovníků v rámci terapií.

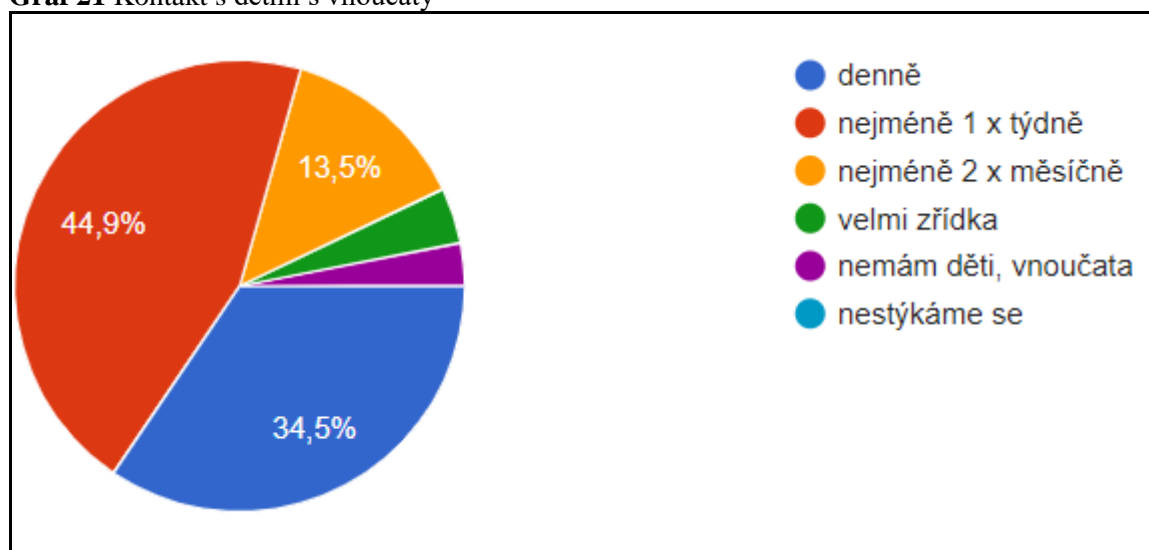
9. Jak často jste v kontaktu se svými dětmi vnoučaty (osobně, tel. nebo pomocí jiných technologií?)

Tabulka 16 Kontakt s dětmi s vnoučaty

Kontakt s dětmi a vnoučaty	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Denně	112	34,5 %
Nejméně 1 x týdně	146	44,9 %
Nejméně 2 x měsíčně	44	13,5 %
Velmi zřídka	13	4 %
Nemám děti vnoučata	10	3,1 %
Nestýkáme se	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 21 Kontakt s dětmi s vnoučaty

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka číslo devět měla přinést odpověď na problematiku styku seniorů se svými dětmi, vnoučaty. Z našeho provedeného šetření vyšla tato problematika velice pozitivně. Pokud mají respondenti děti, nikdo z nich nevyplnil odpověď, nestýkáme se, což je velice pozitivní zjištění. Velmi malé procento dotázaných jen 4 % (13 osob) uvedlo, že se se svými dětmi stýká velice zřídka. Naopak velké procentuální zastoupení je v odpovědích denního styku s dětmi 34 % (112 osob) a respondentů, kteří se vidí s dětmi a vnoučaty nejméně 1x týdně je největší podíl a to 44,9 %, (146 osob). Nejméně 2x do měsíce udržuje kontakt se svými dětmi a vnoučaty 13,5 %, (44 osob).

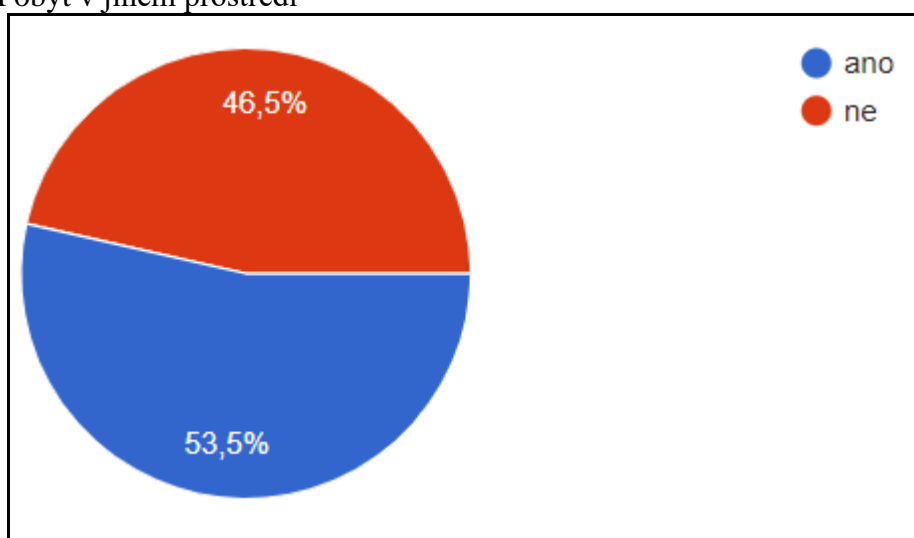
10. Pobýváte pravidelně v jiném prostředí? (chata, zahrada, příbuzní, přátelé)

Tabulka 17 Pobyt v jiném prostředí

Pobyt v jiném prostředí	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Ano	174	53,5 %
Ne	151	46,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 22 Pobyt v jiném prostředí

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tohoto grafu vyplývá, že více jak polovina dotázaných respondentů pravidelně pobývá i v jiném prostředí než ve svém bydliši (doma). Celkem 174 dotázaných což je 53,5 % podíl, oproti tomu 151 osob (46,5 %), uvedlo, že svůj pobyt nemění.

Z otázky číslo 11 bylo pak následně možné vyčíst, že Česká republika je národem chatařů a chalupářů, tento pobyt vyplnil největší podíl dotázaných a byl nejčastějším pobytem mimo domov. Dalšími byly víkendové a jiné pobyty u dětí, menší procento byly pobyty u přátel a příbuzných. Jeden respondent uvedl pravidelný pobyt ve svém bytě v hlavním městě.

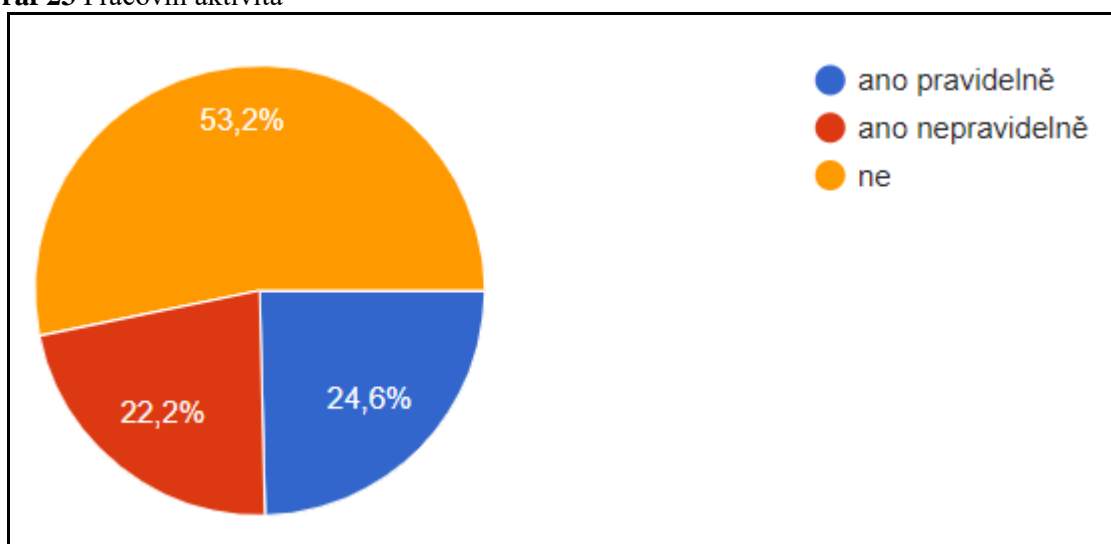
12. Jste ještě pracovně aktivní ? (hlavní nebo vedlejší příjem)

Tabulka 18 Pracovní aktivita

Pracovní aktivita	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Ano pravidelně	173	53,2 %
Ano nepravidelně	72	22,2 %
Ne	80	24,6 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 23 Pracovní aktivita

Zdroj: Vlastní zpracování

Tento graf nám ukazuje, že ještě skoro polovina respondentů je zcela nebo částečně pracovně aktivních. Pravidelný příjem z pracovní aktivity, má po šedesátém roce z našich respondentů 80 osob což představuje 24,6 % podíl. Nepravidelný příjem zastupuje skupina 72 osob, (22,2 %) zúčastněných respondentů. Lehce převažující skupinou ovšem zůstávají respondenti, kteří již nejsou pracovně aktivní vůbec, tvoří 53,2 % z našich dotázaných, tedy 173 osob.

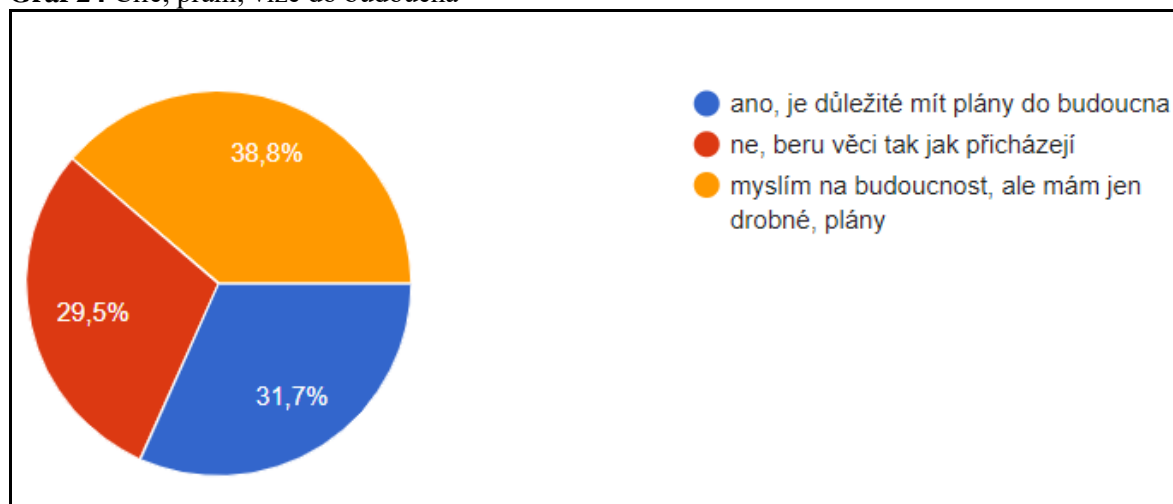
13. Máte nějaké konkrétní cíle, přání, vize do budoucna, kterých byste chtěl/a dosáhnout?

Tabulka 19 Cíle, přání, vize do budoucna

Cíle, přání, vize do budoucna	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Ano, je důležité mít plány do budoucna.	103	31,7 %
Ne, беру věci, tak jak přicházejí	96	29,5 %
Myslím na budoucnost, ale mám jen drobné plány.	126	38,8 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 24 Cíle, přání, vize do budoucna

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka číslo třináct měla přinést odpověď, jak dalece respondenti plánují svoji budoucnost a zda si stanovují nějaké cíle. Jen 29,5 % respondentů, tedy 96 osob, odpovědělo, že nechávají život běžet a nic neplánují, nemají žádné cíle a vize. Oproti tomu 31,8 % respondentů, 103 osob, má za to, že je velmi důležité mít nějaké plány, stanovovat si cíle, mít vize. Největší podíl 38,8 %, což představuje 126 osob, zaujímají respondenti, kteří na budoucnost sice myslí, ale plány a cíle si stanovují jen drobné. Z tohoto grafu je tedy patrné, že i ve vyšším věku mají lidé nějaké své vize, plány, cíle, jen se snaží být opatrnější v jejich očekávání a stanovování.

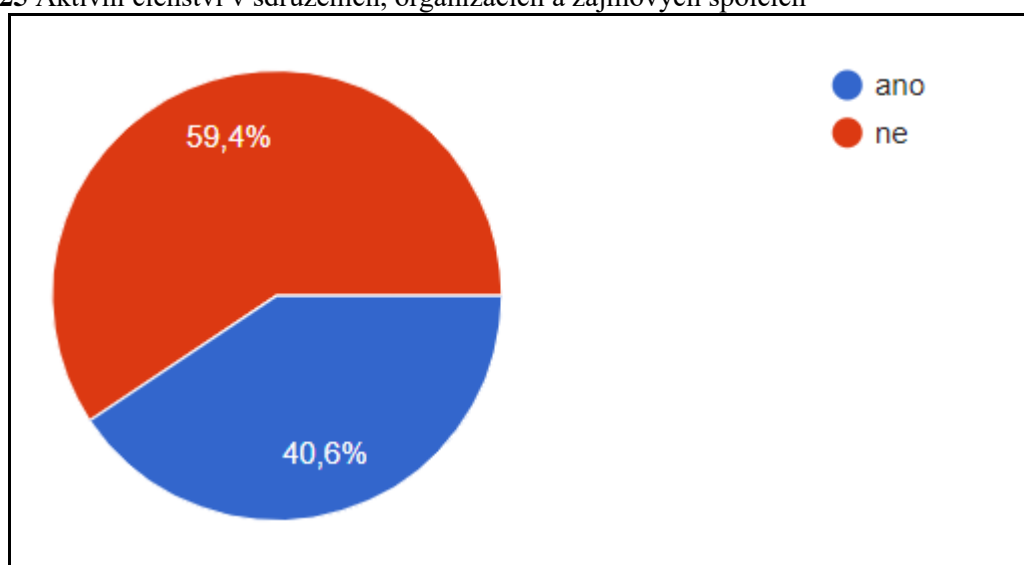
14. Jste aktivním členem nějakého sdružení, organizace, zájmového spolku?

Tabulka 20 Aktivní členství v sdruženích, organizacích a zájmových spolcích

Aktivní členství	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Ano	132	40,6 %
Ne	193	59,4 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 25 Aktivní členství v sdruženích, organizacích a zájmových spolcích

Zdroj: Vlastní zpracování

Na otázku číslo čtrnáct, zda jste aktivním členem nějakého sdružení organizace či zájmového spolku, odpovědělo kladně 40,6 % respondentů tedy 132 osob. Více jak polovina 193 respondentů, (59,4 %) odpověděl, že nejsou aktivními členy žádné organizace, sdružení nebo zájmového spolku.

Otázka číslo patnáct nám představuje konkrétní zastoupení různých spolků a organizací. Z šetření vyplynulo, že toto zastoupení je velice různorodé a má široký záběr. Z toho je vidět, že zájmy respondentů i v tomto věku zůstávají velice individuální záležitostmi, tyto zájmy se profilují v průběhu života. Jedno z největších zastoupení měla U3V–Univerzita třetího věku, ale i KČT-Klub českých turistů, SDH – Sdružení dobrovolných hasičů, MS-Myslivecká sdružení, rybáři, různé pěvecké sbory, ale například i horolezectví.

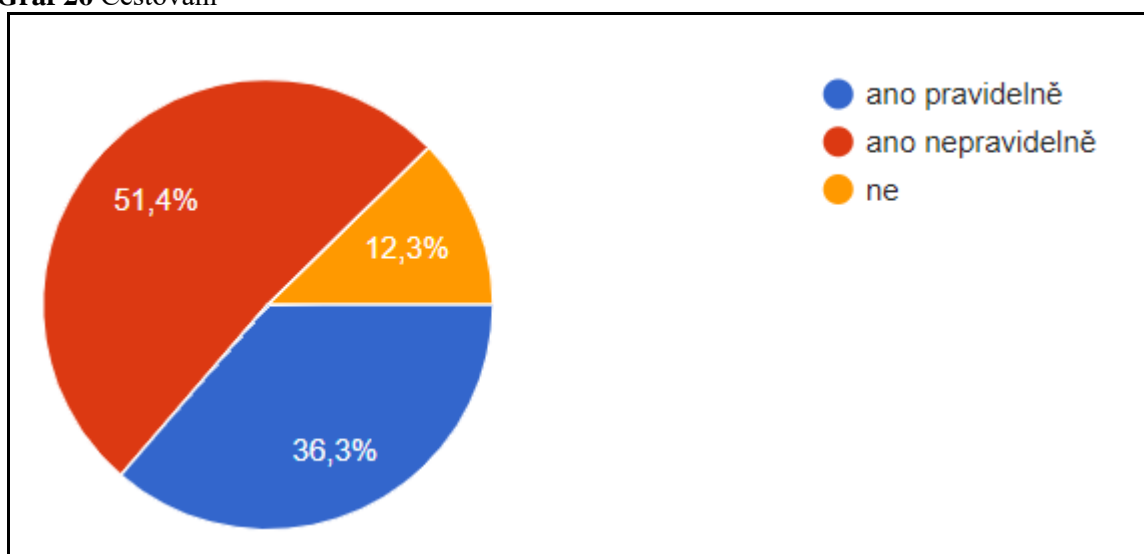
16. Cestujete? (lázně, dovolená, wellness, výlety a jiné pobyty)

Tabulka 21 Cestování

Cestujete?	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Ano pravidelně	118	36,3 %
Ano nepravidelně	167	51,4 %
Ne	40	12,3 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 26 Cestování

Zdroj: Vlastní zpracování

Na otázku ohledně cestování odpovědělo skoro 90 % respondentů, že cestování patří nějakým způsobem k jejich životu. Tento aspekt je také jedním z pozitivních trendů naší současné společnosti, který jistě přispívá ke spokojenému a naplněnému prožití třetí etapy života. Z našeho grafu vyplývá, že 36,3 % respondentů, což představuje 118 osob, cestuje dokonce pravidelně. Přes 50 %, tedy 51,4 %, (167 osob), cestuje nepravidelně a jen 12,3 % respondentů, což činí 40 osob z celkového počtu 325 dotazovaných respondentů, uvedlo, že necestuje vůbec.

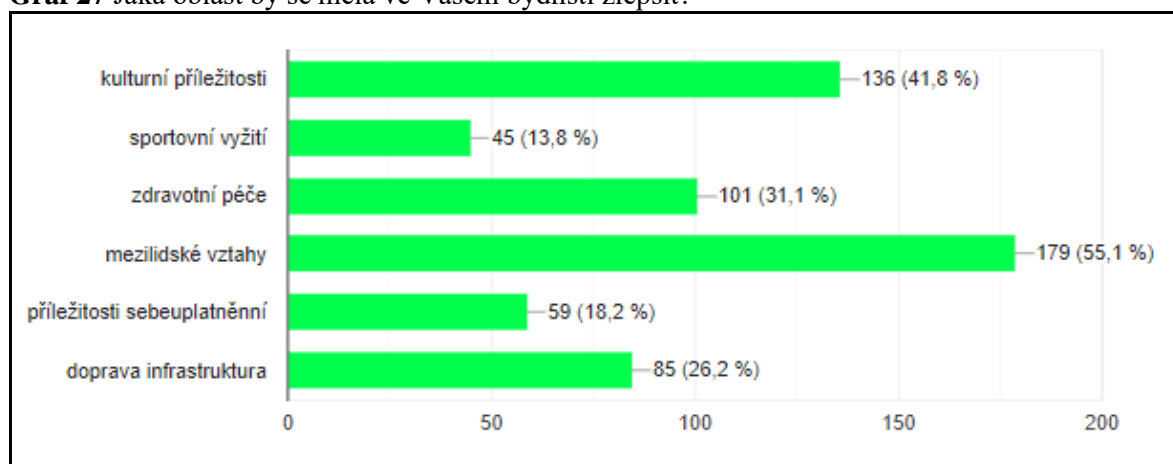
17. Která oblast by se měla ve Vašem bydlišti zlepšit?

Tabulka 22 Jaká oblast by se měla ve Vašem bydlišti zlepšit?

Kde je třeba zlepšení.	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Kulturní příležitosti	136	41,8 %
Sportovní vyžití	45	13,8 %
Zdravotní péče	101	31,1 %
Mezilidské vztahy	179	55,1 %
Příležitost sebeuplatnění	59	18,2 %
Doprava, infrastruktura	85	26,2 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 27 Jaká oblast by se měla ve Vašem bydlišti zlepšit?

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka číslo 17 měla přinést odpověď, co je pro respondenty v jejich bydlišti slabé místo, které by si přáli zlepšit. Respondenti mohli v této otázce zaškrtnout více možností (max. 3). Velmi překvapivé bylo zjištění, že oblast, které respondenti (senioři) přikládají největší váhu a přáli by si v této oblasti zlepšení, jsou jednoznačně mezilidské vztahy. Mezi jednu z možností tuto oblast označilo přes 55,1 % respondentů, 179 osob. Druhou nejvíce zastoupenou oblastí byly kulturní příležitosti s podílem 41,8 %, 136 osob. Na třetím místě pak skončila oblast zdravotní péče s podílem 31,1 %, 101 osob. Ostatní procentuální rozdělení pak vyplývá z výše uvedeného grafu. Z grafu jednoznačně vyplývá, že pro respondenta jsou nejsilnější a nejdůležitější oblastí dobré sociální kontakty.

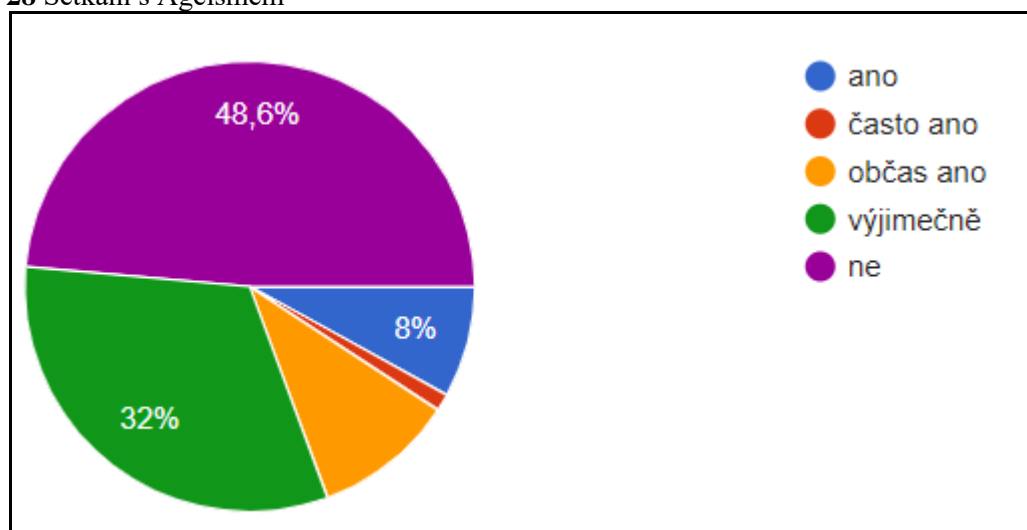
18. Setkal/a jste se někdy ve svém životě s věkovou diskriminací (ageismem)?

Tabulka 23 Setkání s Ageismem

Setkání s ageismem	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Ano	26	8 %
Často ano	4	1,2 %
Občas ano	33	10,2 %
Výjimečně	104	32 %
Ne	158	48,6 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 28 Setkání s Ageismem

Zdroj: Vlastní zpracování

Na otázku setkání se s věkovou diskriminací a ageismem odpovědělo skoro 50 % dotázaných, že nikoliv, přesně tedy 48,6 % což činí 158 respondentů. Dalších 32 %, (104) dotázaných odpovědělo, že jen velmi výjimečně. Tento výstup z výzkumu patří také mezi pozitivní zjištění. Na otázku „Ano velmi často“ odpovědělo kladně jen 1,2 %, tedy 4 osoby. Ano odpovědělo 8 % respondentů, což představuje 26 osob z dotazovaných. Občas ano – odpovědělo 33 osob, (10,2 %). Závěrem tedy můžeme říct, že věková diskriminace nedoléhá na dotazované respondenty ve velké míře. Současně je třeba, ale upozornit, že je potřeba na toto téma ve společnosti upozorňovat a snažit se ho co nejvíce eliminovat.

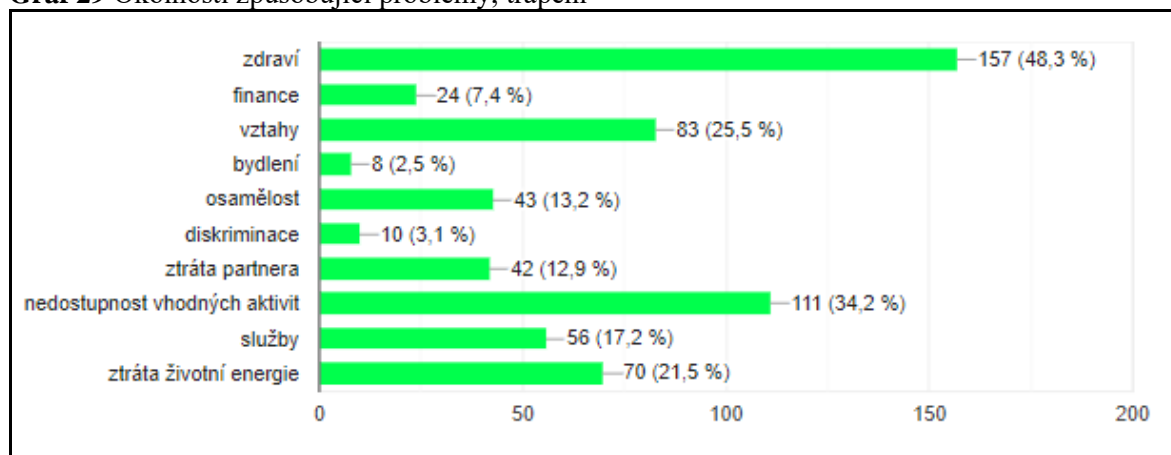
19. Která okolnost Vám způsobuje problémy, nebo Vás trápí?

Tabulka 24 Okolnosti způsobující problémy, trápení

Přínos problémů a trápení	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Zdraví	157	48,3 %
Finance	24	7,4 %
Vztahy	83	25,5 %
Bydlení	8	2,5 %
Osamělost	43	13,2 %
Diskriminace	10	3,1 %
Ztráta partnera	42	12,9 %
Nedostupnost aktivit	111	34,2 %
Služby	56	17,2 %
Ztráta životní energie	70	21,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 29 Okolnosti způsobující problémy, trápení

Zdroj: Vlastní zpracování

Tato otázka měla přinést odpověď na to, co respondentům způsobuje největší problém, trápení. Respondenti mohli vyznačit libovolný počet možností. Z počtu odpovědí jsme vyčetli, že jednotlivý respondent v průměru zaškrtl 1,9 možností tedy necelé dvě odpovědi. Z tohoto počtu je tedy patrné, že i tato oblast je velice individuální záležitostí a je ovlivněna mnoha faktory. Skoro polovina respondentů zaškrtnula **zdraví** jako hlavní problém a trápení. Druhou nejčastěji volenou odpovědí byla **nedostupnost vhodných aktivit**, na třetím místě skončily **vztahy**. Čtvrté místo patří **ztrátě životní energie**. Tento

raf nám opět potvrzuje, že mimo zdraví, které má pro spokojený život své nezastupitelné místo, nejsou prvořadě finance, ale vztahy a vhodné aktivity, tedy sociální kontakty.

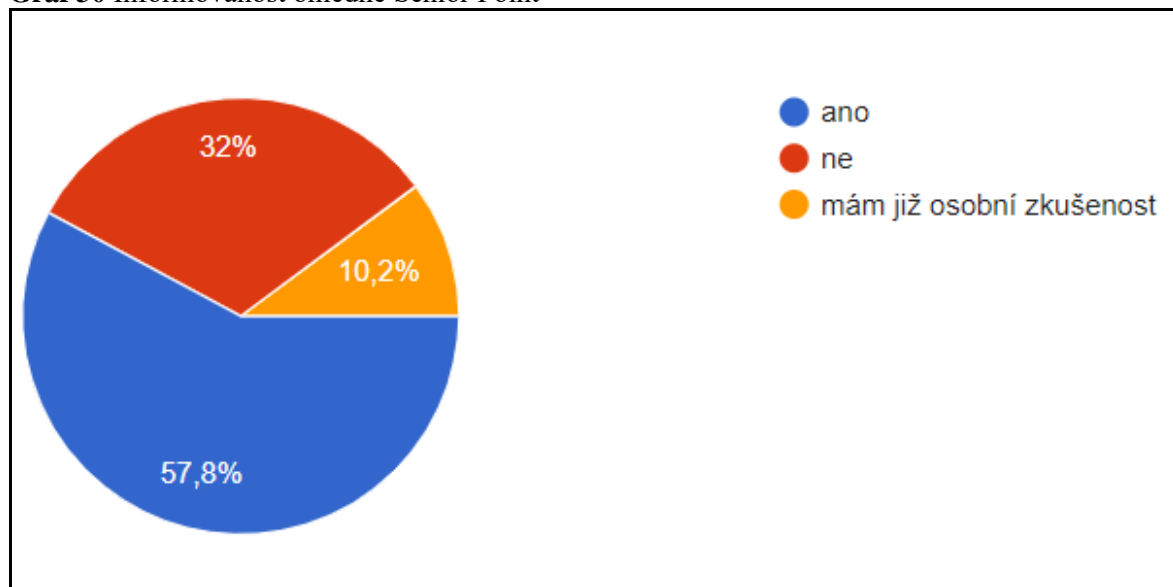
20. Slyšel/a jste někdy o Senior Point ve Vašem městě?

Tabulka 25 Informovanost ohledně Senior Point

Senior Point	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Ano	188	57,8 %
Ne	104	32 %
Mám již osobní zkušenost	33	10,2 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 30 Informovanost ohledně Senior Point

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka číslo dvacet přináší odpověď na informovanost respondentů ohledně působení SeniorPoint v jejich městě a okolí. Z celkového počtu 325 respondentů odpovědělo 188 dotazovaných což je 57,8 % kladně na otázku zda někdy slyšeli o působení SeniorPoint v jejich městě. Osobní zkušenost s ním má ovšem pouze 33 osob tedy 10,2 %, tito již využili jeho služeb. Žádnou zkušenost ani povědomí o jeho existenci do současné doby nemělo 104 respondentů tedy 32 % z celkového počtu dotázaných.

Výsledek z tohoto šetření by měl být určitě podnětem k zamyšlení a větší snaze dostat tuto relativně novou službu do povědomí široké veřejnosti.

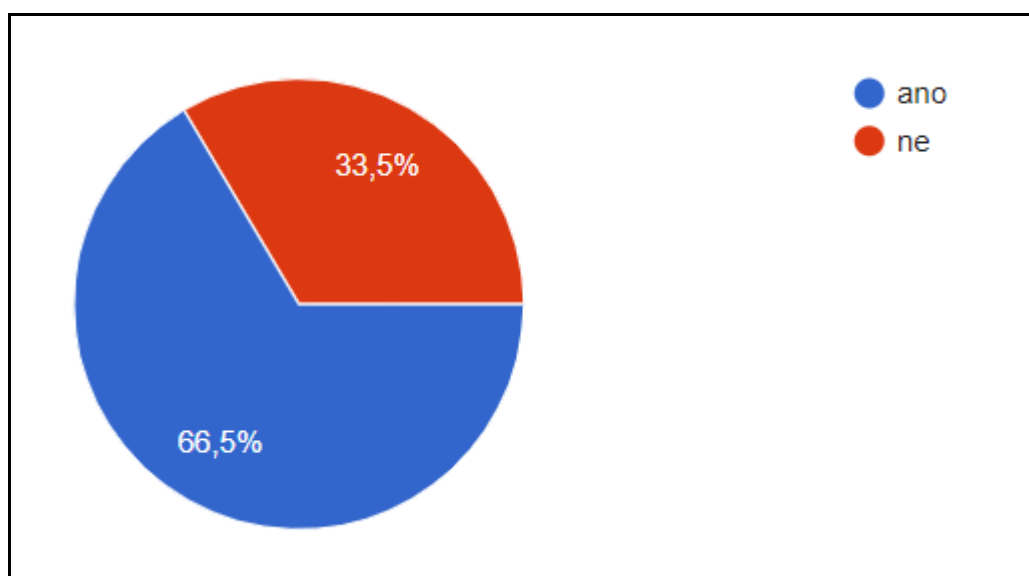
21. Navštívil/a jste někdy osobně nebo on-line Univerzitu třetího věku?

Tabulka 26 Univerzita třetího věku

Návštěva U3V	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Ano	216	66,5 %
Ne	109	33,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 31 Univerzita třetího věku

Zdroj: Vlastní zpracování

Na otázku ohledně navštěvování Univerzity třetího věku odpovědělo kladně 216 respondentů což činí 66,5 %. Zápornou odpověď ohledně navštěvování Univerzity třetího věku vyznačilo 109 osob, tedy 33,5 % z celkového počtu dotázaných. Z tohoto grafu je tedy patrné, že Univerzita třetího věku je mezi respondenty velice oblíbená a její služby jsou velmi poulární a navštěvované. Tento trend bylo možné zaznamenat již v předcházející otázce, kde velká část respondentů uvedla, že jsou zapsány na Unverzitu třetího věku.

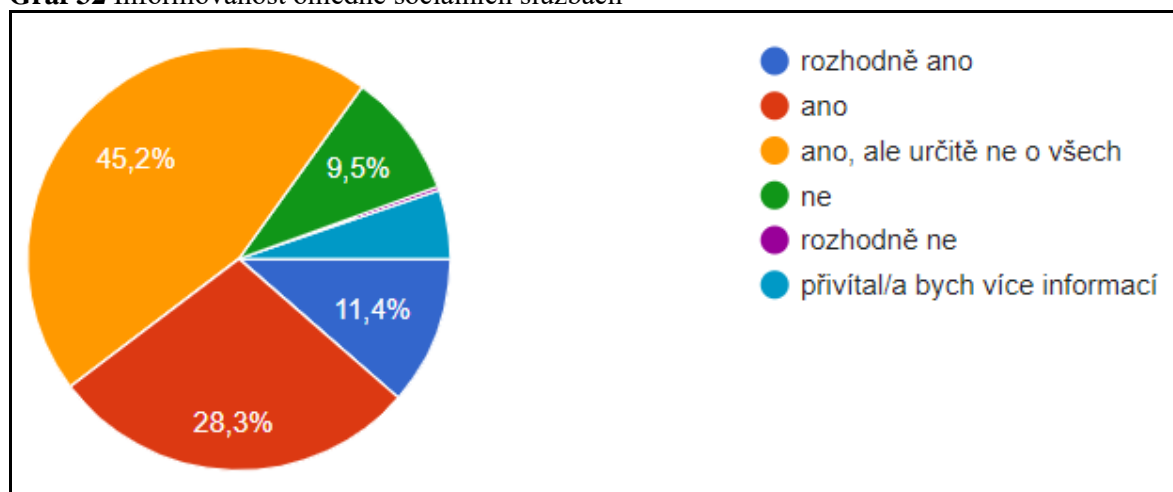
22. Máte přehled a dostatek informací o možnostech využití různých sociálních služeb ve Vašem městě?

Tabulka 27 Informovanost ohledně sociálních službách

Informace o sociálních službách	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Rozhodně ano	37	11,4 %
Ano	92	28,3 %
Ano, ale určitě ne o všech	147	45,2 %
Ne	31	9,5 %
Rozhodně ne	1	0,3 %
Přivítal/a bych více informací	17	5,2 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 32 Informovanost ohledně sociálních službách

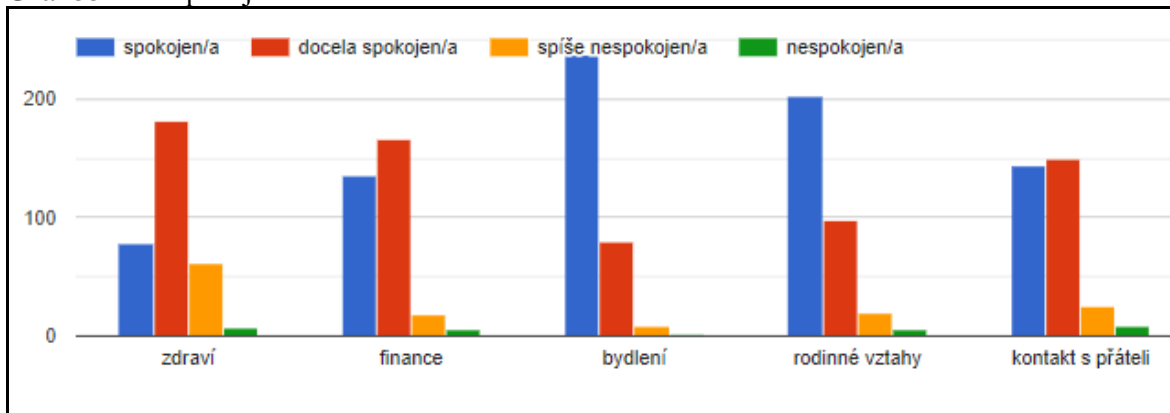

Zdroj: Vlastní zpracování

Z odpovědí na otázku ohledně informovanosti v oblasti sociálních služeb odpovědělo téměř 85 % respondentů kladně. Záporně jen necelých 10% respondentů. Skupinu 17 osob (5,2 %) tvoří respondeti, kteří by přivítali ještě více informací ohledně této oblasti. Ne, nemám žádné informace vyznačilo 31 (9,5 %) dotázaných, pouze jedne respondent tedy 0,3 % odpověděl, že nemá **rozhodně žádné informace** o sociálních službách ve svém městě. Poměrně velká část dotázaných 147 (45,2 %) odpověděla, že má sice informace, ale rozhodně ne o všech službách ve svém městě. Z tohoto grafu vyplývá, že je třeba zaměřit pozornost na inforovanost ohledně této oblasti hlavně mezi konečné uživatele.

23. Zaškrtněte prosím příslušné okénko, kterým vyjádříte míru spokojenosti v uvedených oblastech svého současného života

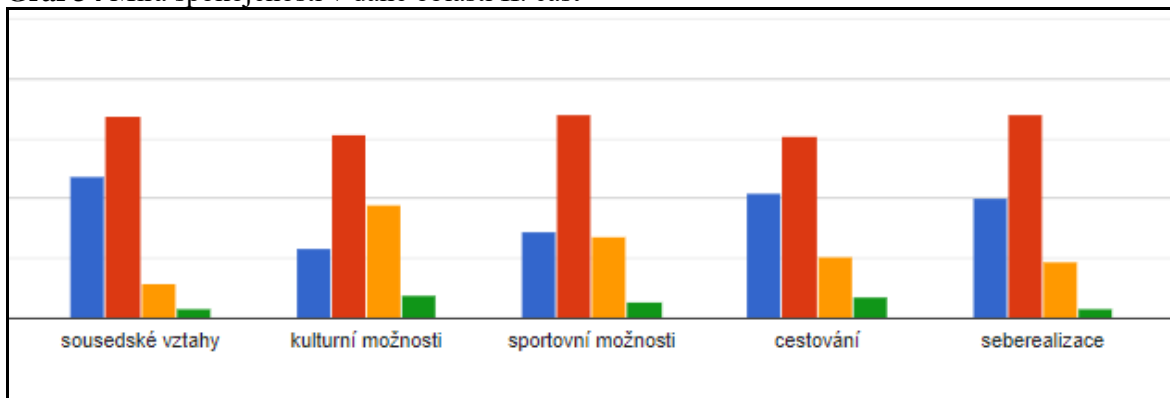
Graf 33 Míra spokojenosti v dané oblasti I. část

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 34 Míra spokojenosti v dané oblasti II. část

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 35 Míra spokojenosti v dané oblasti III. část

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 28 Míra spokojenosti zdraví

Zdraví	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	77	24 %
Docela spokojen/a	181	55,6 %
Spíše nespokojen/a	61	18,8 %
Nespokojen/a	7	2,1 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 29 Míra spokojenosti finance

Finance	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	136	41,8 %
Docela spokojen/a	166	51 %
Spíše nespokojen/a	18	5,5 %
Nespokojen/a	6	1,8 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 30 Míra spokojenosti bydlení

Bydlení	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	237	72,9 %
Docela spokojen/a	79	24,3 %
Spíše nespokojen/a	8	2,5 %
Nespokojen/a	0	0 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 31 Míra spokojenosti kontakt s přáteli

Rodinné vztahy	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	202	62,2 %
Docela spokojen/a	98	30 %
Spíše nespokojen/a	20	6,1 %
Nespokojen/a	5	1,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 32 Míra spokojenosti kontakt s přáteli

Kontakt s přáteli	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	144	44,3 %
Docela spokojen/a	149	45,8 %
Spíše nespokojen/a	25	7,7 %
Nespokojen/a	8	2,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 33 Míra spokojenosti sousedské vztahy

Sousedské vztahy	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	118	36,3 %
Docela spokojen/a	169	52 %
Spíše nespokojen/a	30	9,2 %
Nespokojen/a	9	2,7 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 34 Míra spokojenosti kulturní možnosti

Kulturní možnosti	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	58	17,8 %
Docela spokojen/a	154	47,3 %
Spíše nespokojen/a	95	29,2 %
Nespokojen/a	19	5,8 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 35 Míra spokojenosti sportovní možnosti

Sportovní možnosti	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	72	22,1 %
Docela spokojen/a	170	52 %
Spíše nespokojen/a	69	21,2 %
Nespokojen/a	14	4,3 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 36 Míra spokojenosti cestování

Cestování	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	105	32,3 %
Docela spokojen/a	152	46,7 %
Spíše nespokojen/a	52	16 %
Nespokojen/a	18	5,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 37 Míra spokojenosti seberealizace

Seberealizace	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	100	30,7 %
Docela spokojen/a	170	52,3 %
Spíše nespokojen/a	47	14,4 %
Nespokojen/a	9	2,7 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 38 Míra spokojenosti Pracovní uplatnění

Pracovní uplatnění	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Spokojen/a	110	33,8 %
Docela spokojen/a	149	45,8 %
Spíše nespokojen/a	49	15 %
Nespokojen/a	18	5,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Shrnutí k otázce č. 23

Z analýzy otázky dvacet tři vzešla následující zjištění:

Bydlení, z celkového počtu 325 účastníků dotazníkového šetření, se dotázaní respondenti shodli především ve spokojenosti se svým bydlením. Z výše uvedeného grafu a tabulky k této problematice (bydlení) vyplývá, že možnost spokojen nebo docela spokojen označilo překvapivé množství dotázaných a to celých 97,2 % tedy 316 osob z 325. Spíše nespokojen uvedlo jen 8 osob tedy něco okolo 2,5 %. Celkovou nespokojenost možnost ne nevyznačil jako v jediné dotazované oblasti, žádný respondent.

Finance, na druhém místě pomyslného žebříčku spokojenosti označili respondenti oblast finance. V této oblasti, vyznačilo 302 (92,8 %) respondentů možnost spokojen nebo docela spokojen. Možnost spíše nespokojen nebo nespokojen uvedlo 7,3 % tedy 24 osob ze všech zúčastněných respondentů.

Rodinné vztahy, zaujímají třetí místo na našem žebříčku nejvyšší spokojenosti. Celkem 300 respondentů tedy 92,2 % dotázaných, uvedlo v této oblasti **spokojenost**. Zcela

nespokojeno je v této oblasti 5 (1,5 %) dotázaných respondentů a 6,1 % tedy 20 osob uvedlo možnost spíše nespokojen.

Kontakt s přáteli, tato oblast skončila v celkové spokojenosti mezi našimi respondenty na čtvrtém místě. Celkem 293 dotázaných tedy 90,1 % uvedlo spokojenost nebo docela spokojenost s těmito kontakty. Nespokojen nebo spíše nespokojen s touto oblastí je 10,2 % dotázaných, tedy 33 osob.

Sousedské vztahy, zaujímají pátou pozici v našem žebříčku spokojenosti. Z celkového počtu 325 respondentů označilo spokojenost nebo docela spokojenost s těmito vztahy 287 osob tedy 88,3 %. Možnost spíše nespokojen vyznačilo 30 (9,2 %) dotázaných a nespokojenost uvedlo 9 osob tedy 2,7 %.

Seberealizace, tato oblast v hodnocení spokojenosti v našem šetření skončila na šestém místě. S možností seberealizace je spokojeno nebo docela spokojeno 270 (83 %) dotázaných respondentů. Nespokojeno s touto oblastí ohledně svého uplatnění je 9 respondentů tedy 2,7 % podíl z celkového počtu dotázaných. Spíše nespokojeno s touto oblastí je 47 (14,4 %) dotázaných.

Pracovní uplatnění, zaujímá v hodnocení spokojenosti sedmou příčku těsně před oblastí zdraví. Možnosti spokojen s touto oblastí, vybralo 110 (33,8 %) respondentů. Celkově s odpovědí zcela spokojen tvoří tento podíl 259 (79,7 %). Spíše nespokojeno s touto oblastí je 49 (15 %) dotázaných a možnost nespokojen uvedlo 18 (5,5 %) respondentů.

Zdraví, na osmém místě skončila spokojenost v oblasti zdraví. Plně spokojeno je v této oblasti 77 (24 %) a docela spokojeno je 181 (55,6 %) respondentů. Celkem je tedy se svým zdravím spokojeno 258 (79,3 %) dotázaných. Spíše nespokojenost uvedlo 61 respondentů tedy 18,8 % a úplnou nespokojenost vyjádřilo 7 (2,1 %).

Cestování, se dostává až na devátou příčku v hodnocení míry spokojenosti celkem je s touto oblastí spokojeno 257 (79 %) respondentů z toho je 105 (32,3 %) spokojeno a 152 (46,7 %) spíše spokojeno. Spíše nespokojeno označilo 52 (16 %), nespokojeno 18 (5,5 %) dotázaných.

Sportovní možnosti, zaujímají desáté místo v našem žebříčku spokojenosti. S podmínkami sportovních možností a sportovního vyžití je celkem spokojeno 242 (74,1 %) dotázaných, z toho 72 (22,1 %) je spokojeno a celkem spokojeno je 170 (52,3 %) respondentů. Skupinu 69 (21,2 %) osob tvoří respondenti, kteří jsou spíše nespokojeni, a nespokojeno zcela je 14 tedy 4,3 % respondentů.

Kulturní možnosti, na posledním jedenáctém místě s mírou spokojenosti skončily kulturní možnosti. Celkem je s podmínkami k přístupu ke kulturním příležitostem spokojeno nejméně respondentů z naší skupiny dotázaných a to 212 (65, 1 %). Spokojeno s touto oblastí ve svém životě je 58 (17,7 %), docela spokojeno je 154 (47,3 %) dotázaných. Oproti tomu spíše nespokojeno je 95 (29,2 %) a nespokojenost vyjádřilo 19 (5,8 %) respondentů.

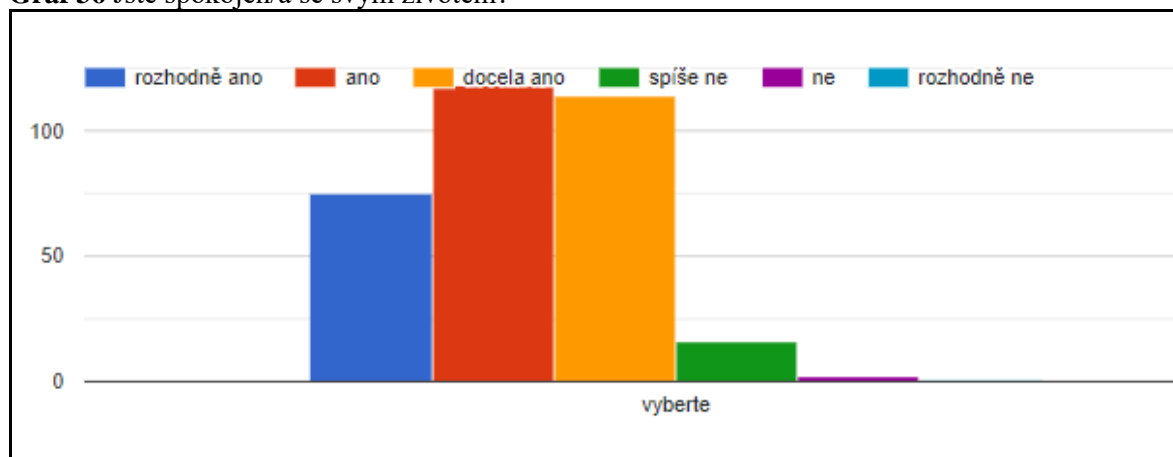
24. Jste spokojen/a se svým životem?

Tabulka 39 Jste spokojen/a se svým životem?

Spokojenost s vlastním životem	Počet respondentů	Počet respondentů %
Rozhodně ano	75	23,1 %
Ano	118	36,3 %
Docela ano	114	35,1 %
Spíše ne	16	4,9 %
Ne	2	0,6 %
Rozhodně ne	0	0 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 36 Jste spokojen/a se svým životem?

Zdroj: Vlastní zpracování

Jedna ze závěrečných otázek, která byla respondentům položena bylo zhodnocení spokojenosti s vlastním životem. Výsledek, který tento graf přinesl je, že téměř všichni oslovení tedy 307 osob, což představuje 94,5 % podíl z celkového počtu 325 dotázaných, je se svým životem více, či méně spokojena. Dokonce 75, (23,1 %) oslovených uvedlo, že je rozhodně spokojeno, ano uvedlo 118 (36,3 %), docela ano 114 osob. Toto je velice pozitivní a optimistický výsledek, zejména k přihlédnutí, v jaké nestandardní a složité době, bylo toto šetření provedeno, kdy je celý svět zasažen světovou pandemií covid 19. Možnost rozhodně ne nevyplnil ani jeden z dotázaných respondentů. Ne 2 respondenti, tedy 0,6 %, a spíše ne 16 tedy 4,9 % oslovených. Z toho vyplývá, že s určitou frustrací a nespokojeností se svým životem se v tomto věku potýká pouze 5% dotázaných.

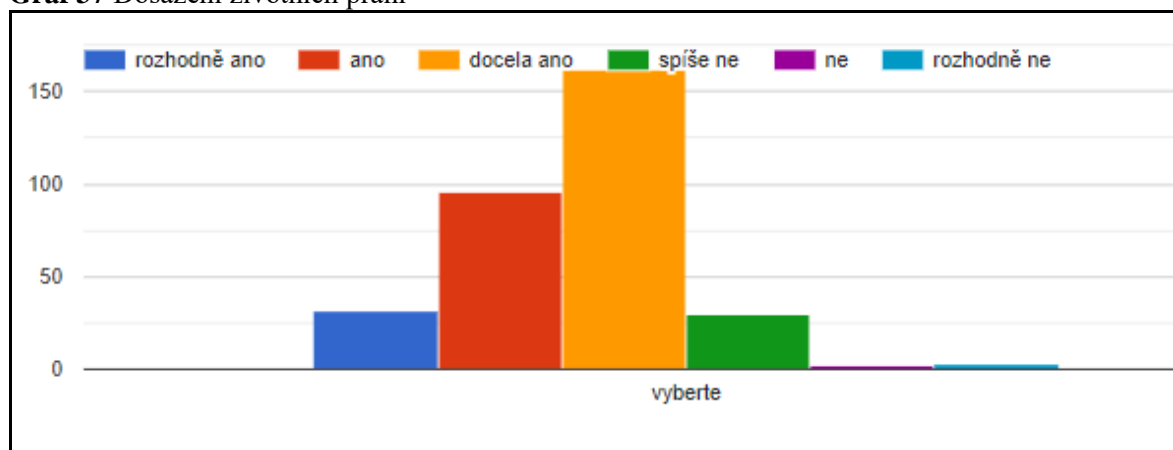
25. V životě jsem dosáhl/a skoro všeho co jsem si přál/a.

Tabulka 40 Dosažení životních přání

Dosažení životních přání	Počet respondentů	Počet respondentů v %
Rozhodně ano	32	9,8 %
Ano	96	29,5 %
Docela ano	162	49,8 %
Spíše ne	30	9,2 %
Ne	2	0,6 %
Rozhodně ne	3	0,9 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 37 Dosažení životních přání

Zdroj : Vlastní zpracování

Na otázku o dosažení životních přání odpovědělo **rozhodně ano** 32 (9,8 %) respondentů, **ano** odpovědělo 96 (29,5%) dotázaných osob, **docela ano** odpovědělo nejvíce dotázaných, a to 162tedy (49,8 %) respondentů. Celkem 290 dotázaným respondentům se v životě podařilo přiblížit k dosažení nebo dokonce zcela naplnit svá životní přání. Dosažení životních přání se nepodařilo (**spíše nepodařilo**) 30 (9,2 %) respondentům. **Ne** na otázku odpověděli dva dotázaní tedy 0,6 % a **rozhodně ne** vyznačili 3 (0,9 %) respondenti.

I z tohoto grafu tedy můžeme vyčíst převažující spokojenost tady s dosažením individuálních životních přání, tato spokojenost dosahuje skoro 90 % podílu ze vzorku dotázaných respondentů.

4.2.1 Vyjádření krajských politiků k sociální oblasti na území Kraje Vysočina

Vzhledem k současné složité celosvětové pandemické situaci a mnohým restrikcím, nebyly řízené rozhovory provedeny na základě osobního setkání. Zvolen byl telefonický rozhovor, na jehož základě byla posléze osloveným informantům zaslána jednotná společná otázka pomocí e-mailové schránky. Všichni oslovení na zaslanou otázku reagovali a obratem zaslali svá vyjádření, v kterých nastínili jejich pohled a zkušenosti na danou situaci.

V rámci řízených rozhovorů byly osloveny tři bývalí radní Kraje Vysočina. Všichni tyto oslovení měli ve svém funkčním období ve své gesci sociální služby, mapováno je období od roku 2008 po současnost. Čtvrtým z oslovených je Marie Kružíková, současná koordinátorka projektu pro Kraj Vysočina, Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň, Oddělení stárnutí a sociálního začleňování z MPSV.

Otázka: Jako bývalý radní pro sociální oblast, jak hodnotíte podporu aktivního stárnutí a rozvoje občanských kompetencí seniorů v kraji Vysočina?

Mgr. Jan Tourek – Radní Kraje Vysočina období 2020–2024

Podpora aktivního stárnutí a rozvoje občanských kompetencí seniorů je přímo jedno z opatření Koncepce rodinné a seniorské politiky Kraje Vysočina, tudíž jeho naplňování je pro nás závazné. Jde nám o to, abychom seniorům vytvářeli vhodné podmínky pro jejich rozvoj a celoživotní vzdělávání a oni tak mohli co nejdéle vést plnohodnotný a aktivní život. Kraj v této oblasti realizuje řadu aktivit zaměřených na rozvoj seniorských kompetencí, např. vzdělávací cykly Univerzit třetího věku, Letní školy seniorů, Seniorské akademie či společné projekty s okresními městy v rámci Senior Pointů. Při těchto aktivitách klademe důraz na mezigenerační solidaritu, dialog a spolupráci mezi lidmi různých věkových kategorií.

Mgr. Pavel Franěk Náměstek hejtmana Kraje Vysočina období 2016-2020

Seniory jsem vždy považoval za přirozenou a důležitou součást naší společnosti. Krajskou seniorskou politiku jsme zaměřovali na vytváření vhodných a důstojných

podmínek pro život seniorů. Vždy nám šlo o to, aby se seniori mohli i v pozdějším věku vzdělávat a učit novým dovednostem, měli možnost se potkávat s vrstevníky a nezůstávali osamocení a v izolaci. Seniory jsme zároveň považovali za ohroženou a zranitelnou skupinu a bylo třeba s nimi neustále pracovat v oblasti prevence a osvěty. Vždy jsme se také snažili o sblížení generací a vzájemnou úctu mezi mladou generací a seniory. Myslím, že se nám to dařilo a daří.

Mgr. Bc. Petr Krčál Radní Kraje Vysočina období 2008–2016

Oblasti podpory aktivního stárnutí a mezigenerační spolupráce se Kraj Vysočina věnoval v maximální možné míře. Nejenom, že byla schválena Koncepce rodinné a seniorské politiky, která obsahovala celkem čtyři hlavní oblasti pomoci seniorům a rodinám seniorů, ale byla vytvořena aktivní místa pro seniory, tak zvané Senior pointy, kde seniori nachází dodnes celou řadu aktivit, od vzdělávacích, až po informační, volnočasové, ale i psychoterapeutické. Výhodou v Kraji Vysočina je, že se podařila vždy vytvořit síť těchto informačních a volnočasových aktivit nejen pro seniory, ale i rodiny s dětmi. Na stejném principu funguje i pět aktivních míst pro rodiny s dětmi, to v bývalých okresních městech.

Specifikou Kraje Vysočina byla i soutěž „Město a obec přátelská seniorům“, ale také mezigenerační karnevaly s rádiem Vysočina a letní grilování s Krajem Vysočina. Mezi hlavní akce, které velice pomohly vybudováním rámce mezigenerační spolupráce, byl i každoročně pořádaný Den s Krajem Vysočina a poté také oslavy Svátků seniorů v Kraji Vysočina. Tam všude připomínáme aktivní stárnutí a mezigenerační spolupráci. Každoročně, a to dvakrát do roku jsme hodnotili přijatá opatření s krajskou Radou seniorů ČR. Setkání Rady Kraje Vysočina a Rady Seniorů ČR, která sdružuje všechny seniorské organizace v Kraji Vysočina, bylo velice prospěšné, zejména pak z důvodu aktivní pomoci seniorských organizací v místech a městech Kraje Vysočina v oblasti posilování občanských kompetencí seniorů.

Nezastupitelnou roli mělo i pravidelné vydávání časopisu Senior a dále i aktivní podpora rodinných a seniorských pasů, ke kterým se připojilo celkem na 52000 seniorů

v Kraji Vysočina. Aktivní podpora stárnutí na Vysočina+ má opravdu zelenou. Svědčí o tom i každoroční umístění v žebříčku krajů „Kde se nejlépe žije seniorům“.

Samostatnou kapitolou jsou sociální, terénní, ambulantní a lůžkové kapacity pro seniory z Kraje Vysočina. Kraj Vysočina velice aktivně investoval do výstavby nových zařízení sociální péče pro seniory. Takto se podařilo, po vzoru Dolního Rakouska, postavilo deset nových domovů pro seniory, transformovala se komplexně péče o zdravotně a mentálně postižené spoluobčany. Postavilo se celkem 63 nových domků, a to s kapacitou po šesti klientech sociální, specializované péče. Vysočina má komplexní a celkově funkční síť sociálních služeb pro seniory a další skupiny handicapovaných. Celkem do ní na provoz, každoročně, investuje před jednu a půl miliardy korun.

RNDr. Marie Kružiková, koordinátorka projektu pro Kraj Vysočina

Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň

Odbor sociálních služeb a sociální práce

Odd. stárnutí a sociálního začleňování

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

Mobil: 770 116 500

E-mail: marie.kruzikova@mpsv.cz

Kontaktní adresa: Žižkova 89, 586 01 Jihlava

www.mpsv.cz

Kraj Vysočina od svého vzniku věnuje velkou pozornost potřebám obyvatel Kraje Vysočina, seniory z toho nevyjímá. V roce 2012 byla schválena zastupitelstvem Koncepce rodinné politiky Kraje Vysočina na léta 2012–2016, jejímuž vzniku předcházela analytická šetření, spousta jednání ústící do analýzy potřeb rodin nejen s malými dětmi, ale i rodin se seniory či čistě seniorských. Součástí koncepce byly i návrhy opatření z hlediska potřeb jednotlivých generací. Těší mě, že koncepce se stala živým dokumentem, který i po ukončení platnosti byl aktualizován. Postupnými kroky jsou naplňovaná navržená opatření. Ruku v ruce s tím jde i finanční podpora. Uvedu jen namátkou výstavbu nových domovů pro seniory (Havlíčkův Brod, Chotěboř, Velké Meziříčí, ...) či rozšíření jejich

kapacity (Ždírec, Telč, ...), podpora pečovatelských služeb, domácího hospice Vysočiny, ale i volnočasové aktivity (Senior Pointy, kluby seniorů, ...) a vzdělávací (U3V, Policejní akademie, ...). Velkou pozornost Kraj Vysočina věnuje i preventivním opatřením v různých oblastech např. aktivní stárnutí či předcházení kriminalitě. Snaží se o propojení generací např. pořádáním Léta s Vysočinou. Těžko lze vše vyjmenovat. Jsem moc ráda, že žiji na Vysočině, kde se rodinné a seniorské politice věnuje velká pozornost, a to nejen na „papíře“.

4.3 Výsledky a diskuse

Důležitou roli v životě každého člověka představuje jeho produktivita, ekonomický, zdravotní a sociální potenciál. Na začátek životního cyklu (dětství) a na jeho konec (stáří), se nahlíží jako na neproduktivní. U malých dětí se očekává, že vyrostou, vystudují a v budoucnu získají ekonomický potenciál, vytvoří si sociální vazby. Od seniorů se již v podstatě neočekává nic. Ekonomický potenciál již získali, sociální vazby mají a s přibývajícím věkem se objevují zdravotní problémy. Senioři v tomto období chtějí rovný přístup ke zdravotní péči a zajištění sociálních služeb, důstojného příjmu, ale řada z nich stále chce být ještě užitečná, chtějí mít přístup k různým formám uplatnění. Protože k aktivnímu životu, patří neodmyslitelně aktivní účast na společenském životě. Je třeba apelovat na politiky, aby tyto podmínky pro stárnoucí generaci vytvářeli a byly ošetřeny i legislativně.

Fenoménem, který má svoji světlou i tmavou stránku je v současné době rychlost změn, která především seniory ohrožuje ztrátou funkční gramotnosti. Na druhé straně, moderní technologie jsou vybavovány stále kvalitnějším uživatelským rozhraním. Lze říct, že i velmi omezené využívání moderních prostředků komunikace umožňuje mnoha seniorům překonávat omezení přicházející s věkem, spojovat je se světem a děním v něm. Díky těmto technologiím a životnímu stylu, žijí dnešní senioři jiným životem, než tomu bylo v generaci jejich rodičů. K udržování duševní svěžesti napomáhá například soustava vzdělávání pro seniory “univerzity třetího věku“, které jsou ve značné míře zaměřeny právě na funkční gramotnost frekventantů.

Zatímco aktivní stárnutí je volní záležitostí, která je na straně každého seniora věcí individuálního rozhodnutí, na straně společnosti k tomuto procesu přistupuje nabídka kompenzačních prostředků, které umožňují překonávat objevující se problémy a omezení.

Z provedeného výzkumu vyplynulo, že stárnoucí generace je komunita lidí, kteří již ve většině případů mají vyřešené majetkové záležitosti, (největší míra spokojenosti byla zaznamenána například v oblasti bydlení) a disponují s určitými individuálními standardy,

kteří již netouží zvyšovat. Na přední příčky jejich hodnot se mimo zdraví, které je nezbytné, dostávají především sociální vztahy, vazby, sebeuplatnění a možnosti zapojení se do aktivního života.

Zapojení seniorů co nejvíce do aktivního života, lze dosáhnout nejen legislativními úpravami, ale také změnami ve vnímání starších lidí a věku jako takového. Z dlouhodobého hlediska je nutné budovat pevné sociální vazby především v rodinách a blízkém okolí.

Koordinátorka projektu MPSV pro Kraj Vysočina Implementace politiky stárnutí na krajské úrovni RNDr. Marie Kružíková, která byla jednou z dotazovaných a zároveň respondentkou projevila zájem o výsledek dotazníkového šetření, které by ráda ze své pozice použila v komunikaci s ministerstvem. Na základě jejího zájmu a doporučení by bylo dobré pokračovat například v pětiletých intervalech s tímto výzkumem, aby se promítl jak demografický vývoj, a to i v důsledku současné covidové pandemie, tak změna mentality, požadavků a potřeb stárnoucí populace. Která díky větší znalosti ovládání moderních technologií bude mít větší potenciál k přístupu nových informací.

Stárnutí společnosti, je potřeba přijmout jako příležitost, kterou jednou využijí všechny generace.

4.3.1 Doplnující vzkazy

Část neupravených a autentických vzkazů z dotazníku, tak jak je respondenti odpověděli na závěrečnou otázku: „CHTĚL/A BYSTE JEŠTĚ NĚCO DOPLNIT, DODAT? (např. vzkaz, radu, názor, jiné.)“:

- Lepší vztahy ve společnosti, uklidnění politické situace
- Dobudování stezek pro cyklisty.
- V době koronaviru mi hodně chybí setkávání se s přáteli a cestování.
- Je potřeba přinášet štěstí a radost druhým, ráda pomohu rodině, přátelům
- V době opatření souvisejících s covidem je méně radostných chvílí-setkání s přáteli, cestování
- Je třeba se chovat vzájemně k sobě slušně

- Je třeba se udržovat v kondici a hýbat se, pokud to jde
- Chtěla bych domů a tam v klidu umřít.
- Jsem moc ráda, že jsem v domově pro seniory, který má nádhernou zahradu, kam velice ráda chodím
- Jsem v domově pro seniory, a co vím, jsme tu tři co se dívali vlastnímu dítěti do rakve je to nejhorší co může matka zažít.
- Nezapomeňte, že i z Vás jednou bude seniorka, takže vše dobré, co se Vám podaří dnes, může být prospěšné zítra Vám:-)
- buďte optimisté
- Současná covidová doba mi vzala mnoho z toho, co jsem před ní podnikala, chybí hlavně kontakt s lidmi, ten internet nenahradí, i když i ten hojně využívám.
- Je důležité zůstat aktivní, pečovat o tělo a duši, mít okruh přátel, dobré vztahy s rodinou a mít se na co těšit.
- Zlepšit každopádně mezilidské vztahy jak v rodinách, tak mezi přáteli.
- Mým problémem je náhlé a těžké onemocnění manžela, o kterého již třetí rok pečuji a což výrazně omezilo mé/naše možnosti seberealizace, dovolené, cestování, a tedy celkovou kvalitu života v běžném slova smyslu
- hlavně být pozitivní, radovat se i z maličností, problémy přijímat s nadhledem :-)
- Život si nelze naplánovat.
- Řešit věci, které vyřešit mohu a netrápit se tím, co nemůžu zvládnout
- Aby se lidé k sobě chovali slušně
- Buďme radostní a spokojení se svým životem a děkujeme za vše, co máme.
- Špatně se pohybuji, takže kulturní či sportovní aktivity neprovozují. Odpovědi za mě vyplnila dcera, počítač nepoužívám.
- Již šestým rokem se starám o takřka devadesátiletou maminku, za tu dobu mě nemá kdo vystřídat, takže osobní život žádný
- V životě je důležité podle mého názoru získat a mít dobré přátele, což mě v životě velmi pomohlo, a to ve všech oblastech života.
- Myslím, že spokojenější jsou lidé, kteří se netrápí pro to, co nikdy nemohou získat a mají radost z toho, čeho dosáhli.
- Na stáří se musím se vším srovnat.

- Mladým bych přála více možností levného bydlení.
- na důchod jsem se těšil, ale nyní toho lituji
- STÁŘÍ JE NESPRAVEDLIVÉ A JE JEN PRO ODVÁŽNÉ
- Pokud slouží zdraví, je seniorský věk příjemný.
- Vadí mi můj věk, chtěla bych toho ještě hodně stihnout
- DOUFÁM, ŽE JE SNAD JEŠTĚ NĚCO PŘEDEMNOU...
- I když jsem již starší, prožil jsem dobrý život. Bojujte a nevzdávejte nic za naplnění, život je sice
- krátký, ale krásný.
- Je mi velice líto, že jsem v mládí nemohla studovat obor, o který jsem se zajímala
- hlavně se musíme naučit radovat z maličkosti, které život nabízí
- Myslím si, že nejdůležitější je nezůstat sám ale chodit mezi lidmi.
- Moto: Vemsi život do hrsti a pohlad' ho po srsti
- všichni senioři nejsou nemocní ani nešťastní
- Důležitý je denní režim, pohybová aktivita, zájmy a pěstovat dobré vztahy s lidmi. Vzdělávat se stále a číst
- Jsem ráda, že mám hodně dětí, dnes mě vrací to, co já jsem jim dala, když byly malé, každý den se za ně modlím někdy i dvakrát.
- učme se z historie, carpe diem
- Život budeš mít takovej, jakej si ho sám uděláš!
- Můj život byl krásný, ale bohužel ztráta mého syna, který tragicky zemřel, mě trápí do dnes. Proto jsem ráda, že můžu ještě pracovat a být mezi lidmi.
- člověk musí být v životě nenáročný, skromný, jsem ze 14 dětí všechny se dobře uplatnily a scházíme se, komunikujeme po Skype, Viber emaily
- Vadí mi, jak se mladí chovají ke starším občanům
- Lidí by měli mezi sebou být ohleduplnější a děti by se měly vychovávat k úctě k ostatním.
- Negativní /ale i pozitivní/ věci nebo události se nám jen tak nestávají, my se k nim svými myšlenkami i skutky postupně dopracujeme.
- Doba je složitá, hektická, mladí lidé nemají čas na své rodiče. Seniorům by se měla věnovat pozornost z úplně jiného úhlu pohledu!!!! A to, aby se jim napomohlo

v možnosti seberealizace. Samozřejmě pro ty, kteří cítí potenciál v určitém směru. Cítí, že své okolí mohou v určitých směrech obohacovat. Mnohé seniory nevrátíte do života jen tím, že jim nabídnete kulturu, sportovní vyžití, honíte je z jedné aktivity na druhou, to mnozí z nich vůbec nepotřebují, oni sami mohou vést aktivity, kurzy, povídání. Mnozí ze seniorů potřebují práci, vydávat hodnoty, zkušenosti atd. a v tomto směru se snad ještě nikdo nezamyslel. Byla bych velmi ráda, kdybyste tuto stopu-směr nastoupila a začala ji propagovat, realizovat.

- Pandemie nepandemie, všechno lze.
- Díky za každý nový den :-)
- Díky za Váš zájem o problematiku populace 65+.
- Chce to trochu pokory. Proste a bude vám dáno:
- v jedné písni-jaké si to uděláš, takové to máš-spoléhat na vlastní síly, dokud to půjde.
- Tato doba nepřeje aktivitám, snad se to brzylepší.
- Už ať je Covid zpátky odkud přišel.
- co se týče odpovědí pominula jsem Covidovou dobu, chci si udělat kurz na cínovaný šperk
- Špatně vyřešené cyklostezky na chodnících, chybí koncepce parkové úpravy Jihlavy,
- se svým životem jsem spokojena, trochu mi schází lepší zdraví, ale to člověk neovlivní
- zdraví na prvním místě
- Když není zdraví, je to těžké

Většina výše zveřejněných komentářů by se dala vyjádřit i básní **NADĚJE** (Josef Fousek, 2004)

„V tomhle světě uspěchaném

Kroky zastavit

Usmát se a ruku podat

Lidi pozdravit

Nezávidět a naopak

Druhým štěstí přát

Je to zázrak věřte lidé

Mít někoho rád“

5 Závěr

Cílem diplomové práce je zhodnocení aktivního stárnutí a kvalita života českých seniorů.

Dílčími cíli je na základě teoretických znalostí a poznatků zanalyzovat a zhodnotit stáří, stárnutí a kvalitu života v Kraji Vysočina a zejména v Havlíčkově Brodě. Dílčím cílem práce je zpracování přehledu o demografickém vývoji v České republice i průměrné délky pracovního života ve vybraných zahraničních zemích.

Dílčím cílem jsou odpovědi na to, jak hodnotí podporu aktivního stárnutí a rozvoje občanských kompetencí seniorů v Kraji Vysočina politici, kteří mají danou problematiku na krajské úrovni v gesci. Byly získány tři odpovědi od radních kraje Vysočina, kteří za danou problematiku odpovídají od roku 2008 až do současnosti a koordinátorky projektu v Kraji Vysočina pro Implementaci politiky stárnutí na krajskou úroveň.

Dalším dílčím cílem je dotazníkové šetření, které je zaměřeno na seniory ve věku od šedesáti let a následné vyhodnocení dotazníku. Dotazníkové šetření bylo provedeno formou elektronického dotazování. Dotazník byl šířen pomocí oslovením organizací sdružujících seniory, odeslán do Senior Pointu Havlíčkův Brod, koordinátorce projektu pro Kraj Vysočina pro Implementaci politiky stárnutí na krajskou úroveň, dále Český svaz žen a Radu seniorů.

Z výsledků dotazníkového šetření a na základě zjištěných informací z odpovědí bych doporučila větší komunikaci samospráv s organizacemi, které s generací 65+ pracují. A větší využití medií, které by seniory měly pravidelně o možnostech, aktivitách a nabízených službách, informovat, a to jak v elektronické, tak tištěné podobě. Zpětná vazba navíc přinese provozovatelům služeb pro seniory další informace, kam svoje úsilí zaměřit a kde je další prostor pro aktivity směřované vůči nejstarší části populace.

6 Seznam použitých zdrojů

ABRAMS, Dominic. *University of Kent* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.kent.ac.uk/psychology/people/212/abrams-dominic>

BENEŠOVÁ, Dana, 2014. *Gerontagogika: vybrané kapitoly*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-039-6.

BRŮNOVÁ, Blanka. *4OCI.CZ: Kvalita života a vidění*. 2020. ISSN ISSN 1211-233X, registrační číslo MK ČR E 8029.

BURÝŠEK, Jiří. Seznam.cz: Data ukázala skupinu, které covid v Česku bere životy nejvíc [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.seznamzpravy.cz/clanek/data-v-karlovarskem-kraji-covid-sebral-dvakrat-vice-zivotu-nez-jinde-147621#dop_source_zone_name=hpfeed.sznhp.lptag&dop_ab_variant=null&utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu

ČEVELA, Rostislav, Zdeněk KALVACH a Libuše ČELEDVÁ, 2012. *Sociální gerontologie: úvod do problematiky*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3901-4.

Česká alzheimerská společnost o.p.s: Výroční zpráva za rok 2019. Dostupné také z: www.alzheimer.cz

ČSÚ: Počet zemřelých (aktualizace týdenních časových řad) - časové řady [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obypz_cr

Český statistický úřad: Porovnání krajů v mapách [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/...apa>

Dr. MAX: Taxík Maxík [online]. [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://www.drmax.cz/projekty-kterym-pomahame/taxik-maxik>

FOUSEK, Josef. *Fouskoviny pro lidi: aforismy, epigramy, myšlenky*. Praha: Pragoline, 2004. ISBN 80-865-4621-7.

HASMANOVÁ MARHÁNKOVÁ, Jaroslava, 2013. *Aktivita jako projekt: diskurz aktivního stárnutí a jeho odezvy v životech českých seniorů a senierek*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-152-7.

HOVORKOVÁ, Kateřina. *Aktuálně: Penze se mladým vzdaluje, krizi řeší celá EU. Česko však stárne rychleji než ostatní* [online]. 2019 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/v-petasedesati-i-pozdeji-v-kolik-letech-se-ve-svete-chodi-do/r~f1fb970cc5a411e98aa4ac1f6b220ee8/v~sl:52bc2a2792957c7cec4ec7b42bb908a4/>

HORSKÁ, Pavla, 1990. *Dětství, rodina a stáří v dějinách Evropy*. Praha: Panorama. Pyramida. ISBN 80-7038-011-x.

JOSRA: Journal of Safety Research and Applications Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti; Kvalita pracovního života – nový výzkum po 3 letech. 2018. VÚBP. ISSN 1803-3687.

JUNG, Carl Gustav, 1995. *Člověk a duše*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0543-9.

KALVACH, Zdeněk, 2004. *Geriatric a gerontologie*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0548-6.

Kraj Vysočina: KONCEPCE RODINNÉ A SENIORSKÉ POLITIKY KRAJE VYSOČINA NA OBDOBÍ 2017–2021 část A [online]. In: 2016 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/...709>

Kraj Vysočina: Metodika implementace přístupů rovných příležitostí do praxe organizace veřejné správy a služeb [online]. In: . 2017 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/...179>

Kraj Vysočina: Senior Plus [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/senior-plus/ds-302174/p1=59522>

KŘIVOHLAVÝ, Jaro, 2011. *Stárnutí z pohledu pozitivní psychologie: možnosti, které čekají*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3604-4.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

LOUŽECKÁ, Ilona. *Vyúčtování dotace pro Městský úřad Havlíčkův Brod: Senior point Havlíčkův Brod*. Interní dokument. 2021. MITTENDRIN IM LEBEN: Unsere ältere Generation [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://mittendrin-im-leben.at/>

PACOVSKÝ, Vladimír, 1990. *O stárnutí a stáří*. Praha: Avicenum. ISBN 80-201-0076-8.

PŘIBYL, Hugo, [2015]. *Lidské potřeby ve stáří*. 2015. Praha: Maxdorf. Jessenius. ISBN 978-80-7345-437-1.

PŘÍHODA, Václav, 1974. *Ontogeneze lidské psychiky*. 2. vyd. Praha: SPN. Učebnice vysokých škol (SPN).

SAK, Petr a Karolína KOLESÁROVÁ, 2012. *Sociologie stáří a seniorů*. Praha: Grada. Sociologie (Grada). ISBN 978-80247-3850-5.

SELEMENTOVÁ, Zuzana. *Aktuálně: Žena* [online]. 2015, Kdy je mládí definitivně v prachu? [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://zena.aktualne.cz/zdravi/kdy-je-mladi-definitivne-v-prachu/r~i:article:807047/>

SENIOR PAS: Kontaktní centrum Senior pasů [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <http://vysocina.seniorpasy.cz/> Začátek formuláře

Sociologická encyklopedie: Volný čas. *Sociologický ústav AV ČR*, v. v. [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/...lný>

STUART-HAMILTON, Ian, 1999. *Psychologie stárnutí*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-274-2.

SVOBODOVÁ, Lenka, Iveta MLEZIVOVÁ, Jiří VINOPAL a Jan ČERVENKA. *Proměny kvality pracovního života*. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2015. ISBN 978-80-87676-14-1.

SVOBODOVÁ, Lenka. *Kvalita pracovního života – změny ve světě práce, modely, indikátory*: Výzkumný ústav bezpečnosti práce Praha [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.google.com/...sUv>

SÝKOROVÁ, Dana a Oldřich CHYTIL, ed., 2004. *Autonomie ve stáří: strategie jejího zachování*. V Ostravě: Ostravská univerzita, Zdravotně sociální fakulta. ISBN 80-7326-026-3.

ŠVANCARA, Josef, 1983. *Psychologie stárnutí a stáří*. 2. přeprac. vyd. Praha: SPN.

ŠVANDA, Petr. Projekt Rovnost šancí na Vysočině sklízí první ovoce: Projekt „Rovnost na Vysočině v kontextu tvorby koncepce rodinné politiky kraje“, CZ.1.04/3.4.04/76.00239, je financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR. *KRAJ VYSOČINA* [online]. [cit. 2021-03-15].

TOMEŠ, Igor a Kateřina ŠÁMALOVÁ. *Sociální souvislosti aktivního stáří*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 256 s. ISBN 978-80-246-3612-2.

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY: o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2. In. ročník 2020. Dostupné také z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/nouzovy-stav-1373.pdf>

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.: LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD. In. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/...tml>

VÁGNEROVÁ, Marie, 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0.

VIDOVIČOVÁ, Lucie a Marcela PETROVÁ KAFKOVÁ. Index aktivního stárnutí (AAI) v regionální aplikaci. *Demografie*, revue pro výzkum populačního vývoje, 2016, roč. 58, č. 1, s. 49-66. ISSN 0011-8265.

VOS, Theo; BARBER, Ryan M.; BELL, Brad. Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 301 acute and chronic diseases and injuries in 188 countries, 1990–2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2013. *The Lancet*. 2015-08-22, roč. 386, čís. 9995, s. 743–800. PMID: 26063472. Dostupné online [cit. 2020-11-11]. ISSN 0140-6736. DOI:10.1016/S0140-6736(15)60692-4. PMID 26063472. (English)

Vzdělávání členů SH ČMS: Psychické procesy [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/...603>

W4T.CZ: Odchod do důchodu v ČR ve srovnání se zbytkem Evropy [online]. 2017 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.w4t.cz/odchod-do-duchodu-vcr-ve-srovnani-se-zbytkem-evropy-60249/Zacatek-formularu>

Zákon č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách. In: 37/2006, Aktuální znění 01. 07. 2019. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Zákon č. 561/2004 Sb.: Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: 2004. 190/2004. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/...561>

7 Přílohy

Příloha 1 Počet zemřelých ve věku 65 a více podle čísla týdne v letech 2011–2021

Týden	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celkem 1. – 5. týden/ věk 65 - 74	2 204	2 341	2 566	2 281	2 692	2 547	3 024	2 616	2 760	2 608	4 210
1.	469	462	456	463	522	524	638	514	541	533	862
2.	428	471	539	461	532	468	622	522	530	488	894
3.	411	458	534	469	513	542	609	524	566	534	858
4.	415	448	502	436	557	494	594	562	533	531	810
5.	481	502	535	452	568	519	561	494	590	522	786
Celkem 1. – 5. týden/ věk 75 - 84	3 387	3 299	3 571	3 015	3 643	3 091	4 022	2 989	3 330	3 425	5 628
1.	682	687	699	584	698	619	791	585	651	662	1 278
2.	669	682	688	597	731	597	781	594	653	700	1 168
3.	692	652	715	563	684	621	851	645	639	665	1 130
4.	662	626	735	640	754	604	824	554	668	695	1 043
5.	682	652	734	631	776	650	775	611	719	703	1 009
Celkem 1. – 5. týden/ věk 85+	2 744	2 875	3 113	2 889	3 746	3 037	4 493	3 301	3 707	3 637	5 257
1.	577	605	619	609	717	629	874	648	732	695	1 127
2.	541	578	563	546	737	602	943	643	732	756	1 131
3.	555	545	598	546	754	606	903	643	723	697	1 054
4.	528	571	629	586	758	615	901	661	769	713	1 031
5.	543	576	704	602	780	585	872	706	751	776	914
Celkem 1. – 5. týden/ věk 65+	8 335	8 515	9 250	8 185	10 081	8 675	11 539	8 906	9 797	9 670	15 095

Zdroj: Senioři, ČSÚ (czso.cz)

Příloha 2 Počet zemřelých celkem podle čísla týdne v letech 2011–2021

Počet zemřelých celkem podle čísla týdne v letech 2011–2021											
týden	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	2 249	2 262	2 313	2 099	2 378	2 222	2 763	2 143	2 321	2 305	3 776
2.	2 117	2 188	2 233	1 978	2 432	2 054	2 811	2 126	2 290	2 322	3 701
3.	2 139	2 103	2 339	1 997	2 396	2 175	2 833	2 230	2 311	2 245	3 536
4.	2 087	2 115	2 358	2 117	2 499	2 116	2 761	2 190	2 365	2 337	3 364
5.	2 274	2 201	2 459	2 118	2 580	2 137	2 598	2 216	2 497	2 369	3 175
6.	2 275	2 281	2 490	2 093	2 598	2 245	2 640	2 404	2 445	2 353	
7.	2 252	2 321	2 385	2 066	2 732	2 160	2 492	2 602	2 509	2 391	
8.	2 298	2 274	2 365	2 109	2 684	2 214	2 357	2 754	2 496	2 347	

týden	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
9.	2 255	2 243	2 303	2 011	2 609	2 235	2 353	2 819	2 313	2 360	
10.	2 212	2 233	2 318	2 032	2 357	2 096	2 225	2 994	2 383	2 292	
11.	2 286	2 194	2 325	2 088	2 291	2 155	2 164	2 782	2 262	2 302	
12.	2 080	2 216	2 351	2 194	2 273	2 148	2 103	2 607	2 198	2 324	
13.	2 096	2 286	2 324	2 122	2 222	2 191	2 075	2 383	2 124	2 294	
14.	2 060	2 089	2 448	2 023	2 209	2 138	2 069	2 262	2 131	2 322	
15.	2 024	2 268	2 272	1 970	2 111	2 075	1 994	2 257	2 145	2 239	
16.	2 150	2 144	2 192	2 027	2 183	1 949	2 043	2 061	2 094	2 128	
17.	1 957	2 258	2 083	2 039	2 193	2 114	2 051	2 090	2 103	2 031	
18.	1 947	2 102	1 969	1 984	2 041	1 982	2 041	2 022	2 051	2 112	
19.	2 009	1 933	1 950	1 906	1 988	2 001	2 074	1 958	2 093	1 998	
20.	1 957	1 971	1 948	1 903	1 983	1 964	1 974	1 962	2 025	2 028	
21.	1 892	2 035	1 975	2 069	1 993	2 000	1 932	2 013	1 995	1 919	
22.	1 920	2 004	2 005	1 886	2 029	2 042	2 033	1 995	2 093	1 936	
23.	1 931	1 917	1 949	1 927	1 995	1 893	1 836	2 038	2 020	2 136	
24.	1 878	1 971	1 908	2 089	1 886	1 915	1 978	1 863	2 145	1 983	
25.	1 868	2 023	2 338	1 796	1 761	1 993	2 042	1 964	1 980	2 026	
26.	1 936	2 020	1 856	1 903	1 890	1 970	1 939	1 940	2 067	2 080	
27.	1 948	2 101	1 999	1 939	2 050	1 886	1 953	1 979	2 046	2 112	
28.	2 033	1 900	1 953	1 905	2 139	1 918	1 886	2 041	1 956	1 996	
29.	1 859	1 860	1 943	2 029	1 943	1 981	1 972	2 039	2 034	1 991	
30.	1 891	2 033	2 141	2 085	2 109	1 942	1 770	2 153	2 171	2 086	
31.	2 021	2 015	2 052	1 958	1 886	1 827	2 077	2 379	2 010	2 231	
32.	1 838	1 921	2 022	1 873	2 156	1 839	1 959	2 118	2 027	2 164	
33.	1 933	1 834	1 757	1 900	2 521	1 949	1 861	1 923	2 026	2 188	
34.	2 078	2 024	1 860	1 890	1 813	2 043	1 939	2 004	2 011	2 103	
35.	1 819	1 817	1 855	1 912	1 963	1 918	1 848	1 902	2 151	2 034	
36.	1 905	1 899	1 856	1 999	1 989	1 980	1 920	1 979	1 922	2 041	
37.	1 938	1 933	1 877	1 940	1 922	1 930	1 991	2 014	1 944	2 086	
38.	1 908	1 862	1 989	2 014	1 961	1 834	2 058	2 056	2 030	2 223	
39.	1 931	2 024	1 970	2 009	1 915	1 988	2 125	1 906	2 157	2 389	
40.	1 974	1 939	2 065	2 049	2 007	1 991	2 235	2 123	2 153	2 383	
41.	2 116	1 990	2 035	2 006	2 035	2 083	2 156	2 076	2 197	2 609	
42.	2 122	2 015	1 967	2 069	2 080	2 142	2 029	2 014	2 099	2 951	
43.	2 048	2 072	1 996	2 111	2 098	2 035	2 101	2 024	2 139	3 645	
44.	2 087	2 028	1 862	2 080	2 016	1 997	2 053	2 148	2 066	4 218	
45.	2 021	1 928	1 997	2 007	2 020	1 968	2 040	2 046	2 110	4 235	
46.	2 035	1 977	1 911	1 980	2 023	2 134	2 057	1 991	2 231	3 859	
47.	2 041	1 984	1 965	1 971	1 975	2 084	2 071	2 141	2 173	3 422	
48.	2 116	2 153	2 074	2 066	1 979	2 125	2 116	2 095	2 134	3 168	
49.	2 154	2 052	2 049	2 241	2 019	2 200	2 102	2 194	2 078	3 102	
50.	2 087	2 141	2 050	2 144	2 048	2 204	2 187	2 136	2 226	3 103	
51.	2 235	2 148	2 085	2 237	2 009	2 435	2 119	2 303	2 248	3 244	
52.	2 245	2 228	2 121	2 232	2 029	2 620	2 201	2 145	2 245	3 215	
53.	x	x	x	x	2 156	x	x	x	x	3 489	x

Zdroj: Senioři, ČSÚ (czso.cz)

Příloha 3 Projekt Taxík Maxík

„SLOŽME SE SPOLU NA TAXÍK PRO SENIORY“

Přispíváme spolu **1 Kč TAXÍK maxík**

Podrobné informace naleznete na www.drmax.cz.

Akce trvá od 1. září 2020 do dosažení cílové částky 3 miliony Kč, nejpozději však do 30. listopadu 2020, a nejsou do ní zahrnuty léky.

TAXÍK maxík

KontoBariéry SenSen Dr.Max+

Zdroj: Dr. Max, 2021

Příloha 4 Pozvánky na akce Senior pointu Havlíčkův Brod v roce 2020

PRAVIDELNÉ AKCE
V MĚSÍCI LEDNU

RUKODĚLNÉ DÍLNIČKY | leden
pátek od 9:00

10. 1.
17. 1.
24. 1.
31. 1.

TURNAJ V ŠÍPKÁCH
27. 1. 2020
od 9:00
SeniorPoint
2. patro budovy AZ Centra

Poradenský den
Alzheimer poradna Kraje Vysočina
Úterý 14. ledna 2020
8:00 - 16:00

ZDRAVOTNÍ MONITORING
se spoluprací se SZS a VOZŮZ HB
9. 1.
16. 1.
30. 1.

ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ
s lektorkou Jaroslavou Kabelkovou
16. 1.
30. 1.
8:30 - 9:30
v budově AZ Centra

Kancelář až do odvolání uzavřena.
V případě dotazů volejte na tel.
724 551 604.

Děkujeme za pochopení.
Váš Senior point

UŽIJTE SI SENIORSKÝ VĚK NAPLNO
vímě jako na starší

Město Havlíčkův Brod nabízí možnost zajištění náslupu potravin a léků nebo vyprášení láků na předměty (e – recepty) prostřednictvím Senior Pointu Havlíčkův Brod ař. Oblastním spolkem Českého červeného kříže osamělým seniorům nad 65 let, zdravotně postiženým a lidem v karanténě v souvislosti s výskytém onemocnění COVID-19

Oblast: Město Havlíčkův Brod + příležiště Žalst
 Odstav domácnosti k obědu a k lékům dle seznamu příležiště poskytnutých poskytnutých (mouka, sůl, olej, maso, zelenina, ovoce, mléko)

Řízení: Město Havlíčkův Brod - 739 119 944
 Ústřední spolek Českého červeného kříže Havlíčkův Brod

Čas: od pondělí - pátek - 8:00 - 10:00 hodin
Čas: od pondělí - pátek - 13:00 - 15:00 hodin

Není možná ař. výhled, v případě zájmu ař. kontaktujte telefonicky nebo v pracovních dnech.
 Některé služby vyžadují na ař. předložení občanského průkazu, občanského průkazu nebo ař. potvrzení zdravotní způsobilosti.

NOUZOVÝ STAV V SENIOR POINTU:

Veškeré plánované akce jsou bohužel zrušeny do odvolání.

V případě informací týkajících se chodu kanceláře se obračtejte na tel. číslo 724551604.

V případě informací přímo o problematice Covidu se obračtejte na linku:

INFORMAČNÍ LINKA KRAJE VYSOČINA COVID 19
564 602 602

PRAVIDELNÉ AKCE

V MĚSÍCI ÚNORU

Čtvrtek 6. 2., 13. 2., 20. 2. 2020 - Pravidelné zdravotní monitorování ve spolupráci se SZZ a VOŠZ Havlíčkův Brod

V čase od 8:00 do 10:00 hodin Vám zcela bezplatně změříme TK, GM a BMI (tlak, cukr a tělo).

Čtvrtek 6. 2., 13. 2., 20. 2. 2020 - Zdravotní cvičení a lektořkou Jaroslavou Kabelkovou

V čase od 8:30 do 9:30 hodin (s sebou pohodlné oblečení, přehledky a tělu podřídkou nebo teplou pokrývku)

Pátek - Rehabilitační dílničky, úterý od 8:00 hodin, volně tvořte dle nápadů a chuti!

SRAZ, PŘEDMĚTÍ ...

Čtvrtek 6. 2. 2020 od 17:00 hodin - BINGO SEN - 800 Kč (ok. 40)

Úterý 11. 2. 2020 od 8:00 - 16:00 hodin - PORADENSKÝ DEN V SENIOR POINTU HAVLÍČKŮV BROD - ALZHEIMER PORADNA KRAJE VYSOČINA - nutně rezervace 561 111 323 nebo 739 629 018.

Měsíc 19. 2. 2020 - Výtvarná dílnička a prázdninová kuchařka, v 13:00 hodin kancelář Senior Pointu - NUTNĚ SE PŘEDMĚTÍ NAHĚLST!

Pondělí 10. 2. 2020 - Turnaj v ČLOVĚCI NEZLOB SE!, 9:00 hodin kancelář Senior Pointu, 2. patro budovy AZ Centra.

Pondělí 24. 2. 2020 - Turnaj v ŠIPKÁCH, 9:00 hodin kancelář Senior Pointu, 2. patro budovy AZ Centra.

Alzheimer poradna Vysočina
 poradenský den v SeniorPointu Havlíčkův Brod
úterý 11. 2. 2020
8:00 - 16:00
 Nutně se předem rezervovat na čísle 561 111 323 nebo 739 629 018.

PRAVIDELNÝ ZDRAVOTNÍ MONITORING
 VE SPOLUPRÁCI SE SZZ A VOŠZ HAVLÍČKŮV BROD

6. 2. 13. 2. 27. 2.

8:00 - 10:00
 2. patro budovy AZ Centra HB

BEZPLATNÉ měření krevního tlaku, GM a BMI

ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ
 s lektořkou Jaroslavou Kabelkovou

6. 2. 13. 2. 20. 2. 27. 2.

8:30 - 9:30
 v budově AZ Centra

s sebou vhodné oblečení, obuv s bílou podrážkou, pít!

UKODĚLNÉ DÍLNIČKY | únor
 pátek od 9:00

7. 2. 14. 2. 21. 2. 28. 2.

VOLNÉ TVOŘENÍ
 dle nápadů a chuti

TURNAJ V ČLOVĚCI NEZLOB SE!

PONĚLÍ 10. 2. 2020
OD 9:00

NUTNĚ SE PŘEDMĚTÍ NAHĚLST V KANCELÁŘI SENIORPOINTU NEBO TELEFONICKY NA 734 551 604

TURNAJ V ŠIPKÁCH

24. 2. 2020
od 9:00

SeniorPoint
 2. patro budovy AZ Centra

Je nutně se nahĚlšt v SeniorPointu nebo na 739 119 944!

Výtvarná akademie pro seniory
 s Mgr. Danielem Korábem

středa 19. února 2020
 v 15:00

technika leptání skla
 inspirace Robertem Ryšanem

s sebou čistou sklenici

OS ČČK Havlíčkův Brod pořádá

NORDIC WALKING
 s lektořkou Jaroslavou Kabelkovou

30. 3. 2020 | 9:00

sráz v kanceláři Senior Pointu
 2. patro budovy AZ Centra

poze za příležiště počasí

UKODĚLNÉ DÍLNIČKY | březen
 pátek od 9:00

13. 3. 20. 3. 27. 3.

PRAVIDELNÉ AKCE
 V MĚSÍCI BŘEZNU

Čtvrtek 5. 3., 12. 3., 19. 3. 2020 - Pravidelné zdravotní monitorování ve spolupráci se SZZ a VOŠZ Havlíčkův Brod

V čase od 8:00 do 10:00 hodin Vám zcela bezplatně změříme TK, GM a BMI (tlak, cukr a tělo).

Čtvrtek 5. 3., 12. 3., 19. 3. 2020 - Zdravotní cvičení a lektořkou Jaroslavou Kabelkovou

V čase od 8:30 do 9:30 hodin (s sebou pohodlné oblečení, přehledky a tělu podřídkou nebo teplou pokrývku)

Pátek - Rehabilitační dílničky, úterý od 8:00 hodin, volně tvořte dle nápadů a chuti!

SRAZ, PŘEDMĚTÍ ...

Čtvrtek 5. 3. 2020 od 17:00 hodin - BINGO SEN - 800 Kč (ok. 40)

Středa 7. 3. 2020 od 20:00 hodin PLUS ČČK - KČ Odstav

Úterý 10. 3. 2020 od 8:00 - 16:00 hodin - PORADENSKÝ DEN V SENIOR POINTU HAVLÍČKŮV BROD - ALZHEIMER PORADNA KRAJE VYSOČINA - nutně rezervace 561 111 323 nebo 739 629 018.

Kancelář je v tomto dne UZAVŘEN!

Čtvrtek 19. 3. 2020 od 10:00 hodin v kanceláři Senior Pointu - předleží JAK SE NEZTRATIT VE STÁVAJÍCÍM ZMĚNĚNÍ. Pravidelné ař. spojením s Centrem pro zdravotně postižené ař. Kráje Vysočina ař. 800 Praha - zdravotně postižené.

Pondělí 23. 3. 2020 - Turnaj v ŠIPKÁCH, 9:00 hodin kancelář Senior Pointu, 2. patro budovy AZ Centra.

TURNAJ V ŠIPKÁCH

23. 3. 2020
od 9:00

SeniorPoint
 2. patro budovy AZ Centra

Je nutně se nahĚlšt v SeniorPointu nebo na 739 119 944!

PRAVIDELNÝ ZDRAVOTNÍ MONITORING
 VE SPOLUPRÁCI SE SZZ A VOŠZ HAVLÍČKŮV BROD

5. 3. 12. 3. 19. 3.

8:00 - 10:00
 2. patro budovy AZ Centra HB

BEZPLATNÉ měření krevního tlaku, GM a BMI

OS ČČK Havlíčkův Brod pořádá

NORDIC WALKING
 s lektořkou Jaroslavou Kabelkovou

1. června 15. června
od 9:00

sráz v kanceláři Senior Pointu
 2. patro budovy AZ Centra

Nutně se nahĚlšt předem! Roušky s sebou.

poze za příležiště počasí

Cvičení v přírodě
Prostředím nebude přehřát, tak se pokládkám zítřka v 9.00 hodin v parku.

Alzheimer poradna Vysocína
poradenský den v SeniorPointu Havlíčkov Brod
úterý 9. 6. 2020
8:00 - 16:00
Nutno se předem rezervovat na čísle 561 111 323 nebo 733 629 018.

KURZ PETANQUE S PETREM FUKSOU
mezinárodní trenér a propagátor petanque
7. 9. 2020
OD 10:00 NA HRŠTI TJ JISKRA
NUTNĚ SE PŘIHLÁSIT! KAPACITA OMEZENÁ! (+ 420 724 551 604)
Za nepříznivého počasí se akce bude konat v tělocvičně.

Beseda o létání
s pilotkou Miroslavou Kuncovou
historicky 2. největší veřejná organizace letců v ČR

PÉTANQUE
8. a 22. června
9:00 - 11:00
petanquové hřiště TJ Jiskra
pouze za příznivého počasí, roušky a sebou

PRAVIDELNÉ AKCE V MĚSÍCI ZÁŘÍ
v měsíci září
Čtvrtek 17. a 24. 9. 2020 – Zdravotní cvičení, s lektorkou Jaroslava Šalimovou
V čase od 8.30 do 9.30 hodin (s sebou přehledné občerstvení, přehledky a bílou podložku nebo topičku ponožky)
Pátek 18. a 25. 9. 2020 – 8.00-11.00 hodin – TRÉNINKOVÉ DISKUPNĚ NA SENIORSKOU MINDOLIMPAÁDU – NUTNĚ SE PŘEDEM NALÁSIT !!!
Je příležitost příležitostně pochat také akce venku, za deště v tělocvičně – vše je nutné ohlásit a bílou podložku!
Z DŮVODU EPIDEMIOLOGICKÉ SITUACE NEBUDE POŘÁDAN PRÁVIDELNĚ ZÁKOVITÝ MONITORING.
KURZ, AKCE...
Pondělí 7. 9. 2020 – OD 9.00 hodin KURZ PETANQUE S PETREM FUKSOU (dílenná budova AZ Centra – malá obloha a bílou podložku) – nutné se předem nalásit !!!
Úterý 8. 9. 2020 od 8.00 – 16.00 hodin – PORADENSKÝ DEN V SENIOR POINTU JAVLÍKOVŮV BROD – ALZHEIMER PORADNA HRAV VYSOČINA – nutné rezervace 561 111 323 nebo 733 629 018. Kancelář je v budově AZ VYSOČINA
Čtvrtek 10. 9. 2020 od 17.00 hodin – Singraf SEN – VLASTNĚ – ve zpravov...
Pondělí 14. 9. 2020 – Nordic Walking – 8.00 hodin, avaz v kanceláři Senior pointu. Pevze za příznivého počasí.

Svátek Seniorů
v rámci týdne pro seniory
29. září 2020
od 9 hodin
v kanceláři SeniorPointu 2. patro budovy AZ Centra
Rukodělná dílnička s Janou Čížkovou na téma Enkaustika
NUTNĚ SE NALÁSIT PŘEDEM

PÉTANQUE
21. září
9:00 - 11:00
petanquové hřiště TJ Jiskra
pouze za příznivého počasí, roušky s sebou

Svátek Seniorů
v rámci týdne pro seniory
29. září 2020
od 9 hodin
v kanceláři SeniorPointu 2. patro budovy AZ Centra
Rukodělná dílnička s Janou Čížkovou na téma Enkaustika
NUTNĚ SE NALÁSIT PŘEDEM

PÉTANQUE
21. září
9:00 - 11:00
petanquové hřiště TJ Jiskra
pouze za příznivého počasí, roušky s sebou

Alzheimer poradna Vysocína
poradenský den v SeniorPointu Havlíčkov Brod
úterý 8. 9. 2020
8:00 - 16:00
Nutno se předem rezervovat na čísle 561 111 323 nebo 733 629 018.

Zdroj: interní dokument – vyúčtování dotace

Příloha 5 Internetová podoba dotazníkového šetření

Aktivní stárnutí a kvalita života

Vážená paní, vážený pane,
jmenuji se Dagmar Kruntorádová a jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze. V diplomové práci se věnuji tématu aktivního stárnutí a kvality života. Touto cestou bych Vás chtěla požádat o účast na mém výzkumu, a to formou vyplnění následujícího dotazníku. Dotazník je anonymní, získané informace budou použity pouze pro tuto diplomovou práci. Neexistují správné a špatné odpovědi, důležitý je Váš subjektivní názor.
Děkuji Vám velice za Váš čas při vyplňování dotazníku.

POHLAVÍ *

- muž
- žena

VĚKOVÁ SKUPINA *

- 60 - 70
- 71 - 75
- 76 - 80
- 81 - 85
- 86 a více

RODINNÝ STAV *

- ženatý / vdaná
- vdovec/vdova
- partner/partnerka
- svobodný/svobodná
- rozvedený/rozvedená

POČET DĚTÍ *

- bezdětný/bezdětná
- jedno až dvě
- tři a více

VZDĚLÁNÍ *

- základní
- vyučen/a
- úplně střední
- vysokoškolské

BYDLENÍ *

- osobní vlastnictví
- nájem/podnájem

TYP BYDLENÍ *

- byt
- rodinný dům
- dvougenerační byt/dům
- dům s pečovatelskou službou
- jiné

JAK ČASTO JSTE V KONTAKTU SE SVÝMI DĚTMI, VNOUČATY? (osobně, tel. nebo pomocí jiných technologií) *

- denně
- nejméně 1 x týdně
- nejméně 2 x měsíčně
- velmi zřídka
- nemám děti, vnučata
- nestýkáme se

POBÝVÁTE PRAVIDELNĚ V JINÉM PROSTŘEDÍ? (chata, zahrada, děti, příbuzní, přátelé) *

- ano
- ne

POKUD JSTE V PŘEDEŠLÉ OTÁZCE ODPOVĚDĚL/A ANO, NAPIŠTE KDE. (např. chata, zahrada a jiné)

Text stručně odpovědi

JSTE JEŠTĚ PRACOVNĚ AKTIVNÍ? (hlavní nebo vedlejší příjem) *

- ano pravidelně
- ano nepravidelně
- ne

MÁTE NĚJAKÉ KONKRÉTNÍ CÍLE, PŘÁNÍ, VIZE DO BUDOUCNA, KTERÝCH BYSTE CHTĚL/A DOSÁHNOUT? *

- ano, je důležité mít plány do budoucna
- ne, beru věci tak jak přicházejí
- myslím na budoucnost, ale mám jen drobné, plány

JSTE AKTIVNÍM ČLEMEM NĚJAKÉHO SDRUŽENÍ, ORGANIZACE, ZÁJMVÉHO SPOLKU? *

- ano
- ne

POKUD JSTE V PŘEDCHÁZEJÍCÍ OTÁZCE ODPOVĚDĚL/A ANO, PAK JAKÉHO ?

Text stručně odpovědi

KTERÁ OBLAST BY SE Z VAŠEHO POHLEDU MĚLA VE VAŠEM BYDLIŠTI ZLEPŠIT (max. 3 možnosti) *

- kulturní příležitosti
- sportovní vyžití
- zdravotní péče
- mezilidské vztahy
- příležitosti sebeuplatnění
- doprava infrastruktura

SETKAL/A JSTE SE NĚKDY VE VAŠEM ŽIVOTĚ S VĚKOVOU DISKRIMINACÍ (AGEISMEM)? *

- ano
- často ano
- občas ano
- výjimečně
- ne

KTERÁ OKOLNOST VÁM ZPŮSOBUJE PROBLÉMY NEBO VÁS TRÁPÍ? (vyberte libovolný počet možností) *

- zdraví
- finance
- vztahy
- bydlení
- osamělost
- diskriminace
- ztráta partnera
- nedostupnost vhodných aktivit
- služby
- ztráta životní energie

SLYĚL/A JSTE NĚKDY O SENIOR POINTU VE VAŠEM MĚSTĚ? *

- ano
- ne
- mám již osobní zkušenost

...

NAVŠTÍVIL/A JSTE NĚKDY OSOBNĚ NEBO ON-LINE UNIVERZITU TŘETÍHO VĚKU? *

- ano
- ne

MÁTE PŘEHLED A DOSTATEK INFORMACÍ O MOŽNOSTECH VYUŽITÍ RŮZNÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VAŠEM MĚSTĚ, OBCI? *

- rozhodně ano
- ano
- ano, ale určitě ne o všech
- ne
- rozhodně ne
- přivítal/a bych více informací

ZAŠKRTNĚTE PROSÍM PŘÍSLUŠNÉ OKÉNKO, KTERÝM VYJÁDŘÍTE MÍRU SPOKOJENOSTI V UVEDENÝCH OBLASTECH SVĚHO SOUČASNĚHO ŽIVOTA *

	spokojen/a	docela spokojen/a	spíše nespokojen/a	nespokojen/a
zdraví	☐	☐	☐	☐
finance	☐	☐	☐	☐
bydlení	☐	☐	☐	☐
rodinné vztahy	☐	☐	☐	☐
kontakt s přáteli	☐	☐	☐	☐
sousedské vztahy	☐	☐	☐	☐
kulturní možnosti	☐	☐	☐	☐
sportovní možnosti	☐	☐	☐	☐
cestování	☐	☐	☐	☐
seberealizace	☐	☐	☐	☐
pracovní uplatnění	☐	☐	☐	☐

SLYĚL/A JSTE NĚKDY O SENIOR POINTU VE VAŠEM MĚSTĚ? *

- ano
- ne
- mám již osobní zkušenost

...

NAVŠTIVIL/A JSTE NĚKDY OSOBNĚ NEBO ON-LINE UNIVERZITU TŘETÍHO VĚKU? *

- ano
- ne

MÁTE PŘEHLED A DOSTATEK INFORMACÍ O MOŽNOSTECH VYUŽITÍ RŮZNÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VAŠEM MĚSTĚ, OBCI? *

- rozhodně ano
- ano
- ano, ale určitě ne o všech
- ne
- rozhodně ne
- přivítal/a bych více informací

ZAŠKRTNĚTE PROSÍM PŘÍSLUŠNÉ OKÉNKO, KTERÝM VYJÁDRÍTE MÍRU SPOKOJENOSTI V UVEDENÝCH OBLASTECH SVÉHO SOUČASNÉHO ŽIVOTA *

	spokojen/a	docela spokojen/a	spíše nespokojen/a	nespokojen/a
zdraví	☐	☐	☐	☐
finance	☐	☐	☐	☐
bydlení	☐	☐	☐	☐
rodinné vztahy	☐	☐	☐	☐
kontakt s přáteli	☐	☐	☐	☐
sousedské vztahy	☐	☐	☐	☐
kulturní možnosti	☐	☐	☐	☐
sportovní možnosti	☐	☐	☐	☐
cestování	☐	☐	☐	☐
seberealizace	☐	☐	☐	☐
pracovní uplatnění	☐	☐	☐	☐

JSTE SPOKOJEN/A SE SVÝM ŽIVOTEM *

	rozhodně ano	ano	docela ano	spíše ne	ne	rozhodně ne
vyberte	☐	☐	☐	☐	☐	☐

V ŽIVOTĚ JSEM DOSÁHL/A SKORO VŠEHO CO JSEM SI PŘÁL/A *

	rozhodně ano	ano	docela ano	spíše ne	ne	rozhodně ne
vyberte	☐	☐	☐	☐	☐	☐

CHTĚL/A BYSTE JEŠTĚ NĚCO DOPLNIT, DODAT? (např. vzkaz, radu, názor, jiné..)

Text stručně odpovědi

Příloha 6 Slevy seniorpasy Muzea, galerie, památky na Vysočině

Muzea, galerie, památky

Název	Ulice	Město	Telefon	Web	slevy
Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě	Havlíčkovo nám. 18	Havlíčkův Brod	569 427 035, 604 107 936	http://www.galeriehb.cz	50.00% na vstupné ÚT - PA 100.00% na vstupné SO - NE
Hasičské muzeum	Husova 300	Příbyslav	569 484 050	http://www.chh.cz	100.00% k jedné zakoupení vstupence druhá zdarma
Horácká galerie v Novém Městě na Moravě	Vratislavovo nám. 1	Nové Město na Moravě	566 654 211	http://www.horackagalerie.cz	75.00% na základní vstupné (ze 40,- Kč na 10,- Kč)
Horácké muzeum v Novém Městě na Moravě	Vratislavovo nám. 114	Nové Město na Moravě	566 650 216	http://www.hm.nmnm.cz	50.00% na vstupné
Hrad Kámen - pobočka Muzea Vysočiny Pelhřimov	Kámen 1	Kámen	565 426 609, 721 846 931 správce	http://www.hradkamen.cz	50.00% na základní vstupné ÚT - NE
Informační centrum a Klub kultury Velká Bíteš	Masarykovo nám. 5	Velká Bíteš	566 789 311	http://www.bitessko.cz	20.00% na akce pořádané poskytovatelem
Městské muzeum Chotěboř	Riegrova 1	Chotěboř	569 623 293, 603 196 346 - průvodkyně	http://www.cekus.eu	20.00% na prohlídku muzea a další doprovodné akce konané v objektu zámku
Městské muzeum Velká Bíteš	Masarykovo nám. 5	Velká Bíteš	566 789 380, 731 852 112	http://www.vbites.cz	50.00% na výstavy a expozice muzea
Muzeum autiček - Zámek Přiseka	Přiseka 18	Brtnice	565 556 845	http://www.muzumauticek.cz	50.00% ze základního vstupného - držitel SP má snížené vstupné
Muzeum rekordů a kuriozit Pelhřimov	Dolní brána, Palackého 47	Pelhřimov	565 321 327, 777 601 304	http://www.dobryden.cz	20.00% na základní vstupné
Muzeum Vysočiny Pelhřimov	Masarykovo nám. 12	Pelhřimov	565 323 184	http://www.muzeumpe.cz	50.00% celoročně na základní vstupné ÚT - NE
Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě	Komenského 10	Jihlava	567 301 680	http://www.ovg.cz	50.00% na vstupné ÚT - PA 100.00% na vstupné SO - NE
Panský Dvůr Telč	Slavatovská 86	Telč	564 403 780	http://www.panskydvurtelc.cz	10.00% Půjčovna elektrokol
Stará škola Polná	Poděbradova ulice 77	Polná	567 212 336	http://www.muzeum-polna.cz	25.00% držitel SP vstup za cenu slevněného vstupného
Strašidelné bludiště	Křížová 111/2	Jihlava	602 403 531	http://www.strasidelnebludiste.cz	10.00% na vstupné do strašidelného bludiště, Jihlavské šatlavy